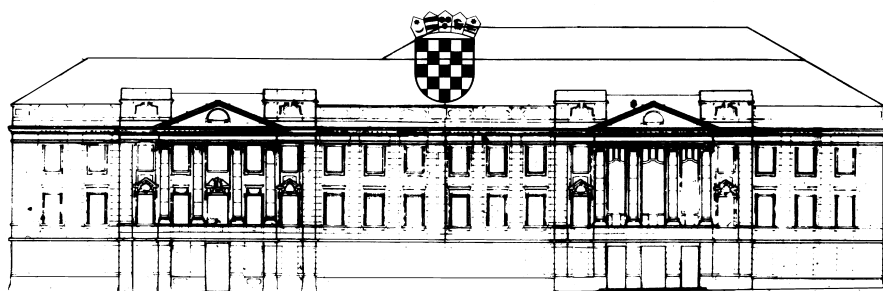

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XV.

BROJ 398

ZAGREB, 6. X. 2004.

8. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

O POV RATU DUGA UMIROVLJENICIMA

Dan hrvatske neovisnosti

Trinaest godina dijeli nas od 8. listopada 1991, dana koji slavimo kao Dan neovisnosti. Vratimo se u listopad 1991. Početak mjeseca obilježili su žestoki ratni napadi na Dubrovnik, Vukovar, Osijek i Zadar.

Dana 7. listopada 1991. istekao je tromjesečni rok odgode stupanja na snagu Ustavne odluke o samostalnosti od 25. lipnja 1991. U međuvremenu umjesto dogovora o federativnom ili konfederativnom očuvanju Jugoslavije, na čemu je inzistirala međunarodna zajednica, pojačana je agresija na Hrvatsku.

U takvom ratnom ozračju 8. listopada 1991. održana je sjednica Sabora i to ne u Saborskoj zgradi već u dvorani INE u Šubićevoj ulici. Učinjeno je to zbog opasnosti od bombardiranja jer su dan ranije raketirani Banski dvori s namjerom da se ubojstvom predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana obezglavi Hrvatska.

U svom govoru na početku sjednice predsjednik Sabora dr. Žarko Domljan istaknuo je da se radi o najtežem i najdramatičnijem trenutku novije hrvatske povijesti, da je potrebna sabranost i odlučnost. Rat je nametnut, ali Hrvatska će na kraju pobijediti!

Jednoglasno je donesena Odluka kojom je Republika Hrvatska raskinula državno-pravne sveze s ostalim republikama i pokrajinama. Time je Hrvatska, nakon višestoljetnih nastojanja, konačno ostvarila potpunu samostalnost i suverenost.

Istog dana doneseni su i zaključci Sabora o agresiji na Hrvatsku kojima se konstatira ratni napad i drugim državama upućuje poziv na uspostavu diplomatskih odnosa.

Dan neovisnosti Hrvatski sabor obilježava svečanom sjednicom kao što to čini i povodom drugih važnih blagdana. A 8. listopada 1991. je nedvojbeno jedan od najvažnijih datuma sveukupne hrvatske povijesti.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijepodne	6
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998.	16
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode	38
- Prijedlog sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji	48
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak	49
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine o zajedničkim lokacijama na graničnim prijelazima	50
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju daljnjeg dodatnog protokola sporazumu između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga	51
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o trećoj izmjeni Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike (ICMPD)	54
- Prijedlog zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskoga tijela u svrhu liječenja	56
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona	64
- Prijedlog odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda	69
- Statut vijeća za elektroničke medije - potvrđivanje	71
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva	71

PRIKAZ RADA

- 8. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 7, 8, 9, 13, 14. I 15. SRPNJA 2004. GODINE

Utvrdjivanje dnevnog reda

Na početku zasjedanja pozdravne riječi nazočnima uputio je predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks** podsjećajući ujedno da su sjednici nazočni članovi Vlade na čelu s premijerom dr.sc. **Ivom Sanaderom**. Prešlo se zatim na utvrđivanje dnevnog reda, uz napomenu da je u Konačni dnevni red uvršteno i pet točaka 7. sjednice Sabora o kojima nije provedena rasprava. Radi se o: Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak, hitni postupak, Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, hitni postupak, Prijedlogu zakona o Hrvatskom memorijalnom dokumentacijskom centru, prvo čitanje, Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o povratu duga umirovljenicima. Predlagatelj je Klub zastupnika IDS-a, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, i Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama. Predlagatelj ovog zakona po hitnom postupku, prvo i drugo čitanje je zastupnik **Željko Pavlic**.

Predsjedavajući je zatim podsjetio na Poslovničke odredbe prema kojima se najprije odlučuje o prijedlogu donošenja pojedinih zakona po hitnom postupku. U Konačnom prijedlogu dnevnog reda po točkama od 1. do 3., po točkama od 5. do 10. i pod točkom 26. i 27. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku. Nakon što je pročitao navedene zakonske prijedloge u kojima je predviđen hitni postupak, dao je riječ zastupniku **Anti Đapiću (HSP)** koji se javio zbog primjedbe na primjenu hitnog postupka.

On se u ime Kluba zastupnika HSP-a oštro usprotivio uvrštenju 3. točke dnevnog reda, odnosno Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o potvrđivanju daljnjeg dodatnog protokola sporazumu između država, stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga. Ovu raspravu smatra preuranjenom sve dok se ne provede odluka Hrvatskog sabora. Odluka se odnosi na prijedlog Kluba zastupnika HSP-a da se u roku od 60 dana provede rasprava o stanju u hrvatskim Oružanim snagama. Ukazujući da je već prošlo 90 dana, ocijenio je da bi trebalo provesti navedenu odluku jer bi se time kompetentnije moglo raspravljati i o predloženoj trećoj točki dnevnog reda.

Riječ je zatim dobio i zastupnik **Luka Bebić (HDZ)** koji je u ime Kluba zatražio skidanje hitnog postupka sa točaka 26. i 27. u kojima se govori o povratu duga umirovljenicima, te o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti na cestama. Predložio je da se ove točke razmotre u redovitoj proceduri. Zastupnik **Damir Kajin** je u ime Kluba zastupnika IDS-a zatražio da se Zakon o povratu duga umirovljenicima ipak zadrži u hitnom postupku. Prigovorio je međutim, prijedlogu da se po hitnom postupku razmotre prijedlozi Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o posebnom porezu na osobne automobile i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode, i to sve dok Vlada ne pokuša iznaći modus kako oporezovati ekstra dobit hrvatskih monopolista. Zastupnik **Željko Pavlic (LIBRA)** upozorio je da je Vlada također spremila zakonski prijedlog u vezi sigurnosti prometa, tražeći jednak postupak oko tematski bliskih zakonskih prijedloga. Predsjedavajući je

u ovom slučaju upozorio kako se ne radi o prigovoru na hitnost postupka, te riječ dao zastupniku **Tončiju Tadiću (HSP)**. On je u ime Kluba zastupnika HSP-a uputio prigovor u vezi hitnog postupka na prvu točku dnevnog reda. Smatra da bi se ova točka, koja se odnosi na pitanja migracijske politike trebala razmotriti u redovitoj proceduri. Isto se odnosi i na drugu točku dnevnog reda u kojoj se razmatraju zajedničke lokacije za granične prijelaze između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine. Upozorio je ujedno da ove dvije države nisu ratificirale sporazum o granici, pa je tim više čudnija hitnost postupka.

Predsjedavajući je konstatirao da više nema prigovora oko instituta hitnosti, te pozvao zastupnike na izjašnjavanje. Prvo se glasovalo o hitnosti postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju ugovora o trećoj izmjeni Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike. Ovdje je na hitnost postupka u ime Kluba zastupnika HSP-a, prigovorio zastupnik **Tonči Tadić**. Nakon brojanja glasova utvrđeno je da je ovaj zakonski prijedlog većinom glasova ipak uvršten u red po hitnom postupku. Za ovakvu je soluciju glasovalo 114, dok je 8 zastupnika bilo protiv hitnog postupka. Zatim se odlučivalo o korištenju hitnog postupka prilikom donošenja Zakona o potvrđivanju ugovora između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine o zajedničkim lokacijama na graničnim prijelazima. Nakon glasovanja predsjedavajući je konstatirao da je većinom glasova i ovaj prijedlog uvršten u dnevni red po hitnom postupku. Hitni postupak je također odobren i za donošenje Zakona o potvrđivanju daljnjeg dodatnog protokola sporazumu između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država

va koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga. Treba podsjetiti da je i za ove dvije točke dnevnog reda prigovor upućen u ime Kluba zastupnika HSP-a.

Zastupnici su nakon toga glasovanjem odobrili primjenu hitnog postupka kod donošenja; Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog oporezovanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak, kao i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima, na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, te Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na duhanske proizvode, a na što je prigovor stavio Klub zastupnika IDS-a.

Zatim se pojedinačno glasovalo i o primjeni hitnog postupka za donošenje; Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama, Zako-

na o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji. U ovim je slučajevima donesena jednoglasna odluka svih nazočnih zastupnika. Prilikom odlučivanja o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakonu o povratu duga umirovljenicima koji je predložio Klub zastupnika IDS-a, a prigovor na hitni postupak Klub zastupnika HDZ-a, situacija je bila drugačija. Za hitni postupak bilo je 49, a protiv 70 zastupnika. Hitni postupak u ovom slučaju dakle, nije prihvaćen, pa se postupilo sukladno odredbama sadržanima u članku 160. stavku 2. Poslovnika. Na kraju se o primjeni hitnog postupka odlučivalo i kod donošenja zakonskog prijedloga o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama, a koji je predložio zastupnik **Željko Pavlic**. I ovdje je upućen prigovor Kluba zastupnika HDZ-a na primjenu hitnog postupka. Nakon brojanja gla-

sova konstatirano je da je za primjenu hitnog postupka u ovom slučaju glasovalo nedovoljnih 48 zastupnika a protiv je bilo 70 zastupnika. I u ovom je slučaju primijenjena već citirana odredba Poslovnika. Predsjedavajući je zatim napomenuo da nije zaprimio pisane prigovore, te sukladno članku 203. stavku 4. Poslovnika dnevni red smatra usvojenim. Ujedno je podsjetio da se prigovor sada može dati samo na one točke koje nije sadržavao Prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na sjednicu. Pod točkom 22. uvršten je Prijedlog zakona o Hrvatskom memorijalno – dokumentacijskom centru Domovinskog rata prvo čitanje). Budući da nitko od zastupnika nije iznio prigovor na uvrštavanje ove točke dnevnog reda predsjedavajući je objavio da je dnevni red utvrđen sukladno Konačnom prijedlogu dnevnog reda, s usvojenim izmjenama koje su prethodno izglasovane.

V.Ž.

Dnevni red

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o trećoj izmjeni Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike (ICMDP)

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o zajedničkim lokacijama na graničnim prijelazima

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju daljnjeg dodatnog protokola Sporazumu između država stranaka Sjeveroatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga

Prijedlog sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji;

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog

oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o posebnim porezima na duhanske proizvode

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zemljišnim knjigama

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji

Konačni prijedlog zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima

Prijedlog zakona uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zakupu poslovnog prostora - Predlagatelj: zastupnik Mato Brletić

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zakupu poslovnog prostora - Predlagatelj: Klub zastupnika HNS/PGS

Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave - Predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE

Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodanu vrijednost - Predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima -Predlagatelj: Klub zastupnika HSP-a

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani- Predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o službi u Oružanim sna-

gama Republike Hrvatske - Predlagatelj: Klub zastupnika LIBRE

Prijedlog zakona o Hrvatskom memorijalno- dokumentacijskom centru Domovinskog rata - Predlagatelj: Klub zastupnika HSP-a

Prijedlog zakona o Hrvatskom memorijalno- dokumentacijskom centru Domovinskog rata

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru. Predlagatelj: Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove

Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Predlagatelj: Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove

Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi Predlagatelj: Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove

Izvešće o radu Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske;

Izvešće o provedbi Plana razminiranja hrvatskog državnog prostora i utrošenim financijskim sredstvima za 2003. godinu;

Izvešće o radu Odbora za predstavke i pritužbe za 2003. godinu;

Izvešće o radu Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti i zapažanjima koja su od značaja za razvoj energetske tržišta i javnih usluga;

Izbori, imenovanja i razrješenja

Dopuna dnevnog reda 9. srpnja

Prijedlog izmjena i dopuna državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu

Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o sigurnosti prometa na cestama

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima

Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998.

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pravima predsjednika Republi-

ke Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o financiranju izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske

Prijedlog odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda

Statut Vijeća za elektroničke medije - potvrđivanje

Dopuna dnevnog reda 14. srpnja

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru predsjednika Republike Hrvatske

Dopuna dnevnog reda 15. srpnja

- Izvešće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o početku mirovanja zastupničkog mandata zastupnika mr.sc. Nevena Jurice i početku zastupničkog mandata njegovog zamjenika Vlade Jelkovca.

AKTUALNI PRIJEP DNE

Nakon utvrđivanja dnevnog reda 8. sjednice Hrvatskog sabora, zastupnici su postavljali pitanja Vladi a odnosila su se na popis stambenog fonda, stambenog zbrinjavanja starijih i nemoćnih, saniranje KBC Rijeka, osiguranje životnog standarda i sigurnosti, civilno sluzenje vojnog roka, gospodarski rast i zaposlenost te mnoga druga.

Željko Pavlic (LIBRA) upozorio je na povredu Poslovnika, članaka 187, 188. i 189. Naime, još 28. travnja postavio je pismeno pitanje premijeru Sanaderu u vezi sa stanjem u Međimurskoj trikotaži Čakovec, no još nije dobio odgovor.

Popis stambenog fonda

Zastupnik Ratko Gajica (SDSS) uputio je pitanje premijeru Sanaderu i ministrici Jadranki Kosor. Naime, obitelj Divjakinja iz Zagreba, primila je nalog za iseljenje iz stana od 33 kvadratnih metara u kojem živi više od 20 godina. Radi se o pomoćnom prostoru u koji je obitelj ulagala te tvrde da su se o tom problemu obratili potpredsjednici Vlade, Jadranki Kosor. Obitelj Rakin iz Vukovara 38 godina je živjela u stanu. Iz stana su izašli zbog potreba obnove zgrade, no nakon obnove zgrade obitelj Rakin nije dobila ključeve svog stana. U Gvozdu i Udbini je situacija da bivši društveni stanovi nisu iskorišteni za smještaj, u Kninu je također loša

situacija. Zastupnik je upitao hoće li se pomoći tim ljudima kako oni ne bi završili na ulici te hoće li biti naloženo njihovo stambeno zbrinjavanje i korištenje spomenutih prostora, te hoće li biti izvršen detaljan popis stambenog fonda uz uvid u njegovo korištenje.

Potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor odgovorila je da će se zauzeti za sve navedene slučajeve te jamči u ime Vlade RH da obitelji neće završiti na ulici. Osvrnula se na pitanje obitelji Divjakinja, čije je pismo primila te odmah intervenirala prema Upravi Grada Zagreba. Što se tiče obitelji Rakin iz Vukovara, njihovo pismo nije primila, ali će svakako provjeriti taj slučaj kao i ostale slučajeve, te intervenirati.

Stambeno zbrinjavanje starijih i nemoćnih

Ima li Vlada program stambenog zbrinjavanja starijih i nemoćnih osoba upitao je dr.sc. Josip Sudec (HSU) potpredsjednika Vlade, Andriju Hebranga. Naime, Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju koji je izvan Zakona o nasljeđivanju, prikriveno se razvlašćuje starije osobe i umirovljenike. Organizirano se dolazi u njihove domove te ih se nagovara da od privatnih udomitelja prijeđu u često neuvjetne prostore i nestručnu skrb. Zastupnik tvrdi da se u posljednje vrijeme pojavilo oko stotinjak žalbi koje su zaprimile razne udru-

ge umirovljenika te je dio žalbi podnijeto javnom pravobranitelju.

Ministar Hebrang smatra da je problem u ugovoru između starijih osoba i određenih fizičkih osoba koje sklapaju privatne ugovore o doživotnom uzdržavanju, nakon čega stan ili neka nekretnina ostaje toj fizičkoj osobi u vlasništvu. Kako takvi slučajevi nažalost nemaju uporišta u zakonu Vlada ne može direktno intervenirati jer nema pravo nadzora nad tim osobama niti takvim ugovorima. Rješenje za takve slučajeve je da takva osoba odluči živjeti u domu za starije osobe a svoju imovinu prepíše tom domu ili Ministarstvu rada odnosno Ministarstvu zdravstva. Znači osoba bi umjesto plaćanja režija uložila svoju nekretninu. Zaključio je da će prijedlog biti razmotren.

Saniranje KBC-a Rijeka

Zastupnik mr. sc. Nikola Ivaniš (HNS/PGS) upitao je potpredsjednika Vlade RH, Andriju Hebranga o problemima funkcioniranja bolničkog zdravstva, točnije što Vlada poduzima da se osigura normalan rad KBC-a Rijeka koji zbrinjava više od pola milijuna stanovnika uz turiste tijekom turističke sezone. Naime, već je neko vrijeme obustavljena redovna nabava niza neophodnog materijala te je zastavljeno izvođenje niza dijagnostičkih i terapijskih postupaka u raznim struka-

ma u niz klinika i zavoda na području Primorsko-goranske županije. Problem se radikalizirao u KBC-u Rijeka gdje je došlo do produljenja lista čekanja a obustavljen je i kompletan kardiokirurški i terapijski postupak. Odjel kardiokirurgije je upućen na godišnji odmor. Tvrdi da analize pokazuju da se radi o nedostatku od 1,3 do 1,5 milijuna kuna da bi se osigurao normalan rad. Dokaz tome su dva nesretna smrtna slučaja.

Dr.sc. **Andrija Hebrang** demantirao je izrečene tvrdnje jer je KBC Rijeka saniran u iznosu od 40 milijuna kuna dolaskom nove vlasti 2003. godine iz izvora sredstava Ministarstva zdravstva dodavši da je KBC-u novim proračunom povećan limit. Demantira odlazak Odjela za kardiokirurgiju na kolektivni godišnji odmor iz razloga nedostatka sredstava za rad. Radi se o redovnom odmoru ali i pripravnosti liječnika za akutne operacije. Za spomenute smrtno slučajeve očitovao se na način da se radi o neiskusnosti tima u Rijeci te da se kompliciraniji zahvati obavljaju u Zagrebu, pa su stoga turisti bili transportirani u zagrebački KBC. Dodao je da se radi na programu sanacije stanja na listama čekanja.

Zastupnik mr.sc. Ivaniš zatražio je pismeno očitovanje Ministarstva zdravstva o kojem će se voditi rasprava na županijskoj skupštini.

Osiguranik slovenskog mirovinsko-invalidskog fonda

Krunoslav Markovinović (HDZ) uputio je pitanje ministru Vukeliću je li moguće nešto učiniti za invalide druge i treće kategorije koje su svoj invaliditet stekli u Republici Sloveniji te dosad nisu mogli konzimirati nikakva prava. Pitanje je prije dvije godine upućeno Hrvatskom saboru no dosad nije ništa učinjeno te traži pismeni odgovor.

Vladine mjere osiguranja životnog standarda i sigurnosti

Slavko Linić (SDP) uputio je pitanje predsjedniku Vlade RH o mjerama koje je Vlada učinila u posljednjih par mje-

seci a koje bi osigurale životni standard i sigurnost građanima. Naime, HDZ je ismijavao koalicijsku Vladu kada je povećala trošarine na motorna goriva a tim se sredstvima gradila cestovna infrastruktura u RH. U posljednjih sedam mjeseci povećana je cijena goriva, uvedene su nove trošarine na automobile a nema novih investicija, a hrvatskim je građanima jamčeno podizanje standarda u razdoblju od sedam mjeseci. Uvećane su odvjetačke tarife. Smatra da je osnovni problem nemogućnost kontrole trošenja državnog proračuna.

Premijer **Sanader** odgovorio je da je Statistički ured izdao podatke o radu Vlade u prvih nekoliko mjeseci. Industrijska proizvodnja uvećana je za 3,2 posto, fizički opseg građevinarstva za 10,1 posto, trgovina na malo za 2 posto, izvoz za 14,4 posto, zaposlenost za 0,7 posto, a nezaposlenost je manja za 9,3 posto u odnosu na prethodno razdoblje.

Linić je bio nezadovoljan odgovorom jer se pitanje odnosilo na mjere a ne na statističke podatke.

Interes za civilno služenje vojnog roka

Željko Krapljan (HDZ) postavio je pitanje ministru obrane Berislavu Rončeviću o tome koliko je vojnih obveznika koristilo služenje civilnog vojnog roka i je li u posljednje vrijeme takav način služenja povećan. Primjerice služenje civilnog roka u Sisačko-moslavačkoj županiji uvećano je sa 2 na 23 posto.

Ministar obrane **Rončević** rekao je da se interes za civilno služenje vojnog roka sve više povećava. Dodao je da će pismeno pripremiti usporednu tabelu s podacima o toj strukturi od 1991. do danas. Ministarstvo obrane radi studiju o potpunoj profesionalizaciji hrvatskih Oružanih snaga te će ovisno o financijskim pokazateljima, predložiti izmjene Zakona o civilnom služenju vojnog roka.

Zapošljavanje na jedan dan

Nenad Stazić (SDP) postavio je pitanje ministru unutarnjih poslova, Mli-

nariću. Naveo je da je bivši policajac iz Samobora Jurica Šoić 2002. godine dobio otkaz jer se bez odobrenja MUP-a bavio privatnim poduzetništvom zakupivši lovište Svibovica pokraj Đurđevca. Protiv njega se vodi i kazneni postupak zbog utaje 180.000 kuna poreza. No, gospodin Šoić ponovno je zaposlen samo na jedan dan, točnije od 19. do 20. travnja 2004. godine kako bi mu se omogućilo da s navršениh 40 godina primi policijsku mirovinu. "Kada je unutarnja kontrola MUP-a utvrdila kako je Šoić stekao pravo na mirovinu, vašom zloupotrebom položaja, smijenili ste šefa unutarnje kontrole Dražena Ivanušeca. Smijenili ste čovjeka koji je na toj dužnosti od 1997. godine, a na njegovo mjesto postavili čovjeka koji je bio stegovno kažnjavan, jer je kao načelnik policijske postaje Medveščak zataškao počinjenje kaznenog djela."

Marijan Mlinarić, dr.med., ministar unutarnjih poslova, odgovorio je da je spomenuti policajac imao uvjete za mirovinu i kada je prvi put protjeran iz MUP-a, radi kaznene prijave za krivolov. Nakon toga je odbačena krivična prijava za krivolov te je Šoić primljen u MUP što je bila humana gesta, a što je potom Šoić napravio nije problem MUP-a već kaznenog postupka.

Nenad Stazić smatra ukoliko je Šoić u vrijeme prvog odlaska iz MUP-a imao uvjete za mirovinu nije ga bilo potrebe ponovno zapošljavati. Izrazio je nezadovoljstvo odgovorom te zatražio popis smijenjenih u MUP-u s razlozima smjene te popis djelatnika MUP-a koji su kazneno i prekršajno gonjeni.

Zaštita podvodne arheološke baštine

Živko Nenadić (HDZ) upitao je ministra kulture kakav je stav Ministarstva prema pokretanju postupka za ratifikaciju Konvencije o zaštiti podvodne arheološke baštine te se time RH omogući da zaštiti podvodnu baštinu koja se nalazi izvan njezinih teritorijalnih voda.

Ministar **Biškupić** odgovorio je da je spomenuta Konvencija donesena 2001. godine te su je dosad potvrdile dvije

države dok je za njezinu pravovaljanost potrebno 12 potpisnica. Ministarstvo kulture uputilo je prijedlog Vladi o donošenju Zakona o potvrđivanju Konvencije.

Gospodarski rast i zaposlenost

Zastupnica **Marija Bajt (HDZ)** postavila je pitanje potpredsjedniku Vlade RH zaduženom za gospodarstvo, **Andriji Hebrangu**, zamolivši stvarne podatke o stanju gospodarskog rasta i zaposlenosti u RH.

Ministar **Hebrang** ponovio je da je izvoz u prvih pet mjeseci ove godine u odnosu na prethodnu veći za 14,4 posto, dok je ukupna industrijska proizvodnja veća za 3,2 posto. Dodao je da je za aktivnu politiku zapošljavanja investirano značajan novac pa će Hrvatski fond za zapošljavanje primiti dodatnih 87 milijuna kuna, Fond za razvoj i zapošljavanje 120 milijuna kuna u rebalansu, a trgovačka društva za poticaj će dobiti dodatnih 52 milijuna kuna - ukupno 230 milijuna kuna u poticanje zapošljavanja. Dodao je da je u odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih uvećan za 4 posto, znači u svibnju 2004. godine 1.394.000 zaposlenih i 305.000 nezaposlenih.

Hrvatska vojska u Iraku?

Milanka Opačić (SDP) upitala je premijera **Sanadera** kada će se u Saboru otvoriti rasprava o pitanjima angažmana vojske RH u Iraku, a ne u Washingtonu. Naime, nedavno je zamjenica pomoćnika američkog državnog tajnika izjavila da očekuje snažniji angažman Hrvatske vojske u Iraku i prihvaćanje Sporazuma o neizručanju američkih građana Međunarodnom kaznenom sudu. Pritom se pozvala na inicijativu hrvatske strane a rekla je da su obavljani razgovori na ministarskoj razini.

Premijer **Sanader** odgovorio je da rasprava neće biti otvorena u Saboru te da nije niti otvarana u Washingtonu. Ova Vlada nije govorila o slanju hrvatskih vojnika u Irak niti o potpisivanju

članka 98. spomenutog Sporazuma već o razumijevanju američke politike. Stav je pozitivan o europsko-američkom partnerstvu jer transatlantsko partnerstvo nema alternative ali je Hrvatska i dio politike Europske unije.

Zastupnica **Opačić** iznijela je da joj je drago što je premijer opovrgnuo informacije koje dolaze iz američke administracije.

Treća mreža mobilne telefonije

Zastupnik **Tonči Tadić (HSP)** upitao je ministra **Kalmetu** zašto Vlada nije dala suglasnost za raspisivanje natječaja za treću mrežu mobilne telefonije GSM. Naime, Vijeće za telekomunikacije donijelo je odluku da se natječaj raspiše čim se usuglasi dokumentacija što je i učinjeno. Kašnjenje natječaja tj. kašnjenje ulaska za trećeg operatera znači zadržavanje dvostruko većih cijena mobilne telefonije. Treći će operater morati investirati oko milijardu dolara da bi cijena mobilne telefonije pala za 50 posto. Ako se tome ne pristupi HT i VIP će u daljnjih nekoliko godina podijeliti oko dvije milijarde dolara, za cijene koje su dvostruko veće od primjerice slovenskih.

Ministar **Kalmeta** slaže se s izrečenim jer je i sam veliki zagovornik uvođenja trećeg operatera. Ministarstvo je napravilo sve unutar svojih mogućnosti, donijelo pravilnike, napravljeni tender dan je na provjeru Fakultetu elektronike i računarstva, potrebno je da Vijeće raspiše natječaj za trećeg operatera.

Zastupnik **Tadić** ponovio je da svako odlaganje umanjuje mogućnost uvođenja novog operatera.

Razlozi smjenjivanja direktora Hrvatskih autocesta

Marija Lugarić (SDP) upitala je predsjednika Vlade o opravdanosti smjenjivanja direktora autocesta **Stanika Kovača**.

Premijer **Sanader** odgovorio je da je postupio ispravno kao predsjednik povjerenstva za ceste te podržavši prijedlog ministra **Kalmete** za smjenu tajni-

ka Povjerenstva i predsjednika Hrvatske uprave Hrvatskih autocesta.

Dopunsko zdravstveno osiguranje

Dr.sc. **Drago Prgommet (HDZ)** uputio je pitanje ministru **Hebrangu** o najavama ukidanja dopunskog zdravstvenog osiguranja što je izazvalo negativne reakcije socijalno ugroženih kategorija stanovništva. Londonska škola za ekonomske i političke znanosti izdala je studiju u kojoj stoje analize da dopunsko zdravstveno osiguranje nije dalo očekivane rezultate jer proizvodi velike troškove u zemljama Europske unije. Primjerice, susjedna Slovenija ukida iz takvih razloga ukida postojeći model dodatnog osiguranja.

Ministar **Hebrang** odgovorio je da je posljedica takvog modela dopunskog osiguranja nagomilavanje velikih dugova. U tranzicijskim zemljama koje su nedavno ušle u EU participacija u zdravstvu iznosi oko 25 do 30 posto mjesečno, u RH oko 10 posto. Iz proračuna se izdvaja 20 posto dok u drugim zemljama osiguravatelji izdvajaju sami. Moguća su tri rješenja. Ukidanje dopunskog osiguranja, to je najlošije rješenje, drugo je da se u njega unesu socijalni ili socioekonomski elementi. Treće je da se dopunsko osiguranje uputi na slobodno tržište. Najavio je da će Ministarstvo zdravstva na temelju šestogodišnjeg rada pripremiti rješenja koja će uputiti u saborsku proceduru.

Povrat duga umirovljenicima

Damir Kajin (IDS) uputio je pitanje predstavnicima Vlade o povratu duga umirovljenicima, odnosno hoće li Vlada taj dug vratiti u dionicama INA-e, Hrvatskog telekoma i ulaze li u Fond za povrat duga umirovljenicima spomenuta poduzeća. Zastupnik predlaže da se dug vrati putem državnih obveznica.

Premijer **Sanader** odgovorio je da je svjestan položaja umirovljenika te da su sve Vlade dosad pokušale riješiti taj veliki problem. Razmatra se ideja o Fondu u čijem bi se portfelju nalazile dionice koje bi imale mogućnost prije-

nosa na prvi nasljedni red. Kako su u tijeku pregovori s umirovljenicima, tek će nakon razgovora biti upućeni prijedlozi u saborsku proceduru.

Smjene u policiji

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** upitao je premijera Sanadera o najavama šefa policijske uprave u Splitu za smjenom čak 42 načelnika i inspektora te ih kani zamijeniti ljudima protiv kojih su dignute kaznene prijave. Upitao je kakva je to onda retorika o sposobnosti i znanju prilikom zapošljavanja. Ujedno je zatražio pismeni odgovor ministra financija Šukera o smjenama na carini itd.

Premijer **Sanader** je odgovorio da se u MUP zapošljavaju ljudi isključivo po kriteriju sposobnosti, obrazovanja i znanja.

No, zastupnik Jurjević ostao je zapanjen odgovorom rekavši da mu je drago da je hrvatska javnost saznala da se u državne službe zapošljavaju oni protiv kojih je dignuta kaznena prijava, dodavši da je u periodu kada su izvršene smjene u MUP-u došlo do povećanja broja kriminalnih radnji.

Privatizacija Belja

Mr. sc. **Božidar Pankretić (HSS)** upitao je premijera Sanadera o privatizaciji Belja Darda i je li privatizacijski proces zaustavljen zbog interesa pojedinaca koji žele preko države i njezinog vlasništva steći privilegiran status te tako diskreditirati autoritet Vlade.

Premijer je odgovorio da je u slučaju Belja natječaj povučen jer je u međuvremenu došlo do promjene vlasničke strukture, ali kada se radi o Piku Vrbovec rekao je da je nadzorni odbor Pika Vrbovec potpisao menadžerski ugovor s Adrijom menadžmentom prema kojem se do svibnja ove godine tročlanoj upravi te i predsjedniku Uprave treba isplatiti mjesečno 80.000 američkih dolara paušala kao naknada za uspješnu konsolidaciju Pika. Smatra da je to nedopustivo.

Pankretić je podsjetio premijera "tko je opljačkao Pik Vrbovec" te da je spomenuta Uprava pripremila Pik Vrbovec za privatizaciju.

Dr.sc. **Vilim Herman (LIBRA)** zaključio je da u RH treba postojati jedno sveučilište i hoće li se to novim projektom sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku poništiti i hoće li tako Slavonija i Baranja izgubiti bitan dio svog identiteta.

Premijer je odgovorio da Hrvatska nije jaka koliko je jak Zagreb već koliko su jake županije. Ne vidi razloga za zastupnikovo pitanje jer upravo svojim postupcima pokazuje da ne želi centralizirati Hrvatsku. Primjerice Agencija za hranu je na inicijativu Vlade prebačena iz Zagreba u Osijek. Pitanje o ukidanju sveučilišta smatra apsurdnim jer će uskoro osnivati sveučilište u Puli.

Zastupnik **Frano Matušić (HDZ)** upitao je o projektu gradnje mosta Pelješac-Komarna, Pelješac-Klek. Naime, stanovnici hrvatskog juga s radošću su prihvatili tu inicijativu stoga ga zanima u kojoj je fazi projekt izgradnje.

Ministar **Kalmeta** rekao je da je dosad predan zahtjev za lokacijskom dozvolom te bi ona trebala biti izdana u rujnu. Napravljene su metode ispitivanja i istraživanja. Potom će uslijediti natječaj za izgradnju i procedura natječaja. Stoga neće biti problema da se sljedeće godine pristupi izgradnji tog projekta.

Turistička sezona

Ante Markov (HSS) upitao je ministra Kalmetu o podbačaju turističke sezone te što hrvatska Vlada radi za pripremu iduće turističke sezone, objasnivši da više pažnje turizmu treba posvetiti kroz gospodarstvenu prizmu i ugledati se na svjetske destinacije Italiju, Grčku i Španjolsku.

Ministar **Kalmeta** odgovorio je da u prvih šest mjeseci nije zabilježen podbačaj turističke sezone, ali da je točno da zbog gospodarske recesije u zemljama zapadne Europe te da te velike emisivne turističke zemlje, poput Njemačke, provode niz mjera kako bi svoje građane zadržali da godišnji odmor provedu u svojoj zemlji. Iz Njemačke na godišnji odmor odlazi oko 60 milijuna Nijemaca. Dodao je da je u hrvatskim turističkim mjestima prošle godine boravilo oko 7,5

milijuna inozemnih i milijun domaćih turista. Za sljedeću godinu u pripremi je niz mjera za poticanje turizma a jedna od njih je i poticanje korištenja hrvatskih proizvoda.

Željezara Sisak

Pitanje mr. sc. **Alenke Košiča Čičin-Šain (HNS)** upućeno premijeru odnosilo se na alarmantnu gospodarsku situaciju u Sisku s posebnim naglaskom na poslovanje Željezare Sisak, ali i ostalih privrednih subjekata koji su posredno ili neposredno vezani uz rad ove željezare ("Herbos", hotel "Panonija", remontno poduzeće "Caprak"). Već duže vrijeme među građanima Siska osjeća se potištenost i nemir u strahu od zatvaranja izvjesnog broja radnih mjesta u spomenutoj željezari, kaže zastupnica i dodaje kako je saznala da je pred izvjesno vrijeme direktor, odnosno uprava Mečelja uputila zahtjev Vladi za pogodnosti plaćanja energenata, zatim rješavanje problematike izvoza otpadnog željeza kojima se željezara služi u svojoj proizvodnji, te za regulaciju uvoza cijevnih proizvoda. Potvrdu da se radi o izvjesnim poteškoćama te željezare dobila je, kaže, u razgovoru sa zaposlenicima, odnosno saznanju o drastičnom smanjenju narudžbi, djelomičnoj rasprodaji materijalne supstance, a napose odlasku direktora tvrtke i njegove obitelji iz Siska početkom lipnja ove godine. Jedna od obveza iz kupoprodajnog ugovora s Mečeljom jeste zadržavanje svih zaposlenih u željezari u trajanju od pet godina, a kupac je u tu svrhu položio jamstvo od 3,6 milijuna eura. Zastupnicu je zanimalo koje će mjere poduzeti Vlada RH u svrhu stvaranja okvira sigurnosti i revitalizacije gospodarskog prostora u tom gradu s naglaskom na Željezaru Sisak?

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** joj je odgovorio da Željezara Sisak ima nešto manje od 1700 zaposlenih i još oko 300 kooperanata te da je Vlada svjesna uloge koju ovaj gigant ima u Sisku i Sisačko-moslavačkoj županiji pa poduzima sve da se ostvare dva osnovna cilja. Prvi je da željezara postane izvo-

zno konkurentna, a u svezi s tim je drugi cilj - da zadrži zaposlene tj. ne smanji njihov broj. Pritom valja voditi računa o nekim zakonitostima u tržišnom natjecanju koji su posebno u sektoru željezara vrlo precizno regulirani u europskom zakonodavstvu. Zaključujući odgovor dodao je još kako Vlada već poduzima niz mjera, a što je ponukalo zastupnicu da zatraži i pisani odgovor na svoje pitanje u kojem će biti taksativno navedene te mjere koje se poduzimaju u svezi sa situacijom u ovoj željezari.

Težak položaj gospodarstva

U uvodu svog zastupničkog pitanja **Željka Antunović (SDP)** ustvrdila je da je gospodarstvo Slavonije i Baranje u teškom položaju te da mnogi gospodarski subjekti jedva preživljavaju. Uz rat na takvo stanje gospodarstva bitno je utjecala i pretvorba i privatizacija iz razdoblja do 2000. godine. Revizijom su utvrđene nezakonitosti od kojih će se, vjeruje, malo toga moći sudski sankcionirati (puno je toga palo u zastaru) pa je stoga, izuzetno važno učiti na greškama kako bi se buduće privatizacije provodile po poznatim, provjerenim i usvojenim modelima, te javno, i da se onemogućuje pritisci političara prema poduzetnicima. Kaže kako slavonsko-baranjski gospodarstvenici još imaju noćne more kada se prisjete što su im radili neki ondašnji političari u pokušaju da predaju tvrtke u ruke onih preko kojih će vladati ne samo regijom već i radnicima, a kao najnoviji slučaj zastupnica je navela privatizaciju "Belja" koja upućuje na opasnost da se stara praksa oživi. Naime, u samo dan i pol Vlada RH je raspisala i na intervenciju Branimira Glavaša poništila natječaj za privatizaciju Belja, dodala je Antunović, te je primijetila još kako se Vladino obrazloženje poništenja natječaja razlikuje od obrazloženja Skupštine Osječko-baranjske županije gdje se kaže da je to učinjeno jer u natječaju nisu uvaženi zahtjevi nekih političara. Zanimalo ju je stoga podržava li premijer da privatizaciju diktiraju političari namještajući je svojim prijateljima, i hoće li i ovoga puta, kao i na

primjeru autoceste, zbog nesposobnosti Vlade kazniti činovnike?

Odgovarajući na pitanje premijer **Sanader** podvukao je da su upravo zbog sposobnosti Vlade i njezine odgovornosti smijenjeni oni koji ne rade svoj posao. Što se tiče Belja Vlada je, kaže, povukla natječaj za privatizaciju jer je u međuvremenu došlo do promjene vlasničke strukture, a nije to učinila ni zbog čije intervencije. "Što je tko rekao na Skupštini Županije Osječko-baranjske ne znam, a i malo me zanima, budući da znam koji su razlozi vodili Vladu i Fond za privatizaciju da povuče natječaj", podvukao je dr. Sanader dodavši kako će natječaj za Belje ponovno ići ali s novom vlasničkom strukturom. Natječaj će biti transparentan, a sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske pobijedit će onaj tko da najbolju ponudu.

Zastupnica je izrazila nezadovoljstvo dobivenim odgovorom držeći da je nejasan. Ne može se, kaže, nikako složiti s tim da je nevažno što je govorio župan Osječko-baranjske županije na Skupštini županije jer je on ne samo župan nego i utjecajan političar vladajuće stranke.

Obrana od tuče

Kada, u kojem iznosu i kako Vlada planira nadoknaditi štetu prouzročenu protutučnom obranom, pitao je premijera zastupnik **Mato Gavran (SDP)**. U posljednje vrijeme top tema gotovo cijele sjeverozapadne ali i istočne Hrvatske je obrana od tuče, i ogromne štete koje su pretrpjeli građani i privreda, posebno poljoprivreda uzrokovane nepostojanjem cjelovitog sustava te obrane. Unatoč upozorenju i zalaganju oporbe ali i županija u državnom proračunu nisu osigurana potrebna sredstva za ovu namjenu pa su iz operativne uporabe povučene sve protugradne rakete pa su štete naprosto bile neminovne. Prikupljeni podaci pokazuju da ukupna šteta izazvana tučom u ovoj godini u Međimurskoj, Varaždinskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Brodsko-posavskoj županiji iznosi više od 100 milijuna kuna, rekao je, među ostalim, zastupnik Gavran.

I na ovo je pitanje odgovorio premijer **Sanader**. Konstatirao je da je Vlada ne jednoj od svojih prošlih sjednica donijela četiri mjere za obranu od tuče. U Hrvatskoj još uvijek postoji velika potreba za takvom obranom pa je imajući to u vidu Vlada zadužila stručnjake, odnosno resorno ministarstvo da se u roku od 60 dana izjasne o koristi raketa (u Europskoj uniji one se gotovo nikako ne upotrebljavaju). Zatraženo je također da se na provjeru daju postojeće rakete, jer one po svemu sudeći nisu ispravne, a ukoliko se poprave koriste do konačne ocjene i prijedloga stručnjaka. U istovjetnom rok (dva mjeseca) potrebno je dostaviti Vladi prijedlog na koji način organizirati obranu protiv tuče kako bi se s tim u vezi utvrdila proračunska sredstva. Vlada je, nastavio je premijer, svjesna strašnih šteta prouzročenih tučom koju trpi naša poljoprivreda pa bi, drži, svi skupa, trebali kroz jedan dijalog pronaći najbolji mogući način rješenja ovog problema prema kojem već idu zemlje EU-a, a to je osiguranje od štete. Za Hrvatsku je to novina, pa o tome valja još raspraviti s osiguravajućim društvima, ali je premijer uvjeren da je to jedini efikasan način obrane protiv tuče.

Zastupnik **Gavran** zahvalio je premijeru na odgovoru na pitanje koje nije postavio ali ga je, kaže, u svakom slučaju bilo dobro čuti. Stoga je još jednom ponovio svoje ranije postavljeno pitanje ovaj put tražeći da mu se na to pisano odgovori.

Izgradnja još jedne kafilerije u Hrvatskoj

Zastupnik **Tomislav Čuljak (HDZ)** postavio je pitanje ministru poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, a odnosilo se na najavu mogućnosti izgradnje još jedne kafilerije u Hrvatskoj, točnije u Slavoniji. Koliko mu je poznato postojeća kafilerija u Sesvetском Kraljevcu ima kapacitet dostatan za zbrinjavanje animalnog otpada za cijelu Hrvatsku pa ga je stoga zanimalo ima li potrebe za izgradnjom novih kafilerija, hoće li se one graditi ili posto-

ji neko drugo rješenje za zbrinjavanje animalnog otpada u Hrvatskoj?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** odgovorio mu je da su mu poznate aktivnosti vezane uz izgradnju još jedne suvremene kafilerije u Hrvatskoj. Normalno je što je zainteresiranim ulagačima za tu investiciju Slavonija zanimljivo područje s obzirom na tamo veliku koncentraciju stočnog fonda. Na tu je temu već održan jedan sastanak u županijskoj komori Osijek na kojem su uz zainteresirane ulagače bili i predstavnici mesno-prerađivačke industrije i ministarstva kojem je na čelu. Prezentiran je jedan drugačiji model izgradnje kafilerija u kojem bi one imale svoje investitore, a oni našli svoj ekonomski interes. Ministar drži da je to dobar način rješavanja velikog problema s kojim se susrećemo jer je činjenica, kaže, da sva uginula stoka i otpad stočnog porijekla ne završava u kafilerijama nego po jamama, kanalima i slično, što ima svog odraza na onečišćenje okoliša.

"Slavoniji je svaka investicija dobro došla pa se tako očekuje i ova", kratko je komentirao zastupnik **Čuljak**.

Otkup i čuvanje pšenice u silosima

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) upitala je ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva na koji će se način ove godine riješiti otkup i čuvanje pšenice u silosima. Pred žetvu to pitanje zanima sve naše poljoprivrednike, a svi se još prisjećamo problema iz prošlih nekoliko godina pa i afera oko čuvanja pšenice u silosima, robnih zaliha i slično.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva skupa s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i robnim zalihama uvelo je određene novosti vezane uz osiguranje pšenice u silosima, a tu je i garancija da će roba u vlasništvu robnih zaliha biti izuzetno dobro čuvana, podvukao je ministar **Petar Čobanković**. Uvest će se nadzor i kontrola te iznaći mehanizmi kojim će se spriječiti uvjetno rečeno

izuzimanje robe od onih koji je čuvaju. Uskoro će krenuti i s primjenom Zakon o posebnim uvjetima stavljanja u promet brašna (donesen je Pravilnik i tiskane markice, popisne zalihe).

Zastupnica se zahvalila na odgovoru izrazivši očekivanje da će se tragom uvođenja reda na tržištu brašna i daljnjem periodu uvesti isto tako red i na tržištu: stoke, mesa i mesnih prerađevina, kao i na ostalim područjima gdje to dosad do kraja nije uvedeno.

I pitanje **Ivana Kolar (HSS)** također se odnosilo na otkup i čuvanje pšenice ovogodišnjeg uroda u silosima. Zatražio je da mu ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva odgovori na pitanje koji je model otkupa pšenice predviđen za ovu godinu, tj. po kojoj će se cijeni otkupljivati pšenice, i kada će se seljacima isplatiti novac.

Odgovarajući mu ministar **Petar Čobanković** rekao je da nema mjesta nikakvoj bojazni da se sva pšenica neće preuzeti, otkupiti i platiti u roku mjesec dana od otkupa, po cijeni od jedne kune neto po kilogramu pšenice. Rekao je zatim kako se neće raspisivati nikakav natječaj za to niti nominirati otkupljivači, a napose izvoznici. Samo će se na razini države osigurati pretpostavke da se sva pšenica otkupi, a ove se godine očekuje određeni višak pšenice. Kaže kako će se iznaći način da se sav višak pšenice koji je prije nego potreban za potrošnju u Republici Hrvatskoj skloni s tržišta i u tom kontekstu Ministarstvo kojem je na čelu i Ministarstvo financija osigurat će sve pretpostavke da se ovakav način otkupa realizira. Podvukao je kako su stvorene pretpostavke za otkup pšenice i da se otkupljeno isplati, a o svemu tome dobrim su dijelom upoznati poljoprivredni proizvođači. Osigurat će se da Ravnateljstvo za robne zalihe otkupi svu ponuđenu pšenicu na tržištu, silosi su spremni preuzeti svu tu pšenicu, a ista će se platiti, zaključio je ministar **Čobanković**.

Proizvođači pšenice nisu pristali na jednu kunu neto po kilogramu pšenice nego je ona administrativno utvrđena, a bilo bi poštenije da se otkupna cijena

na pšenice dogovara i usuglasi, komentirao je zastupnik **Kolar**. Skladištenje pšenice ima svoju cijenu, i proizvođač želi prodati robne rezerve ali ne silosima gdje miševi raznose žito i gdje pšenica nestaje.

Novi zakon o pravima hrvatskih branitelja

Zastupnik **Josip Đakić (HDZ)** postavio je pitanje potpredsjednici Vlade i ministrici obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. S obzirom na učestale prozivke da nema ni Z od Zakona o pravima hrvatskih branitelja interesiralo ga je do kuda se stiglo s prijedlogom zakona i kada će on biti u saborskoj proceduri?

Potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti **Jadranka Kosor** odgovorila je da se na zakonu radilo od veljače ove godine i da je on završen. U radnoj skupini koja je sudjelovala u tom radu bili su predstavnici MUP-a, Ministarstva obrane, i ministarstva kojem je ona na čelu, zatim predstavnici udruga i vrsni pravници, koji su imali zadaću pripremiti zakon koji će čvrsto stajati na nogama. Naglasila je kako je riječ o jednom velikom i iznimno važnom zakonu s kojim će biti upoznat premijer, a nakon toga predstavnicima udruga (HVIDRA, Savez udruga udovica Domovinskog rata) predočio bi se zakon. Predloženi bi zakon zatim išao na raspravu među zainteresirane (hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji), a ministrica očekuje da će se na jesen isti naći u saborskoj proceduri. Do tada će vjeruje zakon biti do te mjere izbrusjen i čvrsto će stajati na nogama te pretpostavlja da će za njega glasovati svi zastupnici u Saboru što bi jamčilo da se Zakon kod slijedećih izbora neće mijenjati te da će hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji konačno jedanput znati koja njihova prava i na što mogu računati u slijedećih 10 ili 15 godina.

Zastupnik **Đakić** bio je zadovoljan dobivenim odgovorom.

Rekonstrukcija državne ceste D-60

Zastupnik **Marijan Bekavac (HDZ)** uputio je pitanje ministru mora, turizma, prometa i razvitka, a odnosi se na rekonstrukciju državne ceste D-60. Naglašava da spomenuta državna cesta na dionici Lovreć-Imotski u dužini od 25 km zahtijeva hitnu rekonstrukciju jer njezina postojeća izvedba ne zadovoljava prosječni promet od oko 6200 vozila dnevno od toga veliki broj teretnih vozila. Na ovoj prometnici zabilježen je veliki broj prometnih nesreća. Zastupnik upozorava da je cesta široka 6 metara pa je nužno izvršiti projektiranje i hitno pristupiti rekonstrukciji na čitavoj dionici Lovreć-Imotski. Napominje još kako na spomenutoj dionici prometuje veliki broj vozila iz susjedne BiH kao i tranzitni promet zbog carinskih prijelaza u Vinjanima Donjim i Vinjanima Gornjim. Zanimalo ga je stoga što će spomenuto ministarstvo i Hrvatske ceste učiniti na rješavanju rekonstrukcije državne ceste D-60?

Spomenuta državna cesta uvrštena je u novi program "metermenta" Hrvatskih cesta za sljedeću godinu i u cijelosti (25 km) bit će rekonstruirana sljedeće godine, odgovorio mu je ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta**.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Nabava računala i računalne opreme za odlikaše

Zastupnica **Nevenka Majdenić (HDZ)** postavila je pitanje ministru znanosti, obrazovanja i športa, a odnosi se na akciju nabave računala i druge računalne opreme po povlaštenim cijenama za učenike odlikaše "Nagradimo odlikaše". Zastupnica je pozdravila tu akciju zanimajući se ujedno na kakav je odjek naišla ta inicijativa planira li Ministarstvo i druge slične aktivnosti u približavanju informatizacije učenicima i školama?

Odgovarajući na pitanje državni tajnik za srednje obrazovanje **Želimir**

Janjić rekao je da spomenuta akcija traje do konca ove kalendarske godine. U sklopu te akcije učenici mogu računati na popust na računalnu opremu od 10 do 43 posto, a na tu izobrazbu od 60 posto. Akcija je naišla na izuzetno dobar odaziv i već prvih dana od njezinog pokretanja nazivali su učenici i roditelji interesirajući kako mogu realizirati tu povlasticu. Gospodin Janjić je iskoristio priliku i najavio da će ministar znanosti, obrazovanja i športa svim odlikašima koji ostvaruju pravo na nabavu računalne opreme uputiti jedno pismo u kojem će jasno navesti kako to mogu realizirati, odnosno gdje se trebaju javiti i s kojim dokumentom. Sve će se na kraju provjeriti u bazi podataka i cijeli će postupak biti svima vrlo jasan. Ova akcija Ministarstva tek je jedan od prvih koraka u pravcu nagrađivanja posebno dobrih učenika, a posebna će se pozornost posvetiti informatičkom obrazovanju. To se čini i u zbornicama pa se tako o trošku Ministarstva informatički opismenjavaju (educiraju) svi nastavnici, a odaziv je izuzetno dobar. Kada akcija završi javnost će biti informirana o tome koliko je odlikaša na taj način nabavilo računala, a ako odaziv bude izuzetno dobar tada nije isključeno da će s takvim akcijama nastaviti, zaključio je gospodin Janjić, a zastupnica **Majdenić** izrazila zadovoljstvo dobivenim odgovorom.

I zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)** imao je pitanje u vezi s akcijom "Nagradimo odlikaše". Poput svoje kolegice **Majdenić** i **Antešić** je svesrdno pozdravio tu akciju. Ako se akcija provodi u suradnji s Ministarstvom znanosti, prosvjete i športa znači da će Ministarstvo izdvojiti određenu količinu novca kako bi alimentiralo sniženu cijenu računala i pisača. To je, kaže, sasvim logično jer bez financijske potpore niti jedna tvrtka u svijetu nije u mogućnosti isporučiti opremu po tako sniženim cijenama. Isporučitelj opreme je izabran ali natječaj za odabir isporučitelja nije proveden nego je samo objavljen kratki članak na Internet stranicama Ministarstva u kojem se jednom rečeni-

com pozivaju zainteresirane tvrtke da dostave svoje ponude. Ne piše, međutim, na što se ponuda odnosi, odnosno na kakvu i koliku se opremu odnosi, a napose kome valja uputiti ponudu i po kojem će kriteriju biti odabran isporučitelj. Zastupnik kaže kako je u Hrvatskoj odlikaša gotovo 330 tisuća pa je jasno da će zarada na ovom poslu biti enormna i stoga pita zašto nije proveden javni natječaj za odabir ponuđača, zašto se opet posao namješta na potonuo netransparentan način, te može li dobiti odgovor koja je konkretno tvrtka dobila posao.

Potpredsjednik Vlade dr.sc. **Andrija Hebrang** rekao je kako ne zna detalje oko nabave kompjutera, a vidi da je i sam zastupnik ovo doznao iz tiska. O ovoj akciji još se nije raspravljalo, a kada bude o tome će se izvijestiti zastupnik. Također je uvjeravao zastupnika da će akcija biti u skladu sa zakonskim propisima.

Zastupnik **Antešić** nije bio zadovoljan odgovorom te kaže da se iz svega vidi kako se nije poštivala temeljna procedura Zakona javne nabave. Zamolio je još da mu se dostavi pisani odgovor.

Vladini presedani

Anto Đapić (HSP) htio je uputiti pitanje premijeru, ali kako ga tada nije bilo zatražio je da mu odgovori netko od njegovih suradnika u Vladi. Drži da je Hrvatska postala zemlja presešana što, kaže, i ne bi bilo loše kada bi oni bili pozitivni za Hrvatsku. No, iz tih se presedana može iznjedriti nešto što za Hrvatsku u budućnosti može imati nesagledive negativne posljedice. Zastupnik nije želio govoriti o pravosuđnim presedanima jer je i sam premijer rekao kako ne komentira sudske presude. Međutim, postoje neki presedani koje je učinila Vlada ili na njih ne reagira, kaže zastupnik. Spomenuo je tako nagodbu kojom je Vlada RH odlučila jednokratno isplatiti štete pojedinim obiteljima srpskih civila ubijenih početkom devedesetih godina kao i obitelji **Levar**. Ovakvim se nagodbama stvara klima da se na taj način prešutno

priznaje državni terorizam s početka 1990. godine, odnosno prihvaća da je država odgovorna za počinjene individualne zločine i praktički preuzima dio odgovornosti što se može izroditi u vrlo opasnu situaciju, ustvrdio je Đapić. Već se govori o zahtjevima mnogih za naknadu štete što će opet plaćati naši porezni obveznici. A svih ovih godina se trudimo dokazati da odgovara onaj tko je odgovoran za pojedinačne zločine. Đapić negativan presedan vidi i u slučaju stranog državljanina koji raspisuje tjeralice ili nagrade za obavljanje poslova koje u Hrvatskoj obavlja Državno odvjetništvo i MUP pa ga s tim u vezi zanima što Vlada kani poduzeti po tom pitanju.

Potpredsjednik Vlade i ministar zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Andrija Hebrang** ustvrdio je da u slučaju obitelji Zec uopće nema presedana jer je to "jedna socijalna pomoć djeci koja su ostala bez sredstava za školovanje" koja "ne podrazumijeva nikakvo pravno ni političko rješenje". Što se tiče dosuđene oštete za ubijene civile, Vlada neće utjecati na sud niti ima pravo komentirati odluke, ali je dodao da će "sud ako tako presuđuje potomcima srpskih civila, onda vjerojatno tako presuđivati i za potomke hrvatskih ubijenih civila, a omjer je 7183 ubijena hrvatska civila prema 162 ubijena srpska civila", zaključio je gospodin Hebrang.

Zastupnik **Đapić** nije bio u cijelosti zadovoljan odgovorom pa je zatražio da mu se dostavi dodatni pisani odgovor na upit o oba "presedana".

Proizvodnja bio-dizela

U uvodu svog zastupničkog pitanja **Petar Mlinarić (HDZ)** je rekao da će se ulaskom u EU Hrvatska obvezati na godišnju proizvodnju od 50 tisuća tona bio-dizela, a jedini do sada zainteresirani za tu proizvodnju je "Vupik" iz Vukovara sa razrađenim planom proizvodnje (ima silos Đergaj kapaciteta 50 tisuća tona). Potrebna površina za proizvodnju uljane repice je 20 tisuća ha, a očekivani prinos po hektaru 2,5 do 3 tone. Zastupnik napominje da je za jednu litru

bio-dizela potrebno 3 kilograma uljane repice. U svemu tome ne manje važan je i podatak, kaže, o očekivanoj uposlenosti novih djelatnika (30) i investiciji od 14 milijuna kuna. S obzirom na sve te podatke zanimalo ga je hoće li Ministarstvo stati iza tog projekta.

U Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva intenzivno se radi i priprema jedan program proizvodnje bio-dizela, a hoće li se u programu naći Vupik ili neka druga tvrtka ovisit će od samih tvrtki koje izraze određeni interes za tu proizvodnju, odgovorio mu je ministar **Petar Čobanković**. Činjenica je da u EU-u do 2005. godine u dizel gorivu mora biti 2 posto učešća bio-goriva, a Hrvatska će imati vrlo veliku potrebu za tim energentom. Hrvatska ima dobre uvjete i dostatne površine koje može prenamijeniti za takvu proizvodnju, ali nije samo uljana repica jedna od potencijalnih sirovina za proizvodnju bio-dizela. Tu se također može razmišljati i o nekim drugim sirovinama npr. o soji i o proizvodnji drugih organskih materija. Glede isplativosti kada bi se uljana repica koristila samo za proizvodnju bio-dizela tada, kaže, vjeruje kako ne bi postojao veliki interes naših proizvođača niti bi država mogla toliko poticati tu proizvodnju da ona bude atraktivna za potencijalne poljoprivredne proizvođače. U proizvodnji bio-dizela valja iskoristiti sve što se može iskoristiti od hrane za stoku na dalje, i u tom smislu valja napraviti jedan cjeloviti program razvoja proizvodnje bio-dizela na području Hrvatske, zaključio je ministar Čobanković.

Zastupnik **Petar Mlinarić** bio je zadovoljan odgovorom.

Kultura - sastavnica turizma

Zastupnica **Katarina Fuček (HDZ)** odlučila je postaviti pitanje ministru kulture, ali kako ga nije bilo zatražila je da joj odgovori državni tajnik u Ministarstvu mr.sc. Jadran Antolović. Cijelo vrijeme govori se o potrebi integriranja hrvatskih kulturnih vrijednosti u ukupnu turističku ponudu, no nije li ipak činjenica da se ta dva segmenta gospo-

darstva nedovoljno isprepliću u razvoju hrvatskog turizma, rekla je u uvodu svog zastupničkog pitanja. Zastupnicu je zanimalo kakvo je stajalište Ministarstva kulture i što ono poduzima da kultura postane sastavnica našega turizma.

Državni tajnik u Ministarstvu kulture gospodin **Antolović** konstatirao je da se u ovom trenutku nedovoljno povezuju kulturni resursi s turizmom i upravo je to razlog što je Ministarstvo kulture u suradnji s Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka i s Hrvatskom turističkom zajednicom osnovalo Ured za kulturni turizam pri Hrvatskoj turističkoj zajednici kao središnje mjesto koordinacije projekata usmjerenih na povezivanje ova dva važna resursa hrvatskog gospodarstva. Isto tako Ministarstvo kulture u svom operativnom programu daje prioritet projektima koji su usmjereni na stvaranje arheoloških parkova, uspostavljanje povijesnih cesta kao panorama turističkih koridora, a napose na pojačavanje i obogaćivanje kulturnih programa. Samim time se pojačava naša turistička ponuda, osobito uz obalu za vrijeme turističke sezone. U cilju što boljeg uključivanja struke u razvoj kulturnog turizma konstituirat će se Savjet za kulturni turizam, a činit će ga naši najistaknutiji stručnjaci s ovog područja, zaključio je Antolović.

Zastupnica **Fuček** bila je zadovoljna odgovorom.

Pristupni fondovi EU-a

Zastupnica **Đurđa Adlešić (HSL)** sa žaljenjem je konstatirala da ne može postaviti pitanje ministru vanjskih poslova niti ministrici europskih integracija pa se nada da će dobiti pisani odgovor. Ponovila je ranije pitanje postavljeno na 6. sjednici Hrvatskog sabora. Rekla je kako možemo biti u potpunosti zadovoljni uspjesima u vanjskoj politici kada se otvore financijski moćni pristupni fondovi Unije. Zanimalo ju je, međutim, kada će se ti fondovi otvoriti indirektno poduzetnicima na način da ih ne moraju koristiti preko ministarstva, te kada će lokalni dužnosnici imati priliku za odgovarajuću edukaciju za izradu

takvih projekata koji mogu proći kompliciranu proceduru usvajanja.

Poboljšanje materijalnog položaja slijepih i slabovidnih osoba

Pitanje **Mirjane Brnadić (HDZ)** upućeno je ministru zdravstva i socijalne skrbi a odnosilo se na poboljšanje materijalnog položaja određenih kategorija slijepih i slabovidnih osoba. Nakon 15 godina bezuspješne borbe određenih kategorija spomenutih osoba zastupnicu je zanimalo postoji li mogućnost da se u proračunu za 2005. godinu za njih osiguraju sredstva i da osobe s potpunim gubitkom vida dobiju 50 posto od prosječnog osobnog dohotka Republike Hrvatske, a 30 posto osobe s ostatkom vida od 0,05.

Odgovarajući joj na pitanje potpredsjednik Vlade i ministar zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Andrija Hebrang** podsjetio je da oko 5000 osoba imaju ovakve teškoće s vidom te da približno njih polovica ima riješeno svoje primanje po drugim osnovama bilo da su bili sudionici Domovinskog rata, odnosno II. svjetskog rata. Za preostale takve osobe potrebno je utvrditi točan njihov broj, odnosno bruto iznos s obzirom na prijedlog zastupnice kako bi se vidjelo što će to financijski značiti za državni proračun slijedeće godine. Ministar otprilike predmijeva da se tu radi o iznosu između 50 i 80 milijuna kuna plus- minus 10 –tak posto. Ministarstvo kojem je na čelu utvrdit će točan izračun, a zatim ići s prijedlogom na Vladu kako bi se vidjelo koliko se tog može ostvariti slijedeće godine.

Zahvalivši na odgovoru zastupnica **Brnadić** je istakla da potpuno slijepi osobe i osobe s ostatkom vida od 0,05 posto nemaju mogućnost zapošljavanja ili se vrlo mali broj njih zapošljava pa žive isključivo od preskromnih primanja države. Te su osobe vrlo skromne i samozatajne ali i svjesne financijskog stanja u državi. Na kraju zastupnica je izrazila nadu da će Vlada pronaći mogućnost za rješavanje materijalnog statusa tih osoba i tako unijeti tračak nade u njihovu tešku svakodnevicu.

Sudbina TLM-a

S obzirom na prilično tešku situaciju u funkcioniranju šibenskog TLM-a i značaj kojeg ima ta tvrtka sa 1600 odnosno 1700 zaposlenih za ukupnu gospodarsku situaciju u Šibeniku i Šibensko-kninskoj županiji zastupnika **Pericu Bukića (HDZ)** interesiralo je što Vlada misli napraviti glede te tvrtke.

Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva **Branko Vukelić**, podsjetio je na sjednicu koju je imala Vlada RH u Šibeniku kada je donijela vrlo važne odluke vezane uz TLM kao što su davanje jamstva za reprogramiranje dugova, te za podizanje kredita za obrtna sredstva. Te su odluke nužne pretpostavke da bi se uopće mogla podići razina proizvodnje u TLM-u, odnosno da bi se uopće moglo tamo proizvoditi. U donošenju tih odluka Vlada je rukovala ne samo činjenica značaja TLM-a za grad Šibenik i Šibensko-kninsku županiju već i to što je spomenuta tvrtka tako tehnološki opremljena da može kvalitetno i dobro proizvoditi, i za svoj proizvod ima tržište. Tvrtka je u poteškoćama i bez ovakvih odluka Vlade i njezine podrške nije u mogućnosti podići proizvodnju. Nakon spomenutih odluka uslijedit će podizanje kredita za obrtna sredstva i već su održani razgovori s vodstvom uprave TLM-a i predsjednikom nadzornog odbora. Prethodno je nužno hitno pokrenuti proizvodnju i podići je na odgovarajuću razinu jer je i lani ta tvrtka završila s gubitkom iako su planovi menagmenta bili drugačiji. Sve u svemu potrebno je što prije realizirati Vladine odluke i pokrenuti proizvodnju te vidjeti odgovornost postojećeg vodstva kompanije, ali njegovu mogućnost ili mogućnost eventualno drugih ljudi da uz ove odluke Vlade u narednim godinama dovedu poslovanje TLM-a na pozitivu, rekao je ministar Vukelić. Od vodstva TLM-a se očekuje da dovrši restrukturiranje tvrtke, riješe postojeće dubioze. Ministar osobno drži da je nakon svih odluka Vlade nužno izabrati vodstvo TLM-a i programe iza kojih će ono stati, a koji će garantirati da se uz odluke Vlade i mjere koje će se poduzimati u TLM-u ista dovede do pozitivnog poslovanja.

Zahvalivši na iscrpnom odgovoru zastupnik **Bukić** izrazio je očekivanje da će se u vrlo skoroj budućnosti spomenuto realizirati.

Neispunjavanje financijskih obveza

Svoje je pitanje zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** započeo konstatacijom "da je u svakoj normalnoj i pravnoj državi ugovor svetinja i obično ga ili obje strane izvršavaju ili se nađu na kraju na sudu. Kod nas je dio jedinica lokalne samouprave s Vladom, odnosno s pojedinim ministarstvima potpisao ugovore o razvoju i izgradnji infrastrukture na području njihovih općina i gradova, ali je unatoč tome što se aktualni ministar financija hvalio boljom naplatom poreza (15 do 20 posto bolja a nego što je to bilo u prošlom razdoblju) činjenica da Vlada, odnosno pojedina ministarstva ne izvršavaju svoje obveze i ne plaćaju svoje ugovorene financijske obveze za radove koji su već obavljani iako im je uredno prosljeđena sva dokumentacija. Zastupnik Korenika navodi da se radi o 20-tak općina i gradova na području Varaždinske, Međimurske i Krapinsko-zagorske županije. Dodaje još kako te jedinice lokalne samouprave imaju status područja od posebne državne skrbi ili brdsko-planinskih područja, a gdje pretežito na vlasti nisu HDZ-ovi načelnici nego ovog časa oporbeni. Neispunjavanje spomenutih obveza tim jedinicama lokalne samouprave stvara velike poteškoće s jedne strane zbog pritiska izvođača radova nakon što su ispunili svoju obvezu, a s druge strane zbog malih proračuna tih jedinica lokalne samouprave. Zastupnika Koreniku interesiralo je stoga koji su razlozi da Vlada nije izvršila svoje financijske obveze i kada će to učiniti.

"Aktualna Vlada izvršava sve ugovore koje je potpisala ili sklopila s bilo kojim subjektom, a ugovore o kojima Vi govorite ova Vlada nije potpisala niti o njima dobila evidenciju, a isto tako u proračunu nije bila predviđena proračunska stavka za potpisane obveze", odgovorio mu je potpredsjednik Vlade dr.sc.

Andrija Hebrang. Pozvao je zastupnika da mu dostavi takve ugovore ako ih još ima, a Vlada za njih ne zna kako bi bili uključeni u slijedeći proračun. Kaže kako takvih ugovora ima još puno, a ovom je prigodom tek spomenuo skupinu ugovora za investicije u zdravstvu vrijedne milijardu kuna koje je resorno ministarstvo sklopilo sa županijama, a da uopće nije prošlo proceduru u Vladi. To je protuzakonito jer ne može ministarstvo financirati ustanove u vlasništvu županija, a k tome još za takve ugovore nisu bila osigurana proračunska sredstva. Za ugovore koji su u skladu sa zakonom rekao je da će se pobrinuti da se isplate.

Zastupnik **Korenika** nije bio do kraja zadovoljan dobivenim odgovorom jer ako su, kaže, "ministarstva potpisivala ugovore i isti ovjereni, tada postoje i vrijede pa ih je trebalo uključiti u proračun kako bi se izvršile ugovorne obveze". Na kraju je predložio potpredsjedniku Hebrangu da kao potpredsjednika Kosor otvori telefone na koje će se javljati načelnici općina i gradonačelnici posebno stoga što se u ministarstvima činovnici zaduženi za takva dugovanja i za takve ugovore ne žele javiti. Zatražio je još da mu se dostavi pisani odgovor.

Izbor načelnika općine, gradonačelnika i župana

U uvodu svog zastupničkog pitanja **Dragutin Lesar (HNS)** podsjetio je na 22. prosinca lani kada je Sabor prihvatio Program Vlade RH u kojem je izričkom navedeno da će ova Vlada uspostaviti novi sustav financiranja lokalne i područne samouprave promjenom porezne politike, utvrđivanjem izvornih prihoda preraspodjelom poreza na dohodak i dobit, uvođenjem renti i naknada prema programima i projektima mjesečnog stanovištva te da će uvesti sustav neposrednog biranja načelnika, gradonačelnika i župana. Svi dosadašnji prijedlozi Kluba zastupnika HNS-a upućeni

u saborsku proceduru išli su u tom smjeru, ali su bili odbijeni, a kako do lokalnih izbora zakonski rok iznosi manje od 10 mjeseci zastupnika je zanimalo hoće li i kada Vlada RH predložiti, a kako je rekao, vladajuća parlamentarna komercijalna koalicija prihvatiti izborni sustav neposrednog biranja načelnika općina, gradonačelnika i župana u dva izborna kruga.

Potpredsjednik Vlade dr.sc. **Andrija Hebrang** odgovorio mu je da će ga o tome izvijestiti čim Vlada donese odluku o tome, ali je zastupnik **Lesar** ustrajao na tome da mu Vladin predstavnik odgovori kada će Vlada donijeti odluku o modelima izbora. "Ovakvim odgovorom, gospodine potpredsjedniče, doveli ste u sumnju program kojeg je prihvatio Hrvatski sabor".

Umjesto sanacije izgraditi novu školu

Je li moguće promijeniti odluku u umjesto sanacije osnovne škole u đakovačkom prigradskom naselju Selci izgraditi novu školu, upitao je **Ivan Drmić (HDZ)**. Zgrada u kojoj se nalazi ta osnovna škola stara je više od sto godina, a prije je služila kao skladište za sušenje žita. Zgrada ima puno vlage i u tako je derutnom stanju da jednostavno nije pogodna za sanaciju, a isto mišljenje dijele i roditelji djece koja pohađaju tu školu, objasnio je zastupnik Drmić.

Državni tajnik za srednje obrazovanje u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa prof. **Želimir Janjić** rekao je kako mu je poznat ovaj problem te da će predstavnici Ministarstva posjetiti to naselje, ali ne mogu utjecati na to što će obuhvatiti CEB programi u sklopu kojih je i obnova ove škole. Hoće li doći do izmjene odluke glede sanacije škole u okviru CEB programa ili će se to učiniti na neki drugi način gospodin Janjić nije mogao odgovoriti, ali je izrazio nadu u pronalaženje najboljeg rješenja za učenike i roditelje.

Da li se HRT pridržava svoje zakonske obveze

Milan Meden (HDZ) adresirao je svoje pitanje državnim tajniku u Ministarstvu kulture Jadranu Antoloviću. Zanimalo ga je uplaćuje li HRT Zakonom obveznih 3 posto mjesečne preplate u Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija i kada će uslijediti raspodjela sredstava lokalnim elektroničkim medijima? Zakonom o medijima (stupio na snagu u rujnu lani) predviđeno je osnivanje Fonda, a temeljem Zakona o HRT-u (članak 54.) ova je ustanova dužna mjesečno uplaćivati 3 posto od ukupno prikupljenih sredstava na ime pristojbe. Navedena je odredba imala cilj po uzoru na razvijene europske zemlje omogućiti ravnomjerni razvoj elektroničkih medija.

Državni tajnik **Jadran Antolović** potvrdio je da je sukladno Zakonu o elektroničkim medijima uspostavljen Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija kao proračunski fond te je tako otvoren račun i omogućeno HRT-u da izvrši svoju zakonsku obvezu i uplati postotak od prikupljene pristojbe. Međutim, sredstvima Fonda raspolaže nedavno imenovano Vijeće za elektroničke medije (imenovao ga je Hrvatski sabor) pa zastupnik može dobiti od predsjednika Vijeća detaljnu informaciju o sredstvima i raspolaganju sredstvima Fonda.

Zastupnik **Meden** bio je zadovoljan odgovorom te je dodao još kako će svoje pitanje proslijediti Vijeću za elektroničke medije.

Na kraju Aktualnog prijepodneva predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** obavijestio je nazočne da Vlada nije u propisanom roku dostavila odgovor na zastupničko pitanje Slavka Linića te zamolio da to učini u roku osam dana.

Time je završilo aktualno prijepodne.
M.Mi; J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROVOĐENJU ODLUKE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE OD 12. SVIBNJA 1998.

Povrat duga putem investicijskog fonda

- Predloženim se, sukladno Odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske, uređuje način obeštećenja umirovljenika zbog djelomičnog usklađivanja mirovina u razdoblju od 1. rujna 1993. do 30. prosinca 1998.
- Pravo na pripadajuću razliku, koju bi u roku godine dana trebao obračunati HZMO, imali bi korisnici koji su mirovinu ostvarili po općim propisima ili njihovi nasljednici prvog nasljednog reda.
- Predstoji osnivanje posebnog investicijskog fonda iz kojeg bi se vraćao dug umirovljenicima (visina njihova udjela bila bi razmjerna visini duga).

Na ovoj sjednici Hrvatski sabor je, nakon poduže polemичne rasprave, napokon donio - hitnim postupkom - dugo očekivani Zakon o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. Njime se uređuje način obeštećenja umirovljenika koji su zaknuti u visini mirovina zbog njihova djelomičnog usklađivanja u razdoblju od 1. rujna 1993. do 30. prosinca 1998. godine. Kako je predviđeno, u tu će se svrhu ujesen osnovati poseban investicijski fond čiji će članovi biti korisnici mirovine (visina udjela svakog umirovljenika bit će razmjerna visini duga, plus kamate). Pripadajuću bi im razliku, u roku od godine dana, trebao izračunati HZMO. Pravo na obeštećenje imali bi samo korisnici koji su mirovinu ostvarili po općim propisima i njihovi nasljednici prvog nasljednog reda. To znači da se ovaj Zakon ne odnosi na vojne osiguranike, zastupnike, hrvatske branitelje, bivše političke zatvorenike i individualne poljoprivrednike, koji su umirovljeni po posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima.

Za sudionike u raspravi nije bilo sporno da država mora obeštetiti one

koje je u spomenutom periodu zaknuti jer mirovine nisu u potpunosti pratile rast plaća, ali oporbeni zastupnici smatraju da bi bilo korektnije da se išlo na izdavanje obveznica ili isplatu u novcu. Naime, izrazili su bojazan da bi na Fond mogle biti prenijete dionice neuspješnih tvrtki, što ne bi bilo nikakvo jamstvo umirovljenicima da će doista dobiti povrat duga. Da bi se to spriječilo, klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a su čak predlagali da se Vladi obveže da prilikom izrade zakona o Fondu osigura da se u njegov portfelj unesu udjeli Ine, HEP-a, HT-a, Croatia osiguranje, dio preostalog portfelja turističkih trgovačkih društava i imovina Hrvatskog mirovinskog investicijskog društva, ali taj prijedlog nije prošao. U podužoj polemичnoj raspravi čule su se različite ocjene - od toga da se predloženim Zakonom ništa neće riješiti jer nema novaca za njegovu provedbu, pa do konstatacije da je formiranje posebnog fonda jedini način da se umirovljenike obešteti. Predstavnicima parlamentarnih klubova ukazali su i na neke manjkavosti u ponuđenom zakonskom tekstu. Naime, upozorili su predlagatelja da se njime ne otklanja-

ju razlike u razini mirovina nastalih zbog primjene pogrešno izračunatih valorizacijskih koeficijenata u razdoblju između 1. siječnja 95. i 31. prosinca 98., te da nije vodio računa tzv. novim umirovljenicima (umirovljeni s 1. siječnjem 1999. do ožujka ove godine), koji su već u startu zaknuti za 20 posto prosječne mirovine.

Spomenimo i zahtjeve zastupnika da se svakom umirovljeniku, umjesto dostave obračuna, izdaju pisana rješenja o visini razlike koju bi mu država trebala vratiti, kako bi imao pravo žalbe. Većina ih smatra da bi pravo na povrat duga trebali imati i nasljednici onih koji nisu ili neće dočekati stupanje na snagu ovog Zakona. Dakako, ni ova rasprava nije prošla bez polemiziranja vladajućih i oporbe, te međusobnih optužbi na račun toga kako u svom mandatu nisu ništa učinili za poboljšanje standarda umirovljenika. Nakon što je predstavnik predlagatelja obećao da će u fond iz kojeg bi im se vraćao dug biti uvrštene dionice poduzeća koje dobro kotiraju na burzi te vrijedne nekretnine u državnom vlasništvu, većina zastupnika poduprla je predloženi Zakon.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona bez primjedbi. Nije se usprotivio ni prijedlogu predlagatelja da ga se donese hitnim postupkom.

Matični **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** je također sugerirao zastupnicima da ga usvoje u predloženom tekstu. Članovi tog radnog tijela ocijenili su da predložena rješenja predstavljaju nastavak napora na otklanjanju nepravilnosti u izračunu mirovina nastalih u razdoblju od 93. do 98. godine, kao i posljedica koje su iz tog proizašle. Smatraju ih nužnim, budući da sve dosad poduzete mjere na provođenju Odluke Ustavnog suda nisu dovoljne da se otklone razlike u razini mirovine pojedinih generacija. Naime, ovaj Zakon predlaže način kompenzacije koji je održiv u sustavu generacijske solidarnosti i njime se ostvaruje generacijska solidarnost i socijalna pravednost, stoji u Izvješću Odbora.

Budući da se u njemu prvi puta spominje "dug" prema umirovljenicima ili "obeštećenje, što je u dosadašnjim mjerama samo posredno naznačeno, učinjen je bitan korak u individualizaciji pristupa, kao jedinog mogućeg i ispravnog načina utvrđivanja obeštećenja svakog pojedinog umirovljenika, naglašava Odbor. Ovakvim pristupom, mišljenje je članova tog radnog tijela, moguće je otkloniti disproporcije između iznosa mirovina koji je pripadao korisnicima od rujna 93. do prosinca 98. i stvarno isplaćenih mirovinskih primanja od 93. do danas. Uklanjanje ovih razlika je, uz to, u skladu s gospodarskim razvojem države i načelima jednakosti, socijalne pravde i vladavine prava.

UVODNO IZLAGANJE

Kako je uvodno naglasio **Branko Vukelić**, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, svrha je ovog zakona obeštećenje korisnika mirovina zbog djelomičnog usklađivanja mirovina u razdoblju od 1. rujna 1993. do 30. prosinca 1998., sukladno Odluci Ustavnog

suda RH od 12. svibnja 1998. godine. To bi se realiziralo putem posebnog investicijskog fonda koji bi se osnovao u tu svrhu, a čiji članovi bi bili korisnici mirovina koji bi imali udjele u tom fondu. Osnivanje i poslovanje tog fonda uredilo bi se posebnim zakonom, sukladno propisima o investicijskim fondovima u Republici Hrvatskoj (trebao bi se naći pred zastupnicima u rujnu ove godine).

Predloženim se precizno uređuje krug osoba koje bi imale pravo na obeštećenje (korisnici kojima je mirovina u isplati na dan stupanja na snagu ovog Zakona te oni kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja) te onih na koje se ovaj zakon ne odnosi (korisnici mirovina određenih prema posebnim propisima, pod povoljnijim uvjetima). Regulira se i način utvrđivanja obeštećenja, kao razlika između mirovine koja bi pripadala korisniku u razdoblju od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. i isplaćene mirovine i drugih mirovinskih primanja za to razdoblje. Utvrđena razlika po korisniku mirovine, koju bi u roku godine dana trebao obračunati Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, uvećana za kamate, bila bi temelj za određivanje početne vrijednosti imovine posebnog fonda i udjela svakog umirovljenika u tom fondu (prema istoimenom zakonu).

Ministar je naglasio da bi prava iz predloženog Zakona mogli ostvariti korisnici kojima je mirovina u isplati na dan njegova stupanja na snagu, ili njihovi nasljednici prvog nasljednog reda, te oni kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja.

Spomenimo i njegovu napomenu da za provođenje ovog zakona neće biti potrebno osigurati posebna sredstva iz državnog proračuna, budući da je model obeštećenja umirovljenika vezan uz osnivanje spomenutog fonda i unošenje u njegov portfelj dionica pojedinih tvrtki, kompanija ili nekretnina. Na teret Proračuna išli bi samo administrativni troškovi izračuna razlike koja pripada umirovljenicima prema ovom Zakonu, što će po službenoj dužnosti obaviti Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (procjenjuju se na ukupno 9 milijuna kuna).

Na kraju je apelirao na zastupnike da usvoje Konačni prijedlog zakona o provođenju odluke Ustavnog suda, kako bi se stvorili uvjeti da umirovljenici, čije mirovine u razdoblju od 93. do 98. godine nisu bile usklađene s prosječnim plaćama u Republici Hrvatskoj, napokon dobiju razliku koja im pripada. Naglasio je da se radi o vrlo važnom zakonu budući da je ova Vlada, u dogovoru s umirovljenicima, uspjela pronaći model koji bi trebao omogućiti da se ovaj dugogodišnji problem kvalitetno riješi, prije svega na zadovoljstvo samih umirovljenika.

RASPRAVA

Umjesto obračuna izdati rješenja

Prvi sudionik rasprave, **Antun Kapraljević**, izjavio je da Klub zastupnika HNS/PGS-a pozdravlja namjeru predlagatelja da se napokon precizno izračuna stvarni dug prema umirovljenicima, svakome ponaosob, koji je nastao zbog toga što mirovine u određenom razdoblju nisu pratile rast plaća. Nažalost, pri izračunu kamata i dalje se nastavlja gledati u "staklenu kuglu", budući da je odoka utvrđeno da one iznose oko 2,3 mlrd. kuna.

Pravo na povrat duga trebali bi imati i nasljednici onih umirovljenika koji nisu ili neće dočekati donošenje ovog Zakona.

Spomenuo je i njihovo upozorenje da izračun za umirovljenike koji su otišli u mirovinu od 1. siječnja 95. do zaključno s 98. godinom nije točan, zbog pogrešno izračunatih valorizacijskih koeficijenata. Stoga bi najprije trebalo utvrditi novu početnu mirovinu ostvarenu u tom razdoblju, a tek nakon toga sve mirovine od 1. rujna 93. do 31. prosinca 98. uskladiti s rastom prosječnih neto plaća u tim godinama i na bazi toga izračuna-

ti dug za svakog umirovljenika (u tom smislu uložili su amandman na članak 1. Konačnog prijedloga zakona). Po mišljenju zastupnika HNS-a i PGS-a, ovaj izračun trebao bi obuhvatiti i one umirovljenike koji nisu ili neće dočekati donošenje ovog Zakona i čiji nasljednici, barem prvog nasljednog reda, bi trebali naslijediti pravo na povrat tog duga. Naime, umirovljenici koji su u međuvremenu umrli primali su male mirovine i nerijetko su im u preživljavanju pomagali njihovi ukućani, djeca, itd.

Daljnji je amandmanski zahtjev Kluba zastupnika HNS-PGS-a, da se umirovljenicima, umjesto obračuna razlike koju bi im država morala vratiti izdaju rješenja, na koja bi imali i pravo žalbe. Mišljenja su da bi trebalo provesti referendum na kojem bi se oni izjasnili žele li biti isplaćeni u novcu, dionicama ili obveznicama (bilo bi korektnije da se išlo na izdavanje obveznica ili isplatu u novcu). Neizvjesno je, nadalje, na koji način će biti formiran poseban Fond i koje firme ulaze u taj fond, odnosno kakav će biti njegov temeljni kapital. Dakako, bilo bi najbolje da ga čine dionice Ine, HT-a, HEP-a, vodoprivrede i dr., što bi bilo jamstvo umirovljenicima da će dobiti povrat duga. U protivnom bi mogli biti izigrani jer bi taj fond mogao proći kao mnogi drugi (npr. braniteljski i dr.)

Umirovljenici bi se na referendumu trebali izjasniti žele li biti isplaćeni u novcu, dionicama ili obveznicama.

Na njegove riječi nadovezao se **Dragutin Lesar**, također predstavnik Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Uvodno je konstatirao da ovim zakonskim prijedlogom Vlada i HDZ nastoje kupiti vrijeme, a kolege iz Hrvatske stranke umirovljenika žele obrisati obraz zbog onog sporazuma s vladajućom strankom. U prvom redu, predloženim se predviđa samo povrat duga nastalog zbog neusklađivanja mirovine u vremenu od 1. rujna 93.

do 31. 12. 98., a ne i otklanjanje razlika u razini mirovina nastalih u razdoblju između 1. siječnja 95. i 31. prosinca 98., zbog primjene pogrešno izračunatih valorizacijskih koeficijenata. Prema prijedlogu predlagatelja, umjesto pisanog rješenja o pripadajućoj razlici mirovina HZMO bi svakom umirovljeniku trebao dostaviti obračun koji bi bio nasljedan. To će vjerojatno biti jedini primjer u Europi da netko nasljeđuje obračun na koji ne postoji mogućnost žalbe niti vođenja drugostupanjskog postupka, negodovao je zastupnik. Osim toga, u zakonu nije naznačeno ni koja će imovina sačinjavati investicijski fond iz kojeg bi se umirovljenicima isplaćivalo uste gnuto, tko će njime gospodariti, koja će biti djelatnost tog fonda te prava i obveze dioničara. Zakonski rok za osnivanje Fonda je godinu dana (u tom bi im roku Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje trebao dostaviti i obračun). Međutim, neizvjesno je kada bi im se počele isplaćivati dividende iz tog fonda. Ako u njegov portfelj ulaze dionice, odnosno udjeli trgovačkih društava koja nešto vrijede i obećavaju dobit, zašto nismo išli na državne obveznice, gdje postoji jamstvo da će se u dogledno vrijeme dobiti novac - pita Lesar (umirovljenici potražuju novac, a ne fond, obračun i čekanje).

Dio duga vratiti u gotovini a dio u obveznicama

Da bi ilustrirao težak položaj umirovljenika, **Pero Kovačević**, predstavnik Kluba zastupnika HSP-a, spomenuo je podatke Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o prosječnim mjesečnim mirovinskim primanjima. Prema tim podacima 85 tisuća umirovljenika ima mirovinu od oko 322 kune, 112 311 prima oko 770 kuna, 334 335 po 1.250 kuna, 220 473 po 1.720 kuna, itd. (za podmirenje osnovnih životnih troškova godišnje im je potrebno najmanje 67 tisuća kuna). Osim toga, mnogi od njih još uzdržavaju i nezaposlenu djecu, a političari daju samo lijepa obećanja. Primjerice, Koalicija je na tome što HDZ nije vratio dug umirovljenicima dobila

izbore. Aktualna vlast je iz istih razloga pobijedila na prošlim izborima, ali ni ona nije napravila ništa. Jedino je HSP, tvrdi zastupnik, od početka bio principijelan i dosljedan. Naime, njegovi stranački kolege još od 1998. godine stoje na stajalištu da dio duga umirovljenicima treba vratiti u gotovini, a drugi dio u obveznicama.

Po njihovu mišljenju, ovaj Zakon bi se trebao zvati Zakon o povratu duga umirovljenicima, jer se ne radi ni o kakvom obeštećenju, već o dospjelim a neisplaćenim iznosima. Riječ je, naime, o dugu koji je nastao u razdoblju od 1. rujna 93. do 31. prosinca 98. i do dandanas nije izračunat (u zakonu se navodi da će se tek izračunati, a neizvjesno je kada će oštećeni umirovljenici doći do razlike koja im pripada). Smatraju, nadalje, da bi pravo na povrat duga trebali imati i nasljednici onih 300 tisuća umirovljenika koji su u međuvremenu umrli, i da se pritom ne bi trebalo ograničavati samo na prvi nasljedni red.

Po mišljenju zastupnika HSP-a zakonom je trebalo utvrditi da je poseban fond samo pokriće za novčane isplate u gotovini, odnosno za obveznice (druga je stvar ako umirovljenik želi uzeti dividendu). Interesantno je, kaže njihov predstavnik, da se unaprijed procjenjuje visina kamate, iako još nije izračunat ukupni dug. A to se može utvrditi za dva mjeseca, nakon čega bi umirovljenicima trebalo izdati rješenja o razlici koja im pripada na ime povrata duga.

Ispravci netočnih navoda

Nakon njegova izlaganja više zastupnika javilo se za ispravak netočnih navoda. **Milanka Opačić (SDP)** opovrgnula je njegovu tvrdnju da bivša Vlada nije ništa učinila na rješavanju ovog problema, te da se sada prvi put priznaje dug prema umirovljenicima. Po riječima zastupnice još krajem 2000. godine Hrvatski sabor je donio zakon u kojem stoji (čl. 1) da se njime izvršava odluka Ustavnog suda RH, u skladu s gospodarskim mogućnostima naše zemlje. Na osnovi tog zakona, od 2001. do danas svake se godine umirovljenici-

ma isplaćuje po 2 mlrd. i 300 mln. kuna, radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima (predviđeno je da se u desetogodišnjem razdoblju za tu namjenu isplati 23 mlrd. kuna).

Na osnovi zakona koji je Hrvatski sabor donio krajem 2000. svake se godine umirovljenicima isplaćuje po 2 mlrd. i 300 mln. kuna, radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima.

Ispravljajući navode zastupnika Kovačevića, **Slavko Linić (SDP)** je podsjetio na činjenicu da su u proteklom razdoblju obavljani određeni izračuni te da je donesen zakon o djelomičnom vraćanju duga umirovljenika i to u novcu, kroz utvrđivanje određenog iznosa povećanja. Osim toga, na dan prestanka važenja posebnog Zakona o dodacima na mirovinu doneseni su potrebni akti Vlade i Mirovinskog fonda kojima je regulirano da se i taj iznos uključi u mirovinsku osnovicu na ime povrata duga.

Nije točna tvrdnja zastupnika Kovačevića, da ni oni koji u sabornici sjede s desne strane, ni oni koji su s lijeve strane, ništa nisu učinili na rješavanje ovog pitanja, konstatirao je **Nenad Stazić**. Desna strana je stvorila dug prema umirovljenicima, a lijeva ga je tri godine vraćala (po 2 mlrd. i 400 tisuća kuna, plus milijardu i 500 tisuća kuna kroz dodatak na mirovinu od 100 kuna plus 6 posto).

Ispravljajući Kovačevićeve navode, **Dragica Zgrebec (SDP)** je također podsjetila na Zakon donesen 8. prosinca 2000., o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, koji se primjenjuje i danas. Naime, u prvom članku tog zakona zakonodavac se poziva na odluku Ustavnog suda, a u drugom se utvrđuje koliko treba doći do povećanja mirovina u pojedinom razdoblju (od

17 do 20 posto). Osim toga, prestankom važenja tzv. malog mirovinskog zakona njegova je primjena produžena i kroz uključivanje spomenutog dodatka na mirovinu u mirovinsku osnovicu. Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** je negirao Kovačevićevu tvrdnju da je jedino HSP oduvijek imao jedinstven stav oko povrata duga umirovljenicima.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** je, pak, opovrgnuo tvrdnju "ekspertnog tima HSP-a", da je ovim Zakonom konačno priznat dug umirovljenicima. Naime, još u pretprošlom sazivu Sabora u više je navrata na svoja pitanja o tome dobio odgovor Vlade da država ništa ne duguje toj kategoriji stanovništva. Tek je prošla Vlada priznala da postoji dug prema umirovljenicima, iako ga ona nije napravila. Vraćao se postupno, kako se moglo, a to se nastoji i nadalje.

Predloženim se neće ništa riješiti

Položaj umirovljenika je doista nezahvalan, ali zacijelo neće biti bolji ni nakon donošenja ovog Zakona, prognozira **Damir Kajin**, predstavnik Kluba zastupnika IDS-a. Naime, sami sebe zavaravamo da ćemo učiniti nešto što jednostavno nije moguće i razbacujemo se nerealnim obećanjima. Ne bismo smjeli stvarati psihozu da će se dug vratiti u dionicama, pogotovo stoga što je gospođa Kosor, potpredsjednica Vlade, nedavno izjavila da nema dionica za sav dug. Ključno je pitanje - kaže zastupnik, od kojih se dionica namjerava servisirati taj dug. Ako se računa na "falše dionice" Viktora Lenca, Tekopa, Prvomajske iz Raše, Torpeda, Rikarda Benčića i sl. onda se slobodno možemo zahvaliti na tome. Po ocjeni zastupnika IDS-a, ovaj zakon je velika zabluda jer se njime ništa ne rješava, tvrdi zastupnik. Istina, još uvijek nemamo projekciju proračuna za 2005. godinu, a dug umirovljenicima bi se u idealnom slučaju mogao početi vraćati tek 2006. godine (u međuvremenu su mnogi od njih umrli, a taj se trend i dalje nastavlja).

Dakako, ideesovci žele da ovaj Zakon zaživi, odnosno da se sprovede Odlu-

ka Ustavnog suda i da se umirovljenike obešteti, ali sumnjaju u predložena rješenja. Konkretno, upozoravaju na to da su preostale dionice u portfelju HZMO-a, izuzmu li se javna poduzeća, "bezzvriedne, pa predlažu da se dug umirovljenicima podmiri u obliku obveznica. To bi bilo daleko humanije, jer iza obveznica uvijek stoji država, odnosno Vlada i Sabor, a iza ovog prijedloga samo tržište (to je za umirovljenike krajnje neizvjesno, osim one grupe koja će se "vrtjeti" oko tog Fonda.

Država ne može isplatiti dug umirovljenicima i istodobno provesti sporazum HSU-a i Vlade, odnosno HDZ-a, o usklađivanju mirovina s prosječnom plaćom.

Po ocjeni zastupnika sve će se na kraju svesti na onu narodnu: "Obećanje ludom radovanje", jer država ne može isplatiti dug umirovljenicima (procjene o njegovoj visini variraju od dvadesetak, 40, pa i 60 mlrd. kuna) i istodobno provesti sporazum HSU-a i Vlade, odnosno HDZ-a, o usklađivanju mirovina, tako da početkom iduće godine dostignu 50 posto prosječne plaće, 2006.- 60 posto, a početkom 2007.- 70 posto (u tom bi slučaju bankrotirala). Nešto je ipak učinjeno u prvih 5 mjeseci ove godine, konstatira zastupnik. Naime, onih 100 kuna plus 6 posto ušlo je u mirovinsku osnovicu, a povećan je i neoporezivi dio mirovina. U zemlji koja trenutno ima 25 mlrd. dolara vanjskog duga, gdje je prošlogodišnji proračunski deficit iznosio 6,3 posto, i koja ove godine mora vratiti 22 mlrd. kuna, teško je povjerovati da se može učiniti nešto više. Možemo donijeti idealan i najmoralniji zakon, ali jednostavno nema novaca za njegovu provedbu, tvrdi Kajin.

Mizerne mirovine su veći problem od duga

Po njegovu mišljenju dug je drugorazredni problem, s obzirom na to da

71 posto umirovljenika ima mirovine manje od 2 tisuće kuna, a oko 70 tisuća njih prima svega oko 500 kuna. Daleko je potrebnije poraditi na tome da prosječna mirovina počne rasti i približavati se iznosu od 50 posto prosječne plaće, a kasnije i više.

U nastavku je podsjetio na to da su tzv. novi umirovljenici, koji su umirovljeni s 1. siječnjem 1999. do ožujka ove godine (oko 256 tisuća ljudi) već u startu zakinuti za 20 posto prosječne mirovine, u odnosu na one iz ranijih razdoblja. Naime, njihova prosječna mirovina iznosi 1453 kune, za razliku od prosječne mirovine tzv. starih umirovljenika (1905 kuna) pa se postavlja pitanje tko će njima vratiti dug.

Tko će vratiti dug tzv. novim umirovljenicima, umirovljenim u razdoblju od 1. siječnja 1999. do ožujka ove godine, koji su već u startu zakinuti za 20 posto prosječne mirovine, u odnosu na one iz ranijih razdoblja.

U svakom slučaju, dug umirovljenicima se može vratiti, ali samo dionicama velikih javnih poduzeća u državnom vlasništvu (npr. Hrvatskog telekoma, Ine, Hrvatskih šuma, HEP-a, itd.), kaže Kajin. Zastupnici IDS-a se zalažu za to da Vlada pokuša servisirati taj dug obveznicama, ali ne onakvima kakve su svojedobno ustupljene braniteljskom fondu. U protivnom će i ovaj Fond bankrotirati (zaradit će samo pojedinci oko tog Fonda, dok se svima ostalima loše piše), upozorava zastupnik. Na kraju je izjavio da će ideesovci podržati ovaj Zakon, iako ne obećava puno, jer su gospodarski parametri loši. Izrazio je bojazan da će sve završiti velikim razočaranjem za 750 tisuća umirovljenika i one koji bi ostvarili pravo na povrat "duga", te upitao zašto nije paralelno u proceduri i njihov zakonski prijedlog (izvorni predlagatelj je Matica umirovljenika) koji regulira ovu problematiku. Svoje izla-

ganje zaključio je napomenom: "Ako ima dionica za povrat duga tzv. starih umirovljenicima, trebalo je na neki način izaći ususret i borcima NOB-a kojima su oduzeta tzv. stečena prava, ili barem njihovim invalidima.

Njegovu izjavu da je dug umirovljenicima drugorazredan problem **Silvano Hrelja (HSU)** smatra neprihvatljivom, te naglašava da je to za umirovljenike itekako aktualan problem. Opovrgnuo je i njegovu tvrdnju da u Istri nije ništa prodano od preostale srebrnine ove države, te ga zamolio da u redovima svoje stranke provjeri točnost te tvrdnje.

Za ispravak netočnog navoda javio se i **Milan Meden (HDZ)**. Naime, zasmotala ga je Kajinova tvrdnja da će koristiti od predloženog imati samo pojedinci, koji su pri Fondu, a ne većina umirovljenika. S tim u svezi podsjetio je na činjenicu da su investicijski fondovi zasebna imovina u vlasništvu vlasnika udjela, kojom upravlja društvo za upravljanje investicijskim fondovima. Glavni je cilj ostvarivanje atraktivnog prihoda za vlasnike udjela u fondu. Nije točno ni to da u našoj državi nema dovoljno dionica koje bi ušle u portfelj fonda o kojem je riječ. Naime, ova država je još uvijek dovoljno bogata da može napuniti i ovaj i ostale fondove, ali ključno je pitanje koja su poduzeća još ostala u vlasništvu države.

Pravičan model obeštećenja umirovljenika

Ministar **Vukelić** je rekao da može razumjeti da su oni koji nisu uspjeli riješiti ovaj problem u protekle četiri godine vjerojatno razočarani time da ga ova Vlada rješava već u prvih šest mjeseci od dolaska na vlast. Svima bi nam trebalo biti drago da je, u suradnji s udru-gama i strankom umirovljenika Vlada pronašla pravičan model kako da se u okviru gospodarskih mogućnosti zemlje na najbolji način riješi pitanje obeštećenja umirovljenika za ustegnuta mirovinska primanja u razdoblju od 93. do 98. godine (ni odluka Ustavnog suda ne spominje dug, već obeštećenje). Naime, Ustavni sud je utvrdio da u tom razdo-

blju mirovine nisu u potpunosti uskladi-vane s rastom plaća zaposlenih (to konstatira i predlagatelj). Dio tog problema rješavan je i zakonima u protekle četiri godine, ali ne u cjelini.

Predloženi zakon ne utvrđuje visinu duga, već definira tko ima pravo na tu razliku, tko će je obračunati i u kojem roku, u kojem će vremenu profunkcionirati investicijski fond iz kojeg bi se isplaćivala ta sredstva, itd. Najavio je da ujesen predstoji donošenje zakona o osnivanju spomenutog fonda, u kojem će biti definirano koje dionice, odnosno nekretnine će sačinjavati njegovu imovinu (to će se definirati u dogovoru s umirovljenicima). U taj će fond ući dionice kvalitetnih poduzeća poput INE, HT-a i dr. a ne nekih propalih poduzeća, te vrijedne nekretnine u državnom vlasništvu.

U portfelj posebnog investicijskog fonda trebale bi biti uvrštene dionice poduzeća koja dobro kotiraju na burzi, te vrijedne nekretnine u državnom vlasništvu.

Po mišljenju ministra predviđeni rok od godinu dana, u kojem HZMO treba napraviti obračun razlike za stotine tisuća umirovljenika je primjeren, jer se radi o opsežnom poslu. Taj će obračun biti temelj za utvrđivanje udjela svakog pojedinog umirovljenika u investicijskom fondu, a oni će imati i mogućnost prigovora, ne budu li zadovoljni metodom i načinom obračuna.

Iako su gospodarski pokazatelji početkom ove godine ohrabrujući, ne može se ići na isplatu ovih razlika putem obveznica, jer bi to značilo novo zaduženje Hrvatske (vanjski dug je i dalje u blagom porastu), napominje ministar.

Dragica Zgrebec (SDP) je izrazila žaljenje što se o ovoj temi toliko politizira, te što je ministar u toj svojoj politizaciji izrekao dva netočna navoda. Prvi je taj da prošla Vlada u svom mandatu nije učinila ništa za umirovljenike, a godišnje im se na temelju postojećeg zakona

isplaćuje po 2,4 mlrd kuna. Nije istina ni to da je ova Vlada sve riješila u šest mjeseci, jer se tek sada raspravlja o ovom zakonu. Za godinu dana će biti napravljen izračun i formiran fond, a neizvjesno je kada će dionice kojima bude raspolagao donijeti neku dobit iz koje bi se mogli isplaćivati umirovljenici. Te dionice moraju kotirati iznad nominalne vrijednosti ili najmanje po nominalnoj vrijednosti, napominje zastupnica. Predsjednik Šeks ju je opomenuo za povredu Poslovnika, jer je institut ispravka netočnog navoda koristila za polemiziranje s ministrom.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** je ispravio ministrov navod da se radi o obeštećenju umirovljenika, a ne o dugu. Smatra da to nije točno, nego da se radi o ogromnom dugu (a jeste li vi to riješili u šest mjeseci vidjet će se uskoro). Kako reče, ne bi želio da se ponovi ranija situacija kad je Vlada koja je napravila dug do 2000. godine, tvrdila da ništa ne duguje umirovljenicima.

Mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** je opovrgnuo ministrov navod da su trendovi gospodarskog razvoja obrabrujući. Nažalost, statistički podaci pokazuju da je stopa gospodarskog rasta manja nego u isto vrijeme prošle godine, stopa industrijskog rasta je gotovo prepolovljena, itd. Netočno je i to da neće biti potrebno namaći sredstva iz državnog proračuna za rješavanje problema obeštećenja umirovljenika. U najmanju ruku trebat će se osigurati sredstva za isplatu razlike po osnovi važećeg Zakona o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, iz 2000. godine (predloženim se ne dokida taj zakon).

Ispravljajući ministrove navode **Milanka Opačić (SDP)** je primijetila da u zakonu nije naznačen niti jedan konkretan rok, osim onoga u kojem bi se trebao formirati investicijski Fond. Nisu konkretizirani ni nositelji zadatka, a ponajmanje se govori o tome koje dionice i kakve kvalitete će biti u tom fondu.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je nato dodala da ovim zakonom uopće nije predviđena mogućnost žalbe ili pri-

govora na obračunatu razliku mirovinskih primanja. Upitala je ministra planiraju li možda otvoriti novu telefonsku liniju za takve prigovore.

Ne smije se ustrajati u obmani

Davorko Vidović (SDP) je, kako reče, revoltiran predloženim Zakonom, jer smatra da se njime ništa neće riješiti, samo će pridonijeti gubitku vjerodostojnosti vlasti i države. Po riječima zastupnika u predizbornoj kampanji se štošta može obećati, smije se i priznati da se obećanje neće izvršiti, ali se ne smije ustrajati u obmani. Dobro je jedino to da ovime HDZ-ova Vlada priznaje da su umirovljenici oštećeni, jer njihova ranija Vlada nikada nije priznala taj dug. U zakonu, inače, nije preciziran niti jedan rok, niti jedan akt (obračun koji bi trebalo napraviti nije rješenje nego papir koji nema nikakvu vrijednost).

Doduše, prva HDZ-ova Vlada je ipak nešto poduzela za poboljšanje materijalnog položaja umirovljenika. Naime, započela je s isplatom mjesečnog dodatka uz mirovinu, najprije u iznosu od 50 kuna (od svibnja do rujna 95.) a potom u iznosu od 100 kuna (do studenoga 96.) Od 1. prosinca 96. mirovine su usklade ne za 100 kuna plus 10 posto. Iza toga je krenuo izračun po kojem je ta Vlada izračunala da je dug 7 mlrd. U obrazloženju ovog zakona predlagatelj priznaje da je isplatom tih dodataka umirovljenicima vraćeno oko 8 mlrd. kuna. Također uvažava činjenicu da je Koalicijska Vlada, temeljem Zakona o povećanju mirovina koji je donijela u dogovoru s umirovljenicima, za četiri godine vratila 9 mlrd. i 600 mln. kuna, što ukupno iznosi oko 18 milijardi.

Nije točno da se ne zna koliki je ukupan dug, kaže Vidović. Naime, bivša Vlada je napravila tri izračuna. Prema podacima mirovinskog Fonda oni su oštećeni za oko 24 mlrd. kuna, a uz pretpostavku da je to bilo isplaćivano i indeksirano, došlo se do iznosa od preko 30 mlrd. kuna. Računalo se, također, što bi bilo da su te mirovine isplaćivane u punom iznosu, da su indeksirane, te kolika bi bila kamata s obzirom na to da

sve to nije napravljeno (to povećava dug na 46 mlrd. kuna). Prema tome, još uvijek se ne zna o kojem se iznosu radi i kome će to biti isplaćeno. Ako će to doista biti isplaćeno kao dug, a inzistiramo na tome da se moraju izdati rješenja i ponovno obračunati mirovine, to bi značilo da na to imaju pravo i nasljednici u međuvremenu umrlih umirovljenika.

Pravo na povrat duga i nasljednicima

Po riječima zastupnika barata se s podatkom da još treba vratiti oko 18 mlrd. kuna, što je više od procijenjene vrijednosti cijele INE. Pita se iz kojih dionica i kojih to poduzeća, jer ne bi želio da se ponovi skandal koji se 90-ih godina dogodio s investicijskim fondovima - PIF - ovima, braniteljskim fondovima, itd. Naime, bivša HDZ-ova Vlada je natrpala u te fondove tisuću 436 poduzeća, ali to je bio bezvrijedan portfelj po kojem su vršljali "kutleraji" i pokupili sve što je bilo vrijedno (morali smo plaćati Fondu za privatizaciju da nas riješi tog portfelja jer je šteta koju smo od toga imali bila ogromna).

Težak položaj umirovljenika nalaže da im se dug vrati odmah i to po mogućnosti u novcu, napominje Vidović. Utvrdili smo da za tu namjenu možemo godišnje izdvajati po 2 mlrd. 400 mln. kuna, plus dodatak od 100 kuna i 6 posto koji je uključen u mirovinsku osnovicu, dakle ukupno 3,9 milijardi. Zaboravlja se da su na taj način, zapravo, povećane mirovine, u prosjeku za 18 posto, tako da se od 1176 kuna prosječne mirovine 99. došlo na 1720 kuna krajem 2003. A od vas, gospodo, ni lipe, ni po ovom ni po bilo kojem zakonu, poručio je vladajućima (za neizvršena obećanja bit ćete kažnjeni politički, na izborima). A najgore je to što na ovaj način širimo nepovjerenje u sve one koji se bave javnim poslovima i žele nešto napraviti za opće dobro. Nemojte pristati na ovo, jer je kratkog daha, apelirao je na zastupnike. I model koji smo mi napravili također trpi kritike, jer smo obećali da će se dug o kojem je riječ umirovljenicima vratiti kroz deset godina. Osim toga, nije u redu da povećanje

mirovinske osnovice i dr. nisu dobili i oni koji su već pokojni i što se ta prava ne mogu nasljeđivati. Ako ste to htjeli popraviti, da bi se dug brže vraćao, mogli ste to riješiti. Izdajte obveznice, izdajte rješenja, ponovno izračunajte mirovine i podržat ćemo takav prijedlog, a sve ostalo je "na vrbi sviralo".

Marija Bajt (HDZ) je konstatirala da je kolega iznio niz netočnih navoda, među ostalim i ocjenu da ovaj zakonski prijedlog samo potvrđuje nevjerodostojnost vlasti. Upravo suprotno, predloženo svjedoči o vjerodostojnosti vlasti i predizbornih obećanja hrvatske Vlade, tvrdi zastupnica.

Njeno mišljenje dijeli i **Katarina Fuček (HDZ)**. Zastupniku Vidoviću obratila se riječima: "Upravo vi ste izgubili svoju vjerodostojnost", budući da ste u predizbornoj kampanji obećali da ćete vratiti dug umirovljenicima. Međutim, nakon vašeg dolaska na vlast počela je teška gospodarska situacija i to što ste malo učinili izgubili ste vjerodostojnost, jer ste nudili ono što nije bilo realno.

Ljubica Lalić (HSS) javila se za ispravak netočnog navoda kolege Vidovića. Rekla je da joj nije jasno zbog čega bivši ministar rada i socijalne skrbi umanjuje vrijednost i efekte svog vlastitog rada, budući da je naveo da se Zakon o povećanju mirovina počeo primjenjivati 1. siječnja 2003., umjesto 2001. godine. Interesantno je da gospodin Vidović zna precizno izračunati naše dugove, dok svoje uopće ne priznaje (da su vaši bili manji, mi bismo sada mogli više vratiti umirovljenicima) primijetio je, među ostalim, **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. **Silvano Hrelja (HSU)** nije se složio s Vidovićevom tvrdnjom da nikada dosad nije napravljen pojedinačni izračun duga, te da je portfelj HZMO bezvrijedan (ta činjenica nije spriječila koalicijsku Vladu da u pojedinim slučajevima "zagrabi" u taj portfelj). Ne može se prihvatiti ni optužba kolege Vidovića na račun predlagača ovog zakona, među kojima su i umirovljeničke udruge te Hrvatska stranka umirovljenika, da ustraju u obmani.

Nije istina da je ovaj zakonski prijedlog još jedna obmana i gubitak vjero-

dostojnosti vlasti, negodovao je i **Niko Rebić (HDZ)**. Gospodin Vidović bi morao znati da je ovo prva Vlada koja priznaje postojanje duga, te koja zna i može riješiti ovaj veliki problem. Vaša Vlada nikada nije iskreno željela vratiti dug umirovljenicima, već je taktičkim potezima dodacima 100 kuna plus 6 na mirovinu namjeravala prolongirati rješavanje tog problema (za to vam je narod na izborima ispostavio račun). Nadam se da ćemo bi biti uspješniji od vas, zaključio je Rebić.

U Fondu će biti vrijedne dionice i nekretnine

Uključivši se u raspravu, **Branko Vukelić** je izrazio žaljenje što su gospodin Vidović i Klub zastupnika SDP-a u cjelini, revoltirani prijedlogom zakona, odnosno nastojanjem predlagatelja da se umirovljenike napokon obešteti za dug nastao u razdoblju od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine. Zakon ne nudi nikakvu maglu, jer investicijski fondovi funkcioniraju i u drugim zemljama, napominje ministar. Predložen model rješavanja ovog problema ide u prilog umirovljenicima i svima onima koji će imati udjele u fondu iz kojeg bi se vraćao dug. Naime, u njegov bi portfelj trebale biti uvrštene dionice poduzeća koje dobro kotiraju na burzi, te vrijedne nekretnine u državnom vlasništvu (to ne treba uspoređivati s nekakvim slučajevima propalih fondova). Uostalom, u obrazloženju predlagatelja je nabrojano što je sve učinjeno proteklih godina po pitanju obeštećenja umirovljenika, a ovim zakonom se ta priča završava u cijelosti. Za ispravak netočnog navoda javio se **Nikola Vuljanić (HNS)**. Primijetio je da je ministar u svom izlaganju u jednom trenutku spomenuo riječ "dug", koja u ovom slučaju nije primjerena. Po mišljenju zastupnika radi se o obeštećenju umirovljenika, koji su u ovoj državi najviše prevareni.

Umirovljenici sustavno pokradeni

Ljubica Lalić (HSS) je izjavila da su u Klubu zastupnika HSS-a razočara-

ni načinom na koji se vodi ova rasprava, te da umirovljenici nisu zaslužili politikanstvo nad njihovom nesrećom. Njeni stranački kolege drže da bi se ovaj Zakon trebao zvati Zakon o povratu duga umirovljenicima, kako bi svima bilo jasno i čemu se radi. Kako reče, njih zanima jedino to koliko im je država dužna i kada će im vratiti uste gnuto ali, nažalost, ovaj zakon im ne daje odgovor na ta pitanja. Jedino im se obećava da će HZMO, po službenoj dužnosti, u roku od godinu dana od njegova stupanja na snagu, utvrditi razliku između iznosa mirovine koja im pripada i onoga koji im je isplaćen. Također se najavljuje da će se to obeštećenje ostvariti putem investicijskog fonda

Jedino što je dobro u ovom Zakonu je konačno priznanje da su umirovljenici u razdoblju 93 - 98. sustavno pokradeni, a način povrata duga i vrijeme isplate obavijeni su maglom.

koji će biti osnovan posebnim zakonom, ali se ne precizira što će činiti njegovu imovinu. Nije čudo da su umirovljenici sumnjičavi, kada se zna da je ranija HDZ-ovska Vlada poricala da im je bilo što dužna, kaže zastupnica. A najviše se boje toga da bi u fond mogle ući dionice neuspješnih tvrtki, čija je nominalna vrijednost znatna, a tržišna blizu nule. Jedino što je dobro u ovom zakonu je konačno priznanje da su umirovljenici u razdoblju 93 - 98. sustavno pokradeni, a način povrata duga i vrijeme isplate obavijeni su maglom. Upravo stoga je cinično obrazloženje predlagatelja da će se donošenjem ovog zakona poboljšati materijalni i socijalni položaj korisnika mirovina, a ne predviđa se nikakvo povećanje mase novčanih sredstava. Nažalost, obećanjima se ne mogu platiti ni kruh, ni mlijeko, pa čak ni TV pretplata, za koju je umirovljenicima davno obećano da je neće morati plaćati, napominje zastupnica.

Spomenula je, među ostalim, da je u saborskoj proceduri i Prijedlog zakona IDS-a koji predviđa povrat duga umirovljenicima u obveznicama. Kako reče, kolege iz HSU-a su bili protiv hitnog postupka u donošenju tog zakona, jer su, očito, mislili da su s Vladom i svojim koalicijskim partnerom dogovorili bolje rješenje.

Vlada ne priznaje dug prema poljoprivrednicima

Zamjerila je Vladi i to da ne priznaje dug prema poljoprivrednicima koji su mirovinu ostvarili temeljem posebnih propisa. Izgleda da se seljaci ponovo svrstavaju u građane drugog reda, iako su njihove mirovine najniže (nerijetko manje od 500 kuna mjesečno), negodovala je. Obećanje povrata duga ne odnosi se niti na nasljednike umirovljenika koji nisu dočekali ovo priznanje, već samo na trenutne korisnike mirovina, kao i na one kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja, dometnula je.

Na kraju je zaključila da je povrat duga u novcu, kroz višegodišnje razdoblje, moguć i bez osnivanja novog fonda iz kojeg bi se ta razlika trebala naplaćivati. O tome, kaže, najbolje svjedoči dosadašnja primjena Zakona o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima. Naime, temeljem tog Zakona, koji je donijela bivša Vlada, od 1. siječnja 2001. do kraja ove godine umirovljenicima će biti isplaćeno ukupno 13,5 mlrd. kuna.

Budući da predloženi zakon ne daje odgovor niti na jedno od ključnih pitanja za umirovljenike, Klub zastupnika HSS-a ne može ga poduprijeti, rekla je zastupnica.

Nije točno da ovaj zakon daje samo obećanja, ispravila ju je **Marija Bajt**. Kao zastupnica i pravnica, gospođa Lalić bi morala znati da zakon određuje točne i precizne pravne norme, i ako se donese, bit će obvezujući.

Reagirajući na tvrdnju zastupnice Lalić kako se seljaci ponovo svrstavaju u građane drugog reda, **Krunoslav Markovinović** joj je poručio: Gospo-

do iz HSS-a, da ste vrijednost pšenice i kukuruza koju ste bespovratno dodijelili firmama podijelili seljacima i umirovljenicima, vjerujte da bi dug bi puno manji.

Vlada ne priznaje dug prema poljoprivrednicima, čije su mirovine određene prema posebnim propisima (izgleda da se oni ponovno svrstavaju u građane drugog reda, iako su njihove mirovine najniže).

Ljubica Lalić ga je optužila za povredu Poslovnika, jer nije ispravio njenu tvrdnju nego pitanje. A o (ne)osnovanosti tog pitanja - kaže - najbolje svjedoči činjenica da jedino seljaci imaju mirovinu od 240 kuna, te da se na njih ne odnosi niti jedan zakon o povećanju mirovina. Da bi opovrgnuo tu tvrdnju **Petar Mlinarić (HDZ)** je podsjetio na to da je sadašnja Vlada isplatila seljacima poticaje koje nije stigla isplatiti bivša Vlada.

Jure Bitunjac (HDZ) zamjerio je zastupnici Lalić na paušalnoj ocjeni da su umirovljenici u spomenutom razdoblju sustavno pokradeni. Može se govoriti o tome da su im uskraćivana određena prava, ali moramo shvatiti poziciju tadašnje Vlade, kad je riječ o stabilizacijskom programu i drugim troškovima u ratnim okolnostima, napominje zastupnik.

Mnogi neće dočekati povrat duga

Čini se da živu vrijednost nacionalnog hrvatskog bogatstva i mi u svojim analizama pomalo prebijamo na račun mrtvog kapitala 300 tisuća umirovljenika koji nikada neće dočekati da vide povrat svojeg duga, konstatirao je dr.sc. **Ivan Čehok**, govoreći u ime Kluba zastupnika HSLS-DC-a. Upravo iz poštovanja prema tim generacijama moramo razmotriti što bi trebalo podu-

zeti da se, koliko god je to moguće, ispravi ta povijesna nepravda i da se tzv. redistributivnom naknadnom pravdom obešteti naše umirovljenike. Dakako, pritom treba voditi računa o tome da se ne počine nove nepravde.

Po riječima zastupnika u današnjem društvu je, sociološki gledano, izokrenuto stanje - mladi su uglavnom izvlašteni i razvlašteni od svih središta političke moći te nerijetko nezaposleni (preko 40 posto ukupnog broja nezaposlenih su mladi od 25 godine). S druge strane, starija umirovljenička populacija je, nažalost, izigrana (potplaćena su ili čak nisu plaćeni za ono što su zaradili) i izvlaštena od svih tokova, jer ne može živjeti s mizernim mirovinama bez pomoći lokalnih sredina. Niti njih nema u središtima političke moći, pa ni u onim tvrtkama u kojima i mirovinski fond ima većinsko vlasništvo (npr. Brijuni).

Predloženim zakonom tražimo izlaz iz takvog stanja, odnosno način na koji će mladi ljudi koji će stvarati nove vrijednosti u Fondu moći obeštećivati starije. Stoga ovaj zakon valja podržati, iako u tih nekoliko odredaba nema niti jedne prave analize ili čvrstog jamstva za koje bismo se mogli uhvatiti. Umirovljenicima treba jasno reći da nije sigurno kada će dobiti povrat duga, zajedno s kamata. U najboljem slučaju, pod uvjetom da taj Fond ostvari visoku dobit, potrajat će desetak i više godina da se tu generaciju u potpunosti obešteti. U sadašnjim okolnostima formiranje posebnog fonda iz kojeg bi se vraćao dug jedini je mogući način da se taj problem riješi, s čime se slažu i umirovljeničke udruge. Kada bismo se oslonili samo na deklarativno izrečena jamstva ili politička obećanja od toga ne bi bilo ništa, i stoga je dobro da je priznanje duga i obećanje da će se umirovljenike obešteti, ozakonjeno.

Potaknut navodima prethodnika kako govori ispred stranke koja nikad nije lagala umirovljenike, **Damir Kajin** se prisjetio izbora 2000. godine. Što se mene tiče, umirovljenici mogu biti u svim nadzornim odborima, pa i tvrtke Brijuni (riječ je o tvrtci države Hrvatske a ne Istarske županije) ali to je prije svega problem sadašnje koalicije

- HDZ-a, HSLŠ-a, DC-a, HSU-a i sl. Kako reče, on osobno nije ni u jednom nadzornom odboru niti jedne tvrtke.

Osvrnuvši se na dio izlaganja kolege Čehoka, **Marija Lugarić (SDP)** je konstatala da mladi do 25 godina doista imaju najveći udio u strukturi nezaposlenih, ali da je tako svugdje u Europi. Srećom, radi se o skupini stanovništva koja se najlakše zapošljava. To potvrđuju i statistički podaci iz godišnjaka Zavoda za zapošljavanje, koji pokazuju da se lani nezaposlenost najviše smanjila upravo zahvaljujući zapošljavanju te skupine tražitelja posla. Zastupnicu, međutim, brine kakva će kretanja biti ove godine, budući da su prestali svi programi za smanjenje nezaposlenosti koji su se odnosili na mlade.

Čehok je primijetio da je kolegica povrijedila Poslovník, jer nije ispravila njegov navod. Naime, radilo se o citatu iz knjige kolege Radina, u kojoj jasno piše da je Hrvatska u vrhu Europe po broju nezaposlenih mladih ljudi. **Nikolu Vuljanića (HNS)** je zasmatalo to što je zastupnik Čehok opet spomenuo "kolo-kvijalni izraz dug". Založio se za to da se koristi terminologija predlagatelja, budući da se radi o obeštećenju onih kojima je pokraden gotov novac, a sad im se vraćaju šareni papiri.

Radi se o generacijskom dugu

Uključivši se u raspravu, **Vera Babić**, državna tajnica u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, potvrdila je da se prije svega radi o generacijskom dugu. Napomenula je da Ustavni sud nije doveo u pitanje pravo Vlade da u okolnostima kakve su bile 1993. godine, uredbama intervenira i u sustav mirovinskog osiguranja. To je učinjeno na način da je ograničeno raspolaganje sredstvima za određene namjene, pa i za usklađivanje mirovina. Međutim, nakon što su prestale te izvanredne okolnosti, prije svega vezane uz stabilizacijski program, trebalo je poduzeti mjere da se primanja te socijalne skupine dovedu na određenu razinu, odnosno usklade s načelima socijalne pravednosti koja su vrijedila u propisima koji su derogi-

rani Vladinim uredbama. Međutim, to nije napravljeno. Stoga se ovaj zakon, uvažavajući sve dosadašnje napore u pogledu poboljšanja materijalnog položaja umirovljenika, bavi specifikumom, odnosno problemom koji je nastao zbog djelomičnog usklađivanja mirovina. Ne radi se o klasičnom dugu (to bi impliciralo ponovni izračun mirovina, određivanje nove svote mirovina, itd.) već o određenom obeštećenju, u skladu s gospodarskim mogućnostima, kao što to proizlazi i iz Odluke i obrazloženja Ustavnog suda.

Ne radi se o klasičnom dugu, već o određenom obeštećenju, u skladu s gospodarskim mogućnostima, kao što to proizlazi i iz Odluke i obrazloženja Ustavnog suda.

Po mišljenju **Pere Kovačevića (HSP)**, pravno je najispravniji izraz - dospjeli a neisplaćeni iznosi, što je bliže pojmu dug nego obeštećenje. **Josip Leko (SDP)** je izrazio mišljenje da državna tajnica nije točno interpretirala odluku suda, ili da nije točno obrazloženo Vlade. Naime, u njemu stoji da su se nakon prestanka važenja njenih uredbi, od 1. veljače 95. godine, pravno stekli uvjeti za usklađivanje mirovina prema kretanju plaće svih zaposlenih. Prema tome, postoje dvije pravne situacije, o čemu državna tajnica nije govorila.

Umirovljenici zakinuti zbog djelomičnog usklađivanja mirovina

Za razliku od zlogukih proroka koji sumnjaju u namjere Vlade i njene prijedloge, iako se podudaraju s prijedlozima umirovljeničkih udruga i HSU-a, mi smo optimisti, izjavio je **Luka Bebić**, predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a. Pritom ne bi trebalo dovoditi u sumnju činjenicu da je u spomenutom periodu hrvatska država zakinula umirovljeni-

ke, jer u stanovitim okolnostima nije usklađivala mirovine prema postojećim zakonskim propisima. To znači da su u ratnim okolnostima veliki dio tereta snosili upravo umirovljenici. Nema sumnje, stoga, da država mora obeštetiti tu kategoriju pučanstva, a obvezna je provesti i odluku Ustavnog suda (manje je bitno hoćemo li to nazvati dug ili obeštećenje). Radi toga se predlaže formiranje fonda na koji će biti prenesene kvalitetne dionice i nekretnine, kako bi se stvorila realna osnovica za postepeno obeštećenje umirovljenika u doglednom vremenu, za ustegnuta mirovinska primanja u spomenutom periodu.

Od donošenja odluke Ustavnog suda prošlo je već šest godina, podsjeća zastupnik. Prethodne vlade nisu uspjele riješiti taj problem, ali su ga nekim mjerama nastojale ublažiti. Sadašnja Vlada je napokon krenula s mrtve točke, uključivši dodatak na mirovinu u mirovinsku osnovicu i dr. (trebalo je imati političke volje i hrabrosti da se krene u rješavanje ovog problema, jer pregovori s predstavnicima umirovljenika nisu bili nimalo lagani). Budući da novaca nema, svjesno smo se upustili u taj eksperiment, u nadi da će taj fond poslovati uspješno i da će biti dobar temelj za obeštećenje o kojem je riječ, pa i za oplodivanje kapitala koji će dobiti na upravljanje, kaže **Bebić**. Izrazio je uvjerenje da je Vlada, zajedno sa svojim partnerima (predstavnicima udruga i stranke umirovljenika) realno prosudila naše mogućnosti i predložila zakon čije su norme precizirane u onoj mjeri koliko je zasad moguće, do osnivanja fonda. Apelirao je na zastupnike, a napose na umirovljenike, da imaju povjerenja u to da će se njegovom primjenom napokon početi rješavati ovaj dugogodišnji problem.

U ispravku netočnog navoda **Damir Kajin (IDS)** naveo je da je on rekao da nada umire zadnja i da će Klub zastupnika IDS-a glasovati za tu nadu. A on, kaže, ne vjeruje u ovaj zakon jer nema kvalitetnih dionica. **Antun Kapraljević (HNS)** rekao je da ne zna trebaju li se zakoni provoditi na nekakvom optimizmu ili po onom što je u njima no u ovom zakonu se nudi umirovljenici-

ma obračun na temelju kojeg nemaju ništa. Nenad Stazić (SDP) pak ističe da je najlakše bilo ponuditi rješenje koje ništa ne košta i po kojem umirovljenici neće dobiti ni lipe. **Željko Pecek (HSS)** netočnim ocjenjuje da "smo se svi složili da novca nema" što najbolje dokazuje rebalans proračuna s 2,8 milijarde kuna povećanih prihoda. Ne možemo se složiti s potrebom osnivanja ovog fonda koji je "očito koalicijska igračka", rekao je. Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** naveo je pak, jer nije uvjeren da su ovi fondovi realni, da sada "realno" obećavamo nešto što se doista neće realno ispuniti. **Davorko Vidović (SDP)** netočnim ocijenio je navod zastupnika Bebića da će se ovim konačno početi rješavati problem duga umirovljenicima jer je dosad vraćeno 18 milijardi kuna, a **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** da je ovom zakonom jedino izvjesno da će se prestati umirovljenicima isplaćivati ono što im se dosad isplaćuje na ime duga.

Vjerujemo da će ova Vlada ispuniti obećanje

U ime Kluba zastupnika HSU dr.sc. **Josip Sudec (HSU)** najprije je podsjetio da je RH časom osamostaljenja u svoj pravni sustav preuzela Zakon o osnovnim pravima iz mirovinskoga i invalidskog osiguranja prema kojem se, kao i Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju mirovine i druga novčana primanja redovno usklađuju s kretanjem plaća svih zaposlenih u RH i to se ostvarivalo 1991, 92. i u dijelu 93. godine. Tada je usvojen Stabilizacijski program i Vlada gosp. Valentića ograničila je ne samo mirovine nego i plaće radnicima i donijela niz drugih mjera a mi smo umirovljenici osjećali da smo time najviše oštećeni i da smo pretvoreni u socijalne slučajeve, rekao je, među ostalim podsjećajući i na spor pred Ustavnim sudom i odluku tog Suda.

Smatra da je predloženi Fond trajnijeg karaktera i da neće završiti samo obeštećenjem prema umirovljenicima nego da će djelovati i dalje pomažući sve mirovine koje će biti bez drugog stupa. Cijeni sve dosad učinjeno ali naglašava

da ovim zakonom priznajemo sve greške ali i dobre strane, podsjeća na strpljivost umirovljenika koji su podržali novu Vladu kada su vidjeli da ne mogu sve riješiti s jednom. Zahvalio je novoj Vladi koja je učinila napore i ispravila određene nepravde koje su se pojavile prema umirovljenicima u različitim razdobljima do 1998. Bez obzira na to kako gospodin Vidović to sada obračunava da je to povrat duga, mi u umirovljeničkim udrugama tvrdimo da pravog povrata duga nema dok se cjelokupna odluka Ustavnog suda ne izvrši. I na toj liniji nije bilo velike razlike između onoga što smo doživjeli kod vas od onoga što kažete da ćemo doživjeti ovdje, možda, ali vjerujemo da nećemo, rekao je obraćajući se zastupniku Vidoviću. Podsjetio ga je da je bio nazočan kada je tadašnji premijer pozvao umirovljenike i rekao "ovo možemo dati i uzmete ili povlačim iz procedure" a niste nas mnogo pitali slažemo li se ili ne. Hvala lijepa, dali ste mnogo, u kešu i svi smo zahvalni, međutim, nemojmo previše o tome da li smo sada zavedeni ili nismo. Mi vjerujemo da će ova Vlada ispuniti svoje obećanje, da će dati kvalitetne dionice i nekretnine i da će Fond uspješno djelovati. Zaželimo sreću tom Fondu i da zaživi, tu je nadležnost suda, kontrola je osigurana putem više do 200 udruga, zaštita pred Trgovačkim sudom, i oni koji neće biti zadovoljni izračunom ili će smatrati da su povrijeđeni moći će za svoje udjele pokrenuti zaštitu, ali najveća je zaštita u tome da će svaki umirovljenik imati pravo vidjeti svoj obračun i na njega dati primjedbu.

Mi vjerujemo da će ova Vlada ispuniti svoje obećanje, da će dati kvalitetne dionice i nekretnine i da će Fond uspješno djelovati.

Na kraju je pozvao sve zastupnike da glasuju za ovaj zakon i da se donese kako bi ga mogao koristiti što veći broj živućih umirovljenika. Ako ovime poč-

nje djelovati pravna država i socijalna jednakost onda pozdravimo to rješenje, završio je.

Na ovo izlaganje bilo je prijavljeno više ispravaka netočnih navoda. **Nikola Vuljanić (HNS)** rekao je da nigdje ne piše da će ovaj Fond pomagati novim umirovljenicima te da je predgovornik tri puta koristio eufemizam "dug" a da se s time pred javnošću ne smije služiti. **Antun Kapraljević** netočnim je ocijenio da su obračun i rješenje potpuno jednaka stvar a **Ingrid Antičević-Marinović** rekla je da umirovljenik neće spomenuti obračun ni primirisati jer da se Trgovački sud time ne bavi te da se predloženim zakonom uskraćuje pravo upravnog spora a da bi taj obračun trebao imati formu upravnog akta.

Zakon parcijalan

Jozo Radoš (LIBRA) javio se u ime Kluba zastupnika LIBRE te se najprije osvrnuo na spomenutu odluku Ustavnog suda iz 1998. smatrajući da se u vezi s tim otvara niz vrlo teških pitanja pa i ono kako to da je Ustavni sud donio tu odluku a da ustavni sudovi u svijetu ne donose takve odluke. Vjerojatno će ovaj presedan Suda imati vrlo ozbiljne posljedice za budućnost političkoga života u RH. Navodeći da se mirovine u Hrvatskoj usklađuju na više načina ili se uopće ne usklađuju s troškovima života i plaća pitao je koji od načina usklađivanja Ustavni sud može ocijeniti ustavnim.

U vezi s predloženim zakonom pita zar pola godine od uspostave nove vlasti nije bilo dovoljno da se Saboru podnese kompletan zakon. Ovdje se govori o posebnoj Fondu a u obrazloženju zakona da je to investicijski fond, no očito on je plod loših koalicijskih odnosa, rekao je. Netočnim je ocijenio navod da ovaj predloženi zakon ne stvara troškove za Državni proračun jer će ih stvoriti, doduše ne znamo za koji državni proračun, u iznosu od najmanje 2,3 milijarde kuna kamata. Apsolutno je neodgovorno od Ministarstva gospodarstva (ili Ministarstva obitelji) što nije formulirao strukturu i način funkcioniranja Fonda a

pitanje je i koji će umirovljenici dobiti ova obeštećenja. Zar nije logično, kaže, da pravo na povrat duga imaju i oni umirovljenici (njihovi nasljednici) koji su umrli nakon donošenja odluke Ustavnog suda.

Pitanje je načina izračuna pa će sigurno sa stajališta pravednosti to biti upućeno Ustavnom sudu, naveo je upozoravajući ujedno i da predloženi zakon ne regulira pitanje razlika u mirovinama za radnike koji su isti posao radili, imali istu plaću ali su u mirovinu otišli s različitim datumima zbog čega su razlike u njihovim mirovinama 38 posto.

Temeljna ocjena Kluba zastupnika LIBRE je da je predloženi zakon parcijalan i samo maglovita naznaka djelomičnog rješenja. Otvara pitanje pravednosti izračuna ali i neprovedivosti u pogledu njegovog načina. Bilo bi puno bolje da smo dobili cjelovit zakon, da se zna kako izgleda Fond odnosno logičnije da se sve dionice koje se žele staviti u Fond jednostavno podijele umirovljenicima.

S ispravkom netočnog navoda javila se **Nevenka Majdenić (HDZ)** rekavši da se točno zna kako će i kako mora Fond funkcionirati jer postoji za to zakonski okvir, Zakon o investicijskim fondovima. Zastupnici ne trebaju zloupotrebjavati svoj imunitet i negativnim prosudbama i sumnjama zbog neznanja o funkcioniranju fondova i time činiti fondovima direktnu štetu, smatra zastupnica.

Model rješenja na obostrano zadovoljstvo

U ime predlagatelja riječ je zatražio ministar gospodarstva **Branko Vukelić** te u vezi s navodima zastupnika Radoša ocijenio apsolutno netočnom pričom o 2,3 milijarde kuna kamata na teret državnog proračuna. U predloženom zakonu jasno se govori da se te kamate pridaju onoj razlici koja postaje temeljna vrijednost Fonda. Razvidno je a i želimo jasno reći da ovaj predloženi zakon nije plod nekakvih loših koalicijskih odnosa bilo kojih stranaka nego je plod kvalitetnog rada hrvatske Vlade i nadležnih ministarstava s udrugama umirovljenika iz želje i

opredjeljenja hrvatske Vlade da napokon u cijelosti razriješi problem obeštećenja umirovljenika za razdoblje od 1993. do 1998. godine kada im mirovina nije usklađivana s prosjekom plaća. Ministar je ujedno podsjetio da odluka Ustavnog suda iz 1998. jasno govori o tome da nije nezakonitim uredbama spriječeno usklađivanje mirovina nego iz okolnosti koje su svima znane te da je Ustavni sud utvrdio da su temeljem takvih uredbi umirovljenici pretrpjeli štetu i da im pripada naknada odnosno obeštećenje. Sada se ovdje ne može govoriti da je riječ o prijevari (zastupnik Vuljanić) već se radi o pravu na obeštećenje. I želja a i opredjeljenje je svih nas da tu nepravdu umirovljenicima razriješimo jednim modelom koji će biti na obostrano zadovoljstvo, u okviru gospodarskih mogućnosti i možda to jest vrabac u ruci ali sigurno nije kao što je prošle četiri godine bio golub na grani. Došli smo do rješenja koje u datim mogućnostima zadovoljava i umirovljenike i hrvatsku Vladu, rekao je, među ostalim.

I želja a i opredjeljenje je svih nas da tu nepravdu umirovljenicima razriješimo jednim modelom koji će biti na obostrano zadovoljstvo, u okviru gospodarskih mogućnosti i možda to jest vrabac u ruci ali sigurno nije kao što je prošle četiri godine bio golub na grani.

Naglasio je da ne prihvaća ono što je gospodin Radoš rekao o neodgovornosti Ministarstva jer smo u šest mjeseci pripremili ovaj zakon a za rujan zakon o fondu, što znači dva temeljna zakona koji će razriješiti ovaj problem. Na ove prigovore o neodgovornom radu mora odgovoriti, a o tome mogu glasno reći i udruge umirovljenika, kaže, ali ne želi optuživati i govoriti da je netko neodgovorno radio u prošlom razdoblju.

Na ovo izlaganje bilo je prijavljeno više ispravaka netočnih navoda. **Jožo Radoš** naveo je da je važno da ministar

kaže odakle će se isplaćivati 2,3 milijarde kuna kamata, pa je **Marija Bajt** upozorila da je zastupnik povrijedio Poslovník jer nije ispravio netočan navod već je polemizirao s mišljenjem ministra. **Šime Lučin (SDP)** rekao je pak da ako je postojao zakon o usklađivanju mirovina onda je ipak netko kršio zakon jer se nisu mirovine usklađivale a **Ingrid Antičević-Marinović** netočnim je ocijenila navod ministra da se ovime za razliku od bivše Vlade nudi barem vrabac u ruci jer se ovime ne nudi ništa. **Ljubica Lalić** rekla je pak da je taj golub na grani dao umirovljenicima 13,5 milijardi kuna u džep za razliku od ovog vrapca u ruci koji im osim fantomskog fonda ne nudi ni lipu. **Dragutin Lesar** ispravljajući navod ministra rekao je da ovaj prijedlog nije vrabac u ruci nego komarac u koprivi. **Antun Kapraljević** kaže da ne zna koje to umirovljenike zadovoljava ovaj prijedlog pa možda ministar misli samo na tri umirovljenika. Bilo bi vrlo lako zadovoljiti sve umirovljenike kad bi ih se pitalo žele li novac, dionice ili obveznice. **Milanka Opačić** javila se da ispravi, kako je rekla, netočan navod ministra da je u prošle četiri godine bio prisutan neodgovoran rad u rješenju problema umirovljenika. Misli da je ministar prvenstveno neodgovoran prema svim onim građanima koji su izdvojili više od 10 milijardi kuna za poboljšanje položaja umirovljenika u protekle četiri godine. Predsjedatelj i potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić** rekao je da nije bilo nikakve tvrdnje gospodina ministra u vezi s neodgovornošću.

Dragutin Lesar smatra da zbog interesa umirovljenika za ovu temu treba razjasniti i reći da ukoliko ne dođe do izdavanja rješenja, koje bi omogućavalo umirovljenicima žalbeni postupak, spomenuto nasljedstvo nije moguće ostvarivati. Ovaj Prijedlog zakona zaista ne rješava problem koji je nastajao u trenutku kad su se primjenjivali krivi ili netočni podaci u obračunu plaća onih koji su dolazili u mirovinu.

Bez utvrđivanja nove početne mirovine neće doći do ispravka nepravde koja je nanijeta tim umirovljenicima, rekao je zastupnik i zato zamolio predlagatelja i

zastupnike iz HSU da svojim amandmanima ili trećim čitanjem pokušaju naći rješenje i tog dijela problema.

Dr. sc. **Marko Turić (HDZ)** svojom replikom je, a u vezi s raspravom predgovornika o tome tko je za što kriv, lijevi, desni, dug, obeštećenje, netko je nekome ukrao itd. naglasio da treba imati u vidu uzrok svega. Bila je briga o zahtjevnom vremenu kad se stvarala hrvatska država koja je za svoju obranu trebala ne samo novčić umirovljenika nego i 13000 života, 700000 prognanih koje se moralo zbrinuti. Sada kad je hrvatska država stasala ljudski je da se okrenula toj skupini i kaže točno je da ste bili uskraćeni i sad je vrijeme koliko god bude gospodarski moguće to riješiti. Sve drugo je priča koja zapravo želi zamagliti osnovno, rekao je.

Dragutin Lesar odgovorio je predgovorniku da je sve ove argumente trebalo dati Ustavnom sudu jer da se o ovom zakonu raspravlja zbog obveze države prema odluci Ustavnog suda. A šteta je tad napravljena i hrvatskom radništvu kroz privatizacije i plaće dok su se različiti kutleraji bogatili u ovoj državi za vrijeme obrane. Vaš je problem što to ne razumijete, rekao je, što je predsjedatelj i potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić** smatrao uvredom zastupniku Turiću (a i zbog izjave prethodnog dana) te Lesaru izrekao opomenu. **Dragutin Lesar** objasnio je da mu nije bila namjera uvrijediti kolegu Turića pa ako je to učinio ispričava se a opomenu prihvaća.

Umirovljenicima se nudi zamka

Ingrid Antičević-Marinović naglasila je da zahtjev da se umirovljenicima vrati dug odnosno do kraja provede odluka Ustavnog suda nije samo ustavna, zakonska obveza već i moralna obveza bivše Vlade a i jedno od prvih ove vlade.

A u tom smislu ovim se predloženim zakonom ne nudi rješenje kao i za mnoge stvari u ovoj zemlji, nego se nudi umirovljenicima jedna zamka. Nudi se jedan vrtlog, kaže, a dok se taj vrtlog razbistri pitanje je koliko će umirovlje-

nika nestati u njemu odnosno njihova prava na naslijeđe. Logično je da HSU i njezini predstavnici trebaju biti oprezniji, racionalni ali izgleda da oni ostaju u vjeri. No sama gola nada ne opravdava vas sutra pred umirovljenicima ako nema realnog pokrića. A odredbe predloženog zakona su potpuno jasne u svojoj cjelokupnoj nejasnosti i maglovitosti, rekla je, među ostalim zastupnica, citirajući pismo jedne (nezadovoljne) umirovljenice objavljeno u Večernjem listu gospodinu Jordanu te napominjući da nisu svi umirovljenici glasovali za HSU i da se ovdje stvara dojam da su svi umirovljenici zadovoljni.

Ovim se predloženim zakonom ne nudi rješenje kao i za mnoge stvari u ovoj zemlji, nego se nudi umirovljenicima jedna zamka.

Dokle će ova Vlada glumiti jedno gospodarsko oživljavanje a ovakvim prijedlozima nuditi kao poboljšice, pitala je ministra. Izgleda da ćete u uspjeh svojih reformi građane, u ovom slučaju umirovljenike, uvjeriti s većom potrebom za otvaranje javnih kuhinja.

Na to je **Marija Bajt** upozorila da je predgovornica povrijedila Poslovnik i svojim ponašanjem odstupila od općih pravila ponašanja u Hrvatskom saboru vrijeđajući i zastupnike i hrvatsku Vladu a **Franjo Matušić (HDZ)** pokušao ispraviti, kaže, barem dva od velikog broja netočnih navoda. Potpuno je netočno da se ne nudi nikakvo rješenje odnosno da se nudi nekakva zamka za umirovljenike. Jasno je da je riječ o konkretnom i kvalitetnom rješenju koje je postignuto u dogovoru Vlade s udrugama umirovljenika i Strankom umirovljenika a ovako zločesto mogu razmišljati svi oni koji to nisu znali postići. **Krunoslav Markovinović (HDZ)** rekao je da je šteta što umirovljenici nisu osjetili, valjda zbog maglovitosti, da im se davalo. Ali shvatili su da se davalo privatnim firmama koalicijskih partnera, da se trošilo mimo zakona i da se zadužilo i praunuke tih umi-

rovljenika. **Marija Bajt** netočnim je ocijenila navod da hrvatska Vlada ne nudi umirovljenicima rješenje nego zamku itd. jer hrvatska je Vlada predložila zakon u hitnom postupku i po njemu se ostvaruje obeštećenje a i prvi nasljedni red ostvaruje to pravo. **Željko Nenadić (HDZ)** rekao je pak da izjava zastupnice Antičević-Marinović, da je koalicijska Vlada RH učinila napor i počela vraćati dug uz velike poteškoće, pokazuje sve licemjere njezinog govora. Ta Vlada nije učinila napor jer je 1999. Hrvatska bila zadužena 9 milijardi dolara, a 2003. godine 24 milijarde pa ako je postojala velika briga za umirovljenike onda se vjerojatno u ovom dugu mogao naći dio da se vrata sredstva umirovljenicima. **Šime Lučin** upozorio je da je predgovornik uvrijedio zastupnicu te zamolio da predsjedatelj (rekao da će u ponovljenom slučaju zastupnici izreći opomenu) ima jednaku mjeru prema objema stranama. Predsjedatelj i potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić** odgovorio je da je u govoru gospođe Antičević-Marinović bilo puno uvreda koje je on okvalificirao žestinom, koja nije zabranjena Poslovnikom. **Niko Rebić (HDZ)** primijetio je da je gotovo svaka rasprava gospođe Antičević na granici dobrog ukusa. Nije točno da se gospodin Sudec prodao HDZ-u, kako tvrdi zastupnica, već je on samo u jednoj vrlo kvalitetnoj raspravi izrazio veće povjerenje ovoj nego bivšoj Vladi, a to se kao ne bi smjelo. **Emil Tomljanović (HDZ)** smatra da je na granici vrijeđanja navod zastupnice Antičević-Marinović "vi ne znate što je investicijski fond" jer i ova Vlada i zastupnici znaju što je to a naročito znamo što znači čitanje privatnih pisama u dnevopolitičke svrhe.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) rekla je da riječi zastupnice maglovitost, prazna nada i druge opovrgava predloženi zakon svojim člankom 3. ("radi obeštećenja korisnika mirovina Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje utvrdit će razliku iznosa starosne, prijevremene starosne i invalidske i obiteljske mirovine...").

U nastavku rasprave **Ruža Lelić (HDZ)** podržala je predloženi zakon smatrajući da je njegova vrijednost veća i stoga što je usuglašen sa HSU. Iako bi

neki htjeli, rekla je, prikazati da umirovljenici nisu vjerodostojni pa i sposobni rasuđivati, ona vjeruje tim mudrim i sijeđim glavama. Vlada je dogovarajući s umirovljencima pokazala da ih poštuje, uvažava i s njima usuglašava zakonske prijedloge. Misli da su neki zahtjevi iz rasprave nerealni (referendum na kojem bi se umirovljenici izjasnili). Naglasila je, među ostalim, da predloženi model osnivanja posebnog fonda nije idealno rješenje ali je moguće jer svima je poznato da gotovog novca za isplatu nema te izrazila žaljenje što ovime nisu obuhvaćeni individualni poljoprivrednici.

Milanka Opačić smatra da su umirovljenici populacija o kojoj bi trebalo izbjegavati u raspravi međusobne svađe i teške riječi. Očekivala je da će se danas o ovoj temi raspravljati s puno više argumenata (ministar) i pokušati donijeti puno bolji i kvalitetniji zakon koji će dovesti do toga da se standard naših umirovljenika odnosno njihovo obeštećenje dogodi u svojoj punini. Podsjetila je da se već kod djelomične provedbe ove odluke Ustavnog suda zalagala da se to provede koliko god je moguće više u novcu jer je riječ o ljudima koji ne mogu čekati dugo na ostvarenje tih svojih prava.

Prije četiri godine mi smo odlučili da idemo na isplaćivanje onoga što se tada moglo u skladu s gospodarskim mogućnostima i premda nije bilo lako mi smo to uspjeli, rekla je, među ostalim. Osvrnula se i na riječi zastupnika dr.sc. Josipa Sudeca "mi vjerujemo da će Vlada dati dobre dionice" te rekla da ne može očekivati od građana treće životne dobi da samo vjeruju u dobre namjere Vlade. U vezi s predloženim zakonom govorila je slično poput svojih stranačkih zastupnika da je ovaj zakon ustvari jedna dobra namjera a da o fondu ništa ne piše. Dodala je još da ako želimo apsolutnu pravdu moramo naći rješenje i za one umirovljenike koji su u međuvremenu umrli.

Omogućiti primjenu Zakona o nasljeđivanju

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** kaže da je s velikom pažnjom slušao većinu izlaganja a posebice izlaganje gospodina

Sudeca koji bi trebao biti na neki način moralni imperativ u odnosu na predloženi zakon. On je zbog životne mudrosti, a ne toliko zbog obveza prema koalicijskom partneru ili svom biračkom tijelu, iskazao iskrenu zahvalnost i staroj vlasti za koju on pretpostavlja da je učinila koliko je mogla ali i izražava opravdanu nadu da će ovaj zakonski prijedlog biti u prilog blagostanju umirovljenika.

I moramo vjerovati da će sustav upravljanja ovim fondom omogućiti da se oplodi uloženo odnosno da umirovljenici nešto dobiju do toga.

Kao makroekonomist želi podijeliti, veli, taj njegov optimizam. Fondovi i neugodna iskustva s njim, nesposobnost ranijih vlasti da pravilno riješe upravljanje fondovima stvorili su neku vrstu predrasuda prema ulogama fondova u gospodarskom životu. Zastupnik zna da je za svakog umirovljenika važna zdravstvena sigurnost, socijalna sigurnost kao i dobijanje keša ili druge vrste obeštenja pa ga stoga malo smeta naziv zakona, jer mu djeluje, kaže, nekako birokratski. Da je to zakon o fondu generacijske solidarnosti ili domovinske zahvalnosti značilo bi na simboličnoj i suštinskoj razini neku vrstu zahvalnosti generacijama koje su preživjele nekoliko država, diktatura, ratova, radile i stvarale i izgubile manje više sve. U tom smislu moramo napraviti napore pa tako i da se ovdje primjenjuje Zakon o nasljeđivanju odnosno da se usvoje amandmani koji se na to odnose.

Sada ćemo u Hrvatskoj imati tri velika fonda i moramo vjerovati da će sustav upravljanja ovim fondom omogućiti da se oplodi uloženo odnosno da umirovljenici nešto dobiju od toga, rekao je, među ostalim.

Silvano Hrelja (HSU) najprije je upozorio zastupnike da bez potrebe ne stavljaju u usta HSU te da prepoznaje govor s odbojnošću (zastupnica Antičević-Marinović). Ponavlja, kaže, po dese-

ti put u ime onih koji su ga izabrali - oni su zahvalni svim vladama na naporima koje su dosad činili za rješenje ovog problema, međutim, imaju svoje pravo smatrati da nije učinjeno dovoljno i da traže korak više a u suštini traže završni korak.

Predloženi zakon je rezultat 11-godišnje borbe udruga umirovljenika i to treba poštovati. Ovaj zakon je kompromis i nemojte misliti da zastupnik HSU Silvano Hrelja ne bi volio ugoditi svim ovdje izrečenim željama, međutim, u pregovorima susretali smo se s teškim problemima ove države i naravno da smo se morali vezati uz odluku Ustavnog suda da se obeštećenje učini i završi proces u skladu s gospodarskim mogućnostima zemlje. Ovaj zakon ne ugrožava ostale korisnike državnog proračuna ni u čemu, ne uzima drugom da bi dao umirovljencima nego se bavi mišlju i idejom da se stvori vrijednost koja bi kompenzirala dug odnosno iz koje bi se isplatilo obeštećenje i ne stoji ni ona fraza da je HSU parazitska stranka da traži nešto na račun drugoga, rekao je, među ostalim. Dao je riječ da ukoliko nešto pode krivo da će se to ovdje iskreno reći.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** čestitao je predgovorniku na poštenom i realnom istupu.

Iznos obeštećenja se ne definira

Zvonimir Mršić (SDP) misli da su svi složni da dug treba vratiti a da je jedino sporno definira li predloženi zakon da će se taj dug doista vratiti i na koji način. Smatra da je ovim zakonom HSU pristala da gotovinu pretvori u jamstvenu karticu a svima nam je jasno, kaže, da jamstvena kartica više ne vrijedi. Naveo je da je jedan gospodar iz Dubrovnika zatražio od njega da ne glasuje za ovaj zakon jer ako je taj zakon tako dobar zašto se onda naši zastupnici iz redova umirovljenika ne zalažu da se njihove plaće isplaćuju iz tog fonda a s tim bi se trebali solidarizirati i ministar gospodarstva i premijer, nego obećavaju nekakvo idealno rješenje. To bi tada bilo doista iskreno i u potpunosti uvjer-

ljivo, rekao je, dodajući da je razgovarao i lokalnim predsjednikom Stranke umirovljenika ("inače više penzića glasovalo za listu na kojoj sam bio ja nego za Stranku umirovljenika") koji je rekao da je njima objašnjeno da je Stranka bila stavljena pred gotov čin, uzmi ili ostavi. Zastupnik smatra, veli, da tri ruke HSU u Saboru u HDZ-u puno više vrijede nego što je predloženi zakon i da ih mogu bolje oplemeniti u interesu svih umirovljenika u Hrvatskoj.

U nastavku se osvrnuo na predloženi zakon te naveo da on definira da će umirovljenici biti oštećeni ali da se iznos tog oštećenja nigdje ne definira. Ne govori se ni da će umirovljenici biti udjelničari u nekakvom budućem fondu, osnivači, a ni hoće li oni moći odlučivati tko će upravljati fondom. Puno iskrenije bi bile namjere Vlade, pa i koalicijskog partnera HSU da smo dobili cijeli paket zakona i da se kaže koje će to dionice i nekretnine biti unesene u taj investicijski Fond. Primijetio je da se i ne govori hoće li to biti otvoreni ili zatvoreni investicijski fond, a što je važno znati, jer, kaže, on je imao negativna iskustva s pif-ovima jer je iz velike tvrtke MTC pif izvlačio golem novac na ime konzulantskih usluga a kad je izvukao sav novac onda su te dionice prodali odnosno vratili državi. Pitanje je i kako će se određivati vrijednost fonda (dionice temeljem nominalne vrijednosti ili tržišne) a na takva važna pitanja nema odgovora. Da bi se lakše odlučivalo o ovom fondu možda se moglo dati podatke što se događa u posljednjih deset godina s golemim fondom, mirovinskim, kolika je njegova tržišna kapitalizacija, kolike dividende itd. a i koliko je umirovljenika u nadzornim odborima poduzeća čije dionice ima taj Fond. Možda smo dio duga umirovljenicima mogli vratiti tako da su ti predstavnici sjedili besplatno u tim fondovima a da su se naknade za članove nadzornih odbora vraćali umirovljenicima u kešu. Pitanje je i tko će sjediti u nadzornim odborima poduzeća čije dionice budu u ovom fondu, da li će to biti umirovljenici i hoće li dobivati naknadu.

Država je trebala preuzeti punu odgovornost za rizik poslovanja tog Fonda i umirovljenicima izdati obveznice a iz poslovanja tog Fonda isplaćivati te obveznice, rekao je, dodajući na kraju da se boji da ovaj zakon ne doživi sudbinu Zakona o PDV-u i o ekološko-ribolovnoj zoni odnosno da se ne odgodi njegova primjena. Spreman je, kaže, dva hektara zemlje u poduzetničkoj zoni u Koprivnici dati ovom fondu na upravljanje.

Katarina Fuček (HDZ) replicirala je predgovorniku i rekla da je postavljao hipotetička pitanja o Fondu koje ovaj zakon ne rješava a da se sigurno zna tko treba i kada predložiti zakon o Fondu a da ga stranačka stega kao mladog čovjeka koči da ne podrži ovaj zakon. **Zvonimir Mršić (SDP)** odgovorio je da je zastupnica potpuno u pravu kad tvrdi da ovaj zakon ništa ne rješava i da se potpuno slaže s njom i tu ga ne priječi stranačka stega. **Franjo Arapović (HDZ)** ispravio je navod i rekao da on zna da jamstvena kartica vrijedi, a mr.sc. **Ivan Bagarić** ispravio je navod istog zastupnika o tri ruke koji vrijede više ili manje HDZ-u jer to nisu samo tri ruke već tri časna zastupnika koji podupiru ovu Vladu kako bi u programima Vlade umirovljenici, za koje se oni zalažu, bili oštećeni. Nekorektno je i licemjerno tražiti od ovih ljudi da se odreknu svoje plaće kako bi dokazali da se bore za umirovljenike i ako se već hoćemo igrati, mi smo malo mlađi i razgovarajmo o tome da se mi odrekne-mo plaće da pomognemo umirovljenike, rekao je.

Priznanje da postoji dug

Josip Leko (SDP) ovu temu smatra osjetljivom jer osjetljiva je populacija o kojoj se razgovara a i to što dugo vremena tvrdimo da nema duga niti oštećenja (znamo tko je to tvrdio) a sada razgovaramo o rješenju koje nije precizno, do kraja osmišljeno pa se u Saboru govori u kategorijama optimizma i pesimizma. Želi biti realističan i zato kaže da je vrijednost ovog zakonskoga prijedloga u priznanju Vlade RH odno-

sno HDZ-ove Vlade da dug postoji i da treba provesti odluku Ustavnog suda. No velik je problem što se dug priznaje i obeštećenje treba utvrditi ali se ne priznaje da je mirovina osobno pravo, a ne stvar kolektiviteta. Treba rješenjem utvrditi kolika je neisplaćena razlika za razdoblje od 1993. do 1998. i onda se mora dati osobna izjava da se želi dug pretvoriti u vrijednosni papir koji će biti u Fondu. Dolazimo i do problema do kada će Fond isplaćivati dug odnosno kad je dug isplaćen jer kako će hrvatsko gospodarstvo rasti fond će moći "odbacivati" više nego što iznosi dug umirovljenika, nada se zastupnik. Stoga i upozorava da nismo svjesni problema jer će se tako stvoriti umirovljenike koji imaju redovni mirovinski fond, možda i neku stup i ovaj poseban Fond u koji smo navodno dali najbolje dionice, rekao je, među ostalim.

Vrijednost je ovog zakonskoga prijedloga u priznanju Vlade RH odnosno HDZ-ove Vlade da dug postoji i da treba provesti odluku Ustavnog suda.

Razjasniti sve nejasnoće i dileme

Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** ocijenila je da bi potencijalni korisnici trebali znati što im ovaj zakon ustvari donosi. Njegovim se tekstom zapravo priznaje postojanje duga kao i namjera da se taj problem eventualno riješi. Što međutim ovaj tekst znači za zakone koji se sada primjenjuju, zapitala je zastupnica te ponudila i odgovor. Tako se kaže, člankom 2. predviđa, da će pravo na obeštećenje imati korisnici starosnih, prijevremenih, invalidskih, obiteljskih kao i mirovina ostvarenih prema Zakonu o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja. Nabrajaju se zatim svi zakonski akti koji se odnose na ovu tematiku, a u članku 3. govori se i što će se uzeti u obzir kod obraču-

na zakinutih mirovina. Postoji međutim, dosta nejasnoća i dilema koje se iz ovakvog zakonskog prijedloga mogu očitati, upozorila je zastupnica Zgrebec. Smatra da će prilikom njegove primjene (na jesen) doći do velikih problema. Kako bi se uklonile nejasnoće, zastupnica je predložila prihvaćanje amandmana koji se odnosi na članak 4. Njime se želi precizirati jasna pozicija usmenog tumačenja kod rasprave, odnosno prezentacije ovoga prijedloga zakona kod predlagatelja. Za utvrđenu razliku iz stavka 1. članka 4., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje izdaje i rješenje koje se

Građanima treba reći da će sada dobiti samo rješenje po obračunu, ali ne dionice ni nekretnine.

izdaje i za umrle umirovljenike, a kojim se prenose prava na prvi nasljedni red. Trebalo bi precizirati i poziciju samoga Fonda u koji će biti prenijeti udjeli i dionice, dakle naslućuje se da bi to trebao biti investicijski fond, iako se istovremeno spominje i mogućnost upravljanja nekretninama. Upozorila je da se u ovom trenutku ne zna visina sredstava koje je potrebno unijeti u fond, jer će se izračun srediti tek za godinu dana. Građanima je potrebno reći da će dobiti samo rješenje po ovom obračunu, ali ne dionice ni nekretnine. Oni koji se bave dioničarstvom, znaju da burzovni poslovi odnosno pojedine dionice jedno vrijeme mogu dobro kotirati, ali u drugom trenutku mogu propasti i postati bezvrijedni papiri. Svakako da postoje određeni rizici prilikom upravljanja fondom, pa se ne bi trebala ponoviti 1993. godina kada je donesen zakonski propis koji je ujedno bio i veliko razočarenje što se tiče umirovljeničke populacije, zaključila je zastupnica Zgrebec.

Otklanjanje nepravde prema umirovljenicima

Zastupnik **Milan Meden (HDZ)** ocijenio je da bi se predloženim zakonskim tekstom, trebala u cijelosti otkloniti

nepravda prema umirovljenicima koja je nanosena u periodu od rujna 1993. do lipnja 1998. godine zbog neadekvatnog usklađivanja mirovina s rastom nominalnih plaća. Tada su zapravo nastala velika zaostajanja prosječnih mirovina u odnosu na prosječnu plaću. Također je tijekom ustavno-sudskog postupka, utvrđeno da su mirovine od srpnja 1993. do prosinca 1997. godine rasle dvostruko manje od plaća. Svi se ujedno prisjećamo i odluke Ustavnog suda koji je ukinuo naznačene odredbe osporenog zakona o usklađivanju mirovina. Podsjetio je ujedno i na okolnosti koje su tada bile važne, navodeći rat, razaranja, izbjeglice, te postupnu integraciju svih okupiranih područja. Ipak smatra da se ovim okolnostima ne bi trebale opravdavati nepravde nanosene umirovljenicima. Od tada smo svjedoci da se ovaj problem politizira, a to potvrđuju i neka današnja istupanja, upozorio je zastupnik. Osvrnuo se na iznijete teze zastupnika Mršića, koji je ocijenio da je bilo dosta vremena za izradu jednog cjelovitog zakona i za izračun duga. Međutim, lista dokumenata i napisa o ovoj problematici koja je dostupna na Internetu, ukazuje da se "Račanova Vlada prema ovom problemu odnosila sa šutnjom, pa nisu riješili ovaj tvrdi orah nastalih obveza". Citirao je zatim i izjavu tadašnjeg predsjednika HSU-a Vasilija Jordana, koji je u javnosti podsjetio na obvezu poštovanja odluke Ustavnog suda.

Podsjetio je zatim na dosadašnje nesporne uspjehe Vlade Republike Hrvatske i premijera Sanadera, te podržao predloženi tekst, dodajući da tek sada predstoji težak posao osnivanja i ustrojavanja fonda i izračun iznosa koji će pripasti za 650 tisuća njegovih korisnika. Smatra da će se ovaj posao korektno i uspješno obaviti, napominjući da se trebaju pravilno postaviti algoritmi. Time ovaj obračun ne bi trajao dulje od kraja ove godine, a za analitiku i ubrzanje procedure trebalo bi koristiti nalaz i mišljenje sudskog vještaka mr.sc. Ivana Tkaleca, čiji je iskaz iznesen na javnoj raspravi koju je inicirao upravo Ustavni sud. Treba znati da se dionice nalaze na tržištu, te da su podložne dnevnim pro-

mjenama, a u državnom vlasništvu ostale su vrijedne dionice HEP-a, INA-e, HT-a, Hrvatskih šuma, brodogradnja, poljoprivredni kombinati i znatan broj turističkih tvrtki. Vlasnik udjela u fondu nije vlasnik pojedinačnih investicija, već vlasnik proporcionalnog udjela cjelokupne imovine Fonda, ovisno o broju udjela koje je prosljedio. Investicijskim fondovima upravljaju vični poslovni ljudi koji definiraju vrste vrijednosnih papira koje će fond ulagati u bilo koje dionice i obveznice, sukladno ponašanju na tržištu. Prema tome, nije bitno vlasništvo i portfelj fonda, nego upravljanje ovim tijelom. Upravljanje se ne smije prepustiti politički podobnim ljudima, već osposobljenim menagerima, koji će provoditi dobru poslovnu politiku, sukladnu ekonomskim načelima, zaključio je zastupnik Meden.

Fond u početku neće imati većih prihoda iz kojih bi se alimentirao nastali dug prema umirovljenicima.

Usljedile su dvije replike, a prvi je govorio zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)**. On je upozorio da se ne smije zaboraviti ni činjenica da se Ustavni sud u svojim odlukama oslanjao i na zahtjeve Matice umirovljenika. Ova je udruga dala i svoj prijedlog povrata duga umirovljenicima, nastalog u periodu od 1995. do 1998. godine. Predstavnici ove udruge iz Međimurja, kao i Stranka umirovljenika, poručuju kako ne prihvaćaju ovaj prijedlog zakona. Ujedno kolegu Sudeca mole da dođe u Međimurje i objasni što zapravo donosi predloženi tekst. Na repliku je odgovorio zastupnik **Milan Meden (HDZ)** podsjetivši da odluke Ustavnog suda spominju i očekivanja ove udruge, pa je i ona doprinijela postojećem zakonskom tekstu. Repliku je uputio i zastupnik **Nikola Vuljanić (HNS)**. On je ocijenio da je zastupnik Meden govorio o velikodušnosti državne vlasti koja će posredstvom fonda umirovljenicima nadoknaditi učinjene

nepravde. Ne može povjerovati u takvu velikodušnost, ocjenjujući da se država odrekla najvrednijih dionica koje ima u portfelju. Smatra da vlast namjerava odgoditi ovaj problem na nekoliko godina, budući da fond u početku neće imati velikih prihoda, odnosno izvore sredstava iz kojih bi se alimentirao priznati dug.

Zastupnik **Milan Meden** odgovorio je i na ove primjedbe, ocjenjujući da je vjerodostojno opisao postupak povrata duga umirovljenicima putem mogućeg unosa u portfelje. Slični fondovi u razvijenim zemljama predstavljaju najveću koncentraciju kapitala na svjetskom tržištu, istaknuo je zastupnik spominjući iskustva SAD-a i Europe.

Potaknuti osnivanje fonda

Zastupnik **Dražen Bošnjaković (HDZ)** ocijenio je da se radi o značajnom pitanju, pa ga ne čudi što se s velikom dozom emocija raspravlja o situiranju fonda i njegovoj ulozi. Nitko ne osporava probleme koji su nastali prema umirovljenicima i sadržaj odluke Ustavnog suda, ali smatra da ne treba postavljati stvari kako je netko opljačkao umirovljenike. Potrebno je sagledati kakva je bila situacija u Hrvatskoj u to vrijeme, pa se prisjetiti velikih troškova za vojsku, policiju, prognanike, obnovu i branitelje. Sve to ukazuje da su i druge kategorije stanovništva dobile manje od onih vrijednosti koje su bile propisane zakonom. Potrebno se dakle, koncentrirati na povratak duga, te potaknuti osnivanje fonda donošenjem odgovarajućih zakonskih propisa. Upravo će se tom prilikom moći nuditi odgovarajuća rješenja, kako bi se zatim moglo pristupiti individualiziranom povratu duga. Imajući na umu nužnost ovakvog postupka i redoslijeda, podržavam predloženi zakonski tekst, zaključio je zastupnik Bošnjaković.

Zastupnik **Nikola Vuljanović** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Ocijenio je da ne može prihvatiti tezu da su u ratu svi dobili manje. Neki su dobili i više, a dio od toga se ruši, dok je nešto ipak ostalo.

Dio novca završio je na stranačkim računima

Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** uvođno je ocijenio da se nastali problem prema umirovljenicima mora pravedno razriješiti. Postavio je zatim i pitanje o razlozima koji su utjecali da je došlo do zaostajanja visine mirovina u periodu od 1993. do 1998. godine. Smatra da su dvojbene ocjene o tome kako se ovaj novac svojedobno koristio samo za obranu zemlje. Tada je rastao i bankovni račun u Villachu, jer su naši iseljenici uplaćivali velike iznose novca za obranu, koji je međutim, dobrim dijelom završio na računu HDZ-a. Iako se umirovljenicima nisu isplaćivale njihove mirovine, istovremeno su se pojedinci bogatili, a sada čujemo da se dio tog bogatstva ruši, jer su pojedini objekti podignuti u zelenoj zoni. Iako su pojedinci počeli svoj posao kao vozači, njihova se imovina danas procjenjuje na milijardu kuna. U takvim je okolnostima nastao dug, odnosno pljačka umirovljenika, upozorio je zastupnik Stazić.

Napomenuo je zatim da je vraćanje duga počelo skromnim akcijama, jer se mjesečno vraćalo 50, 100 kuna plus 6%, a nešto obilnije išlo je od 2000. godine. Iako postoje aproksimativne procjene o visini duga prema umirovljenicima, koje se kreću od 18 do 54 milijarde kuna, nitko zapravo ne zna koliki je ukupni dug i koliko je do sada vraćeno. Sadašnju akciju povrata doživljava kao rezultat koalicijskog dogovora između HDZ-a i Hrvatske stranke umirovljenika, što je posve legitimno. Međutim, dok se HSU drži dogovora i podržava Vladu, drugi koalicijski partner ne precizira kada će započeti isplata niti visinu financijskih sredstava za ovu namjenu. Daju se tek maglovite naznake da bi se visina ukupnog duga trebala vratiti putem odgovarajućeg fonda. Istovremeno se ne zna ukupna vrijednost portfelja, a ove dionice su obećane i radnicima tih tvrtki, kao i hrvatskim braniteljima. Treba pošteno reći istinu umirovljenicima, da stvarnih novaca nema, te da će dobiti papire za koje ne znamo koliko će vrijediti.

Usljedio je ispravak netočnog navoda. Zastupnik **Antun Kapraljević (HNS)** smatra da će umirovljenici dobiti samo obračun, odnosno dionice koje vjerojatno neće ništa vrijediti. Zastupnica **Mirjana Brnadić (HDZ)** otklonila je teze koje je iznio zastupnik Stazić, zamjerajući mu ujedno na demagoškom pristupu ovoj temi. Smatra da će se dug uistinu vratiti, te je zatim citirala izjavu gospodina Jordana koji je bivšoj Vladi uputio amandmane na ovu temu, a na koje nije bilo nikakvog odgovora. Zastupnik **Nenad Stazić (SDP)** upozorio je da je došlo do narušavanja sadržaja odredbi Poslovnika u članku 209. budući da nije ispravljen niti jedan njegov netočan navod. I zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)** zatražila je ispravak netočnog navoda. Ona je ispravila izraz zastupnika Stazića koji je govorio da se ovim prijedlogom nude iluzije. To je netočno, jer je u više navrata rečeno da se radi o dionicama vrijednih poduzeća koje će biti ponudene Fondu.

Odgovornost prema umirovljenicima ne prestaje donošenjem zakonskog teksta, jer će se tek u praksi potvrditi njegova vjerodostojnost.

Zastupnik dr.sc. **Ivan Čehok (HSL)** podsjetio je na uzrečicu, "kako se jedino dugovi mogu napraviti bez novaca". Ova bi izjava trebala potkresati krila često previsokoj patetici i preuzetnosti. Zato naša odgovornost ne prestaje donošenjem ovog zakona, već će se tek u praksi potvrditi njegova vjerodostojnost. Istovremeno je jasna odgovornost i Vlade koja mora stvoriti fond, odnosno stabilni izvor prihoda iz kojega će se stvoriti vrijednosti dostatne za isplatu dugova umirovljenicima. Poznato je da svako društvo nastaje na temelju organske solidarnosti, pa je i hrvatska država nastala i obranila se, na temelju ovih vrijednosti. Sigurno je da su umirovljenici upravo u toj organskoj solidarnosti predstavljali ujedno i slojnu skupinu, a sred-

stva iz mirovinskog fonda su se koristila svih 11 godina. Međutim, dugove treba vratiti, jer je najveći postotak umirovljenika pretvoren u socijalne slučajeve i prikraćenu skupinu u svojim zakonskim pravima. Treba reći da se njihov položaj ne bi promijenio niti u slučaju da kratkoročno vratimo sve nastale dugove, jer će ova skupina i nadalje ostati osiromašeni sloj društva. Napori lokalnih zajednica da pomognu u rješavanju njihovog položaja, vrijedni su, ali preslabi i nezamjetljivi, jer umirovljenici "jedva spajaju kraj s krajem". Osim toga, oni nerijetko još uvijek uzdržavaju mlade, nezaposlene članove svoje obitelji i time potvrđuju svoju međugeneracijsku solidarnost, istaknuo je zastupnik Čehok.

Svaki umirovljenik mora dobiti utvrđeni iznos duga

Zbog svih ovih okolnosti kao i zbog sumnje velike većine građana koji su poučeni lošom sudbinom PIF-ova, treba voditi računa o svim elementima pri osnivanju fonda. Treba iskreno reći da će se povrat dugova odužiti čak i u slučaju kada bi ostvario visoke prinose i imao dobro poslovanje. Pitanje je ujedno može li se dugovanje isplatiti u sljedećih desetak godina. Dobro je što će se konačno svakom pojedinom umirovljeniku izračunati visina realnog duga, odnosno visina sredstava kojima se mogu nadati. Povratku sredstava mogu se nadati umirovljenici ili prvi nasljedni red, a usporedno s ovim projektom trebaju se ispraviti i nepravde oko povlaštenih mirovina. Naveo je i usporedio svoju buduću mirovinu, s majčinom, koja se nakon 35 godina teškog i odgovornog rada, može nadati iznosu u visini od svega 1100. kuna. Smatra ujedno da ne treba stvarati nikakav povlašten sloj u društvu.

Zastupnik **Zvonimir Mršić (SDP)** javio se za repliku. Smatra da svi umirovljenici ne dijele istu umirovljeničku sudbinu, ističući bolju poziciju umirovljenika koji su iz reda državnih dužnosnika, a posebice saborskih zastupnika. Bilo bi puno više iskrenosti u rješavanju ovih problema kada bi se i zastupnici

uvrstili u ravnopravni status, zajedno s ostalim građanima Hrvatske.

Za repliku se javio i zastupnik **Silvano Hrelja (HSU)** koji smatra da je zastupnik Čehok propustio iznijeti dvije važne činjenice. Umirovljenici prvenstveno traže integriranje svih povlaštenih mirovina u jedinstven mirovinski sustav i to je jedina istina. Kada je pak riječ o HSU, onda smatramo da trebamo napraviti obračun kojim bi se stvorio što bolji, operativniji i efikasniji Fond.

Odgovarajući na repliku, zastupnik Čehok napomenuo je da je i sam rekao kako je HSU zaslužila korektan tretman, kao i sve institucije umirovljenika. Ponovno je govorio i zastupnik **Nikola Vuljanić (HNS)** koji smatra da fascinira količina sumnje zastupnika Čehoka prema fondu. Ponovno je upozorio na okolnosti ratnog stanja, te ocijenio da je fond trebalo utemeljiti odmah nakon okončanja rata, pa ovih problema ne bi ni bilo. Zastupnik Čehok upozorio je u svom odgovoru da je legitimno izražavati sumnju jer se time ujedno traži i odgovornost kako se greške ne bi ponavljale.

Zastupnik **Željko Pecek (HSS)** smatra pak da treba ukazati na neke zablude koje je uočio pri izlaganju zastupnika Čehoka. Četiri su, kaže, razloga zbog kojih imamo ovakvo loše stanje kod umirovljenika. To se odnosi na: nestanak dionica iz Mirovinskog fonda u periodu od 1991. do 1995. godine, 400 tisuća novih umirovljenika koji su do mirovina došli pod čudnim uvjetima i zbog privatizacije, financijski inženjering i pozajmice u Mirovinskom fondu, te stečajevi banaka gdje su mirovinci gubili i dionice banaka kao i depozite.

Međutim, treba reći da se ovim zakonom ne vraća dug, već se stvaraju uvjeti za njegov povratak. Ukoliko budemo radili kao i do sada, i ova perspektiva stoji jako loše, jer treba reći da uzroci dugovanja ne leže u ratnom stanju već u navedenim propustima i izbjegavanju države da vrši usklađivanje mirovina.

Ukoliko bi se utemeljio fond u vrijednosti od 20 milijardi kuna, i pod pretpostavkom dobrog upravljanja, trebalo bi proći osam godina da se vrati 13 mili-

jardi duga kao što je vratila bivša Vlada. Ponovno je zastupnik Čehok odgovarao na repliku, te se složio sa četiri navedena razloga dugovanja. Dodao je ujedno da je sva sreća da se ukupna masa za povrat duga nije uložila u Riječku banku jer bi i to nestalo.

Vlada povlači vjerodostojne i ispravne poteze

U nastavku rasprave, govorila je zastupnica **Katarina Fuček (HDZ)** uvodno ocijenivši da su umirovljenici zainteresirani za pravedan povrat nastalih dugovanja. Umirovljenici ujedno predstavljaju važan čimbenik, jer djeluju u svim strankama, a parlamentarni predstavnici HSU govore o porastu njihovog ukupnog utjecaja. Ovo je sada prvi konkretan potez vraćanja vjerodostojnosti hrvatskoj politici i državi, jer je postignut politički sporazum o povratu nastalog duga. Zamjerila je pojedinim zastupnicima što su omalovažavali ovu inicijativu, jer je učinjeno sve kako bi

Ovo je prvi konkretan potez kojim hrvatska politika i država počinju rješavati nepravdu prema umirovljenicima.

se postiglo konkretno rješenje. Međutim, kada se govori o ulaganju, treba reći da uvijek postoje rizici, jer fondovi uvijek bilježe rast i pad. Zato treba donositi kvalitetne odluke i zaposliti isto takav menadžment. Svaka dionica može doživjeti porast i gubitak vrijednosti, međutim, sustav tržišta pruža neslućene mogućnosti, pa nema razloga da i umirovljenici ne oplode uložene vrijednosnice. Podsjetila je ujedno, da umirovljenici nisu bili zadovoljni načinom rješavanja njihovog problema u protekle 4 godine, odnosno politikom bivše Vlade. Sve u ovom slučaju ovisi o gospodarskim kretanjima i situaciji u Hrvatskoj, međutim i sadašnji pokazatelji o kojima se nedavno raspravljalo vezano uz proračun, bili su pozitivni.

Stabilnost prilika predstavlja preduvjet za povoljan rasplet ovoga problema, ocijenila je zastupnica Fuček. Riječ je o sudbini milijun ljudi, a oni opravdano očekuju od svojih predstavnika početak rješavanja konkretnog pitanja duga umirovljenicima, pa treba podržati predloženo zakonsko rješenje.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Nikola Vuljanić**. Smatra da se ne nasljeđuju prava koja su osobna, a za oduzete novce nitko ih ništa nije pitao, bez obzira na tadašnje potrebe države. Osnivanjem Fonda, Vlada zapravo umirovljenicima nudi kocku iako ih prethodno ništa nije pitala o toj soluciji. Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Antun Kapraljević (HNS)** koji je osporio konstataciju kako se ovdje radi o "konkretnom potezu vraćanja vjerodostojnosti hrvatske države". To je čudno, jer u tom pogledu nitko nije izrazio sumnju, već u pitanje vjerodostojnosti Vlade. Hrvatska se nikako ne smije poistovjećivati s HDZ-ovskom Vladom, jer to onda dovodi i do izjava o tome tko je veći Hrvat, sukladno nedavnim izjavama visokih dužnosnika.

I zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** javio se zbog ispravka netočnog navoda, ističući da nije točno kako se ovim potezom počinju rješavati problemi umirovljenika. I prošla je Vlada preko državnog proračuna rješavala preuzete probleme i dugove prema umirovljenicima, jer je oko 13 milijardi kuna upućeno u Mirovinski fond.

U replici koja je uslijedila zastupnik **Franjo Matušić (HDZ)** upozorio je da je propusta prema umirovljenicima bilo i od predstavnika drugih stranaka. Ocijenio je ujedno da su postojali ozbiljni propusti jednog bivšeg visokog dužnosnika iz HNS-a, vezano uz pravovremenu izgradnju umirovljeničkog doma u Dubrovniku. Taj objekt nikada nije napravljen, pa to najbolje svjedoči o odnosu ove stranke prema umirovljenicima, mišljenja je zastupnik Matušić. Ako je to vaše ponašanje, nastavio je zastupnik, onda je to za nas potpuno neprihvatljivo. Ovaj potez Vlade ocjenjuje dobrim i realnim. Na repliku je odgovorila i zastupnica Fuček, koja je

ocijenila da je zastupnik Matušić dobro obuhvatio i dopunio problematiku, kao i konkretne poteze pojedinih stranaka koje su svoj prethodni mandat dobile zahvaljujući i glasovima umirovljenika. Ovdje se ne poistovjećuje hrvatska država i Vlada, ali treba reći da Vlada predstavlja državu, pa ne postoje razlozi zbog kojih bi se trebalo ograničavati od ovih formulacija. Osim toga, rečeni prijedlog nije jedini koji je došao, jer je Vlada uputila još neke konkretne prijedloge u skladu sa svojim programom.

U replici koja je uslijedila, zastupnik **Dragutin Lesar (HNS)** složio se s iznijetom konstatacijom o postojanju rizika prilikom dioničarskih ulaganja. Međutim, dug umirovljenicima nije nastao zbog rizičnih ulaganja, nego zbog uskrate zakonskih prava u periodu od 1993. do 1998. godine. Treba reći da je Ustavni sud svoju odluku donio 1998. godine, a tadašnja Vlada nije iskoristila preostali dio svog mandata da ispuni odredbe presude. Osim toga, o potezima i propustima koji se upućuju HNS-u može se govoriti isključivo temeljem eventualnih sudskih presuda. U svom odgovoru na repliku, zastupnica **Katarina Fuček (HDZ)** smatra da se od 1993. do 2004. godine dogodilo dosta stvari u Hrvatskoj i u HDZ-u, pa se te činjenice trebaju respektirati. Moraju se ujedno vrednovati sve okolnosti koje je HDZ s predsjednikom Sanaderom imao snage prihvatiti i mijenjati, te se na konstruktivni način suočiti s naslijeđenim problemima. Ovakvu pozitivnu praksu vrednovalo je i biračko tijelo, koje je na proteklim izborima dalo povjerenje ovoj politici.

Za repliku se javio i zastupnik mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. On smatra da se u ovom slučaju ne mora nužno raditi o investicijskom fondu, jer zakon govori o "posebnom fondu". Govorio je zatim o sustavu utvrđivanja obračuna duga za svakog pojedinačnog umirovljenika, odnosno dvojbama kako treba prihvatiti preuzimanjem rizika i negativnih efekata, sukladno gibanjima na tržištu. Pri tome se zaboravlja da se takvim prijedlogom zakona ulazi u sferu protuustavnosti već na samom startu. Neprihva-

tljivo je da se na temelju potraživanja osobnog obračuna nekoga uvodi i tjera u investiranje. Radi se o kršenju prava, a dvojbe postoje i oko sastava portfelja i osnivanja samoga fonda, upozorio je zastupnik Arlović. Treba raspravljati o tome koje će dionice Republika Hrvatska izdvojiti za ove namjene, te kako utvrditi i osnovati poseban fond. Drugo pitanje odnosi se na utvrđivanje pojedinačnih prava umirovljenika i dinamiku vraćanja novca, zaključio je zastupnik.

Ponovno je na repliku odgovarala zastupnica **Katarina Fuček (HDZ)** koja je podsjetila da se ništa ne može poduzeti po tom pitanju ukoliko se ne utvrde određene administrativne i obračunske radnje prema individualizaciji i dugu svakom umirovljeniku.

Potrebno je pronaći pravično i ostvarivo rješenje

Za riječ se zatim javio zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)**. On je konstatirao kako je teško ispravljati ranije učinjene nepravde jer se sada nakon 11 godina suočavamo s krupnim problemom. Istovremeno, zastupnici prema svojoj stranačkoj argumentaciji traže krivce za ovaj propust i razloge zbog kojih su oštećeni umirovljenici još 1993. godine. Upozorio je zatim na neprihvatljive nelogičnosti prilikom izračuna mirovina, koje se drastično razlikuju i pri odlasku umirovljenika s istog radnog mjesta, pod jednakim uvjetima i godinama staža. Podsjetio je na slične podatke koje je iznio zastupnik Radoš, a koje još nitko iz Vlade nije demantirao. Složio se s konstatacijama zastupnika iz HSU, koji su apelirali da se izbjegne stranački pristup prilikom traženja izlaza iz ovog problema. Tih milijun umirovljenika pripada našim roditeljima, prijateljima i poznicima, pa opravdano treba uložiti sav potrebni napor u traženju pravičnog rješenja. Upozorio je da postoji nekoliko izračuna visine nastalog duga, pa treba uložiti napore da se i prilikom planiranog osnivanja fonda ne učine dosadašnje pogreške. Smatra ujedno da se moraju poštovati i provesti odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, čija je

realizacija svim kasnijim vladama bila "vrući kesten u rukama".

Izgleda da ni mi ne znamo pronaći izlaz iz nastale situacije, pa se traže palijativna i paušalna rješenja. Postojećim koalicijskim dogovorom između HDZ-a i HSU-a pokušava se pronaći najbolje rješenje, iako se čuju i riječi opomene, kako se ovim fondom neće moći riješiti svi umirovljenički problemi. Određena skepsa čuje se i od strane drugih koalicijskih partnera, a teoretičari otvaraju mogućnost da se sadašnja Vlada ovim putem želi otrepti velikog problema i predizbornog obećanja, ali bez neke veće štete po Hrvatsku državu. Malo je teže shvatiti predstavnike umirovljenika, koji sjede u Saboru i koji pristaju na jednu ovakvu igru. Iskreno želim da se ovom fondu ustupe vrijedne dionice, međutim poslovni rizici i neizvjesno vrijeme ostvarenja, upozoravaju umirovljenike na neizvjestan put u realizaciji vlastitih prava. U dionice teško mogu ulagati osiromašeni i stari ljudi kojima je svaka kuna potrebna za puko preživljavanje, a slično bi se osjećali i nezaposleni kojima bi se nudile dionice, umjesto radnog mjesta. Onaj koji dobro upravlja fondom, ne izvlači dobit, već ulaže u rast vrijednosti dionica jer je to smisao ovog posla, upozorio je zastupnik Kramarić.

Treba uložiti sav potreban napor u traženje pravičnog, ali i ostvarivog rješenja.

Postavio je na kraju i određene dvojbe oko ulaganja umirovljenika u postojeći mirovinski sustav, uspoređujući uplaćene iznose sa servisiranjem i intervencijama države, te tražeći od ministra Vukelića da analitički objasni sustav obračuna. U ime Kluba zastupnika LS-a pledirao je na kraju izlaganja da se smanji jedan euforičan ton, kako bi se pokušala naći ostvariva i realna metodologija povrata duga. Time bi se moglo zadovoljiti i očekivanja umirovljeničke populacije, koja je i stvorila postojeće nacionalno

bogatstvo, zaključio je zastupnik Kramarić.

Zakon o Fondu za godinu dana

Niko Rebić (HDZ) rekao je da od odluke Ustavnog suda o povratu duga umirovljenicima ozbiljnog pristupa da se to u cijelosti provede nije bilo. Ova Vlada uhvatila se u koštac s ovim problemom i na dnevni red stavila Prijedlog zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine, i to svjesna da je nemoguće tako veliki iznos duga umirovljenicima vratiti iz proračuna i ujedno servisirati dospjele dugove i obveze, a da ne dođe u pitanje funkcioniranje i stabilnost države.

Stoga, po ovom Prijedlogu osnovao bi se Fond u kojem bi bila imovina i vrijedne dionice javnih poduzeća. Ministarstvo gospodarstva bi trebalo za godinu dana donijeti Zakon o fondu. "Uvjeren sam da će s obzirom na broj članova, ali i vrijednost imovine i dionica Fond vrlo brzo postati najjači i najbogatiji Fond u državi". Naglašava da je iznimno važno izbor i kvaliteta upravljačkog kadra, koji će kvalitetno upravljati dionicama Fonda.

Drži da je ovo najefikasniji put da se vrati dug umirovljenicima.

Pojedinačno pravo i pojedinačni iznosi

Slavko Linić (SDP) rekao je da se nepravda nanosena umirovljenicima počela u određenom minimumu rješavati u periodu od 1998. do 2000. godine s određenim novčanim naknadama, a nastavila se rješavati i u periodu od 2000. do 2004. godine.

Dobra strana novog zakona je da "danas možemo vrlo jasno poručiti građanima Hrvatske, a posebno umirovljenicima kao onima koji su trpjeli štetu u tranziciji, da dug nije vraćen i da će se nastaviti vraćati". Dodaje da je još jedna kvaliteta ovog Prijedloga zakona u tome da se napokon prvi put govori o pojedinačnom pravu i pojedinačnom iznosu koji bi trebao pripasti svakom umirovljeniku ili onome tko je pretrpio štetu.

Naravno, dobra strana Prijedloga je i ta što je naveden rok, da će se u roku od godinu dana utvrditi ta pojedinačna prava.

Linić je potom govorio o lošim stranama Prijedloga. Smatra da je u ovom Prijedlogu najlošije to što nije utvrđeno da će administrativni akt, rješenje, biti to koje će omogućiti svakom pojedincu prije svega utvrđivanje njegovog iznosa, a i dati mu pravo vođenja postupka ukoliko nije zadovoljan s administrativnim aktom.

Trebalo bi utvrditi i obvezu prema onima koji su umrli.

Nadalje, kako je već utvrđeno pojedinačno vraćanje, mišljenja je da bi trebalo utvrditi i obvezu prema onima koji su umrli, jer ako će oni koji će sada dobiti to pravo moći na neki način imati nasljednika u slučaju smrti, onda bi i oni koji su umrli trebali biti definirani ovim Zakonom. To treba postati sastavni dio Zakona.

Također drži lošim pitanje Fonda, iako je o tome preuranjeno govoriti iz razloga što ne postoji Prijedlog zakona, pa se može samo nagađati. "Loša strana Fonda za mene osobno nije nedovoljno dionica, nedovoljno imovine, slabiji portfelj Fonda, sve se to da razriješiti, ali je praksa loša".

Mirjana Brnadić (HDZ) naglasila je da je ova Vlada prva koja je imala hrabrosti zagristi u ovaj vrući kesten, kako je rekla zastupnica, i na kvalitetan način predložiti konačno rješenje.

Napominje da ovo rješenje možda nije idealno, ali je, sagledavajući sve okolnosti u kojima se nalazimo, doneseno uz suglasnost Hrvatske stranke umirovljenika. "Ovo rješenje je još jedan dokaz da ova Vlada izvršava dano izborna obećanje i da poštuje koalicijski dogovor".

Kvaliteta predloženog rješenja temeljit će se u kvaliteti dionica i vrijednosti nekretnina kojima će gospodariti budući fond, koji će zasigurno biti jedan od najjačih fondova u Hrvatskoj i kojim

će upravljati umirovljenici, komentira zastupnica.

Fond - jedino moguće rješenje

Dragutin Pukleš (HSU) ustvrdio je da je kompletan mirovinski sustav potpuno dezavuiran parcijalnim zahvatima i rješenjima, koja su pridonijela neredu u samom sustavu, pa tako postoje disproporcije između istih kategorija umirovljenika, koji su odlazili u mirovinu u različitim razdobljima, a normalno bi bilo da za isti rad i isto vrijeme imaju barem približno slične mirovine.

Svakome je jasno da je država toliko zadužena da nekakve isplate u gotovini nisu moguće.

Prema ocjenama umirovljeničkih udruga ovaj Prijedlog zakona je nekakav optimum koji se mogao napraviti. Što se tiče odluke vraćati li dug umirovljenicima u gotovini ili putem Fonda, zastupnik komentira da je svakome jasno da je država toliko zadužena da nekakve isplate u gotovini nisu moguće.

”Rješenja putem Fonda je po našim razmišljanjima i ocjenama jedino moguće rješenje u ovom momentu”.

Što se tiče funkcioniranja Fonda i njegove koncepcije, ta pitanja raspravit će se prilikom upućivanja u proceduru Prijedloga zakona o Fondu.

Potrebno rješenje - administrativni akt

Mr. sc. **Mato Arlović (SDP)** izjavio je zadovoljstvo poradi ovog Prijedloga zakona koji se našao pred zastupnicima, iako na njega ima dosta primjedbi, i u formalnom i sadržajnom smislu. Rekao je da razlog za zadovoljstvo leži u činjenici da je ”sada većinska stranka u RH napokon priznala da postoji dug umirovljenicima”. Dodaje da sada sve parlamentarne opcije u RH priznaju postojanje ovakvog duga, čime se stvorila bitna politička pretpostavka da se pristupi rješavanju ovog pitanja na trajan način.

Pritom naglašava da se ovo pravo mora utvrditi pojedinačno za svakog umirovljenika, ”jer je to bilo pravo pojedinog umirovljenika da se njegova mirovina uskladuje s rastom plaća u gospodarstvu u tom vremenu”. Isto tako, treba istaći da se radi o potraživanju pojedinca – umirovljenika prema državi i da će to biti dug države prema tom pojedincu. Naposljetku, treba utvrditi kako i na koji način to vratiti.

Kako se svi slažu u ocjeni da nije moguće odjedanput, jednokratno vratiti sve novce umirovljenicima, treba naći odgovarajuće rješenje kako to platiti. ”U tu kategoriju umirovljenika se ne mogu obuhvatiti samo sada živeći umirovljenici, nego se moraju obuhvatiti i svi oni umirovljenici koji su bili živi u vrijeme koje se odnosi na usklađivanje, od 1993. do kraja 1998. godine”.

Što se tiče ovog Prijedloga, mr. Arlović smatra da se ne može prihvatiti da se usklađivanje izvrši na temelju samo utvrđivanja pripadajuće razlike, a da se ne utvrdi posebnim aktom. ”Mora se individualno utvrditi koliko ta posebna razlika se odnosi na konkretnog umirovljenika i tu mora biti rješenje”.

Drugo što se također mora učiniti je utvrditi kojim metodama i načinima, oblicima financijskih sredstava će se taj dug vratiti. Isto tako, treba utvrditi po Zakonu o kamatama kolika je kamata tek kada se utvrdi ukupna masa tih sredstava za svakog umirovljenika pojedinačno, pa se ta kamata za taj dio koji njemu pripada mora pojedinačno utvrditi. Taj iznos se mora utvrditi kao pojedinačno potraživanje u odnosu na pojedinačno utvrđenu glavnica svakog umirovljenika.

Zaključuje da se, dakle, radi o pojedinačnom potraživanju svakog umirovljenika, a takvo potraživanje, odnosno njegov iznos treba utvrditi. U isto vrijeme treba utvrditi tko je dužnik, a dužnik je Republika Hrvatska, koja treba platiti svakom pojedinom umirovljeniku pojedinačno utvrđeni iznos. Za takvo potraživanje umirovljeniku se treba izdati obveznica po kojoj on ima pravo na to potraživanje, da mu u određenom vremenskom roku država namiri potraživanje.

Nasljednici umrlih bez prava na potraživanje

Anton Peruško (SDP) rekao je da je bivša koalicijska vlada zapravo priznala pravo na obeštećenje umirovljenicima, i počela vraćati dug i to u gotovini, u skladu s objektivnim mogućnostima u kojima se zemlja nalazila. Drži da mnogi umirovljenici od ovog modela u bliskoj budućnosti neće imati koristi. ”Model nudi vraćanje duga kroz dionice, ma koje, kojih firmi i kada? Jednog dana nadam se da, međutim, danas oni koji su ostali bez tih sredstava u kratko vrijeme do njih kroz ovaj Zakon sigurno neće doći.” U svakom slučaju jedan dio umirovljenika neće moći dočekati moguće pozitivne efekte.

Rekao je da su mnogi umirovljenici izrazili čuđenje da je Hrvatska stranka umirovljenika mogla pristati na ovakav jedan model i iz tog modela isključiti one umirovljenike koji su od dana donošenja odluke Ustavnog suda do danas umrli, te kako nije štitila pravo njihovih nasljednika da dobiju te eventualne dionice kada za to budu stvoreni uvjeti.

Zaključio je da je neke pozitivne efekte moguće očekivati u jednom dužem periodu, ali za mnoge umirovljenike to će nažalost biti prekasno.

Umirovljenicima novac treba odmah

Miroslav Korenika (SDP) izjavio je da ne vidi razlog da se u saborsku proceduru paralelno nije uputio i Prijedlog zakona koji bi definirao osnivanje fonda, jer bi tako bilo puno manje nejasnoća o čemu se uistinu radi.

Podsjetio je da su umirovljenici oštećeni upravo u razdoblju od 1993. do 1998. godine, u vremenu najžešće pretvorbe i privatizacije.

Ne slaže se s onima koji govore da prošla Vlada nije ništa odradila u rješavanju ovog pitanja. ”Neosporna je činjenica i samo nedobronamjerni mogu reći da umirovljenicima u njihove fondove s krajem ove godine neće biti isplaćeno 13,5 milijardi kuna”.

Zastupnik naglašava da umirovljeničkoj populaciji novac treba sada, odmah. Osnivanjem fonda umirovljenici mogu doći do određenog broja dionica, no, "ponovno će se pojaviti torbari koji će imati puno novaca, koji će za možda 10 ili 5% vrijednosti tih dionica pokupovati dionice, imat ćemo opet kod nas u Hrvatskoj tajkunizaciju društva".

Komentira da se ovim zakonom neće izdati rješenje o visini duga i razlici, pa postavlja pitanje kome da se onda neki od umirovljenika koji smatra da je oštećen javni, te kako će postići pravdu za sebe. Zaključio je izrazivši skepticizam spram donošenja ovog zakona i onoga što će prema njemu umirovljenici realno dobiti.

Ovaj Prijedlog zakona jedino regulira odgađanje rješenja, jer po njemu se ne vidi kada će umirovljenici biti oštećeni, kakav će biti Fond, tko će njime upravljati itd.

Uslijedila je petominutna rasprava po klubovima zastupnika. U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Rekla je da njen Klub ne može dati potporu ovakvom zakonu zbog niza nepoznanica koje s njim ostaju. "Imali su potpuno pravo oni koji su govorili da mi zapravo ne znamo o kakvom se Fondu radi sve dotle dok ne bude tim zakonom reguliran". Konstatirala je da ovaj Prijedlog zakona jedino regulira odgađanje rješenja, jer po njemu se ne vidi kada će umirovljenici biti oštećeni, kakav će biti Fond, tko će njime upravljati itd.

Suzdržani kod glasovanja

U ime Kluba zastupnika HSP-a **Tonči Tadić (HSP)** rekao je da je zakon potpuno nedefiniran. Napominje da se u 1. članku govori jasno da nije riječ o povratku duga umirovljenicima, nego o obeštećenju. "Obeštećenje znači da umirovljenici neće dobiti svoj dug, nego će

ih se na neki način, u nekom iznosu, u nekom postupku, obeštetiti. U tome je ključna zabluda ovog zakona, da se on reklamira kao zakon o povratu duga, a zapravo je zakon o djelomičnom obeštećenju umirovljenika."

Nadalje, u Prijedlogu stoji da će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog zakona ustrojiti Fond, međutim, "ne zna se kako će se taj Fond puniti, tko će biti njegova uprava, koja će biti jamstva da će taj Fond dobro funkcionirati, ni koliko će on umirovljenicima isplatiti tog obeštećenja".

Klub zastupnika HSP-a predlagao je još 1998. i 1999. godine da se umirovljenicima dug vrati dijelom u novcu, dijelom u dionicama, a dijelom u obveznicama. Smatraju da je povrat duga kroz obveznice realan i jedino moguć i to zato jer su obveznice vrijednosni papir koji umirovljenici mogu prodati, mogu nekome dati u nasljedstvo.

Tadić naglašava da je paralelno s ovim Prijedlogom, u saborskoj proceduri trebao biti i Prijedlog zakona o Fondu, ukoliko se već odlučilo ići na ustrojavanje Fonda, a ne na povrat duga kroz obveznice.

"Cijenimo da se ovim Zakonom konačno priznalo da postoji dug, ali ne možemo prihvatiti ovakva rješenja". Klub zastupnika HSP-a stoga će biti suzdržan kod glasovanja o ovom zakonu.

Prijedlog zaključaka

Milanka Opačić (SDP) u ime Kluba zastupnika SDP-a konstatirala je da je ovaj Prijedlog vrlo nedorečen, neodređen, i da je paralelno s njim u proceduru trebalo uputiti još neke zakonske prijedloge, kako bi se dobila kompletna slika pitanja povrata duga umirovljenicima.

"Dobro je da se odlučilo da se ide na pojedinačan izračun, kako bi svaki umirovljenik znao koliko je ostao zakinut i na koliki povrat financijskih sredstava će imati pravo".

Ipak, Klub zastupnika SDP-a ne može poduprijeti rješenja u kojima se umirovljenicima dostavljaju samo izračuni od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, jer ti izračuni ne predstavljaju

ju nikakav pravni akt, a prema tome ne daju nikakvu pravnu sigurnost umirovljenicima da će ono što piše na izračunima doista njima biti i plaćeno, komentira zastupnica. Zbog toga je Klub zastupnika SDP-a i HSS-a podnio amandman u kojem traže da se za utvrđenu razliku umirovljenicima izdaju rješenja i da se ta rješenja izdaju i za one umirovljenike koji su u međuvremenu umrli, kako bi se to pravo moglo prenijeti na prvi nasljedni red.

Nadalje, klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a daju zajednički prijedlog zaključaka koji glase: "Zadužuje se Vlada RH da prilikom izrade Zakona o fondu iz članka 1. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine osigura da se u fond unesu udjeli od najmanje 14% slijedećih trgovačkih društava: INA d.d., HEP d.d., Croatia osiguranje d.d., HT d.d., najmanje 20% preostalog portfelja turističkih trgovačkih društava i cjelokupna imovina Hrvatskog mirovinskog investicijskog društva. Razlika će se namiriti u nekretninama u vlasništvu RH". Milanka Opačić zaključila je da ukoliko se Vlada RH ne prihvati ovaj zaključak i amandman, Klub zastupnika SDP-a bit će suzdržan prilikom glasovanja.

U ime Hrvatske stranke umirovljenika govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Rekao je da nije eksplicitno rečeno da li će država ili neće osnovati fond, ali je sigurno da će Zakon o posebnom fondu donijeti Hrvatski sabor i da će na temelju tog zakona biti osnovan posebni fond.

"Odmah bi se mi složili oko obveznica, samo nema te sile koja u Hrvatskoj može izdati obveznice na ovaj dug."

Zaključio je da ne može garantirati što će biti u budućnosti, ali apelira na sve da se prione rješavanju ovog pitanja, jer je mirovinski sustav nagomilan ogromnim problemima i nepravilnostima.

Luka Bebić (HDZ) govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Rekao je da saborska većina predlaže jedan model koji je realan i koji predstavlja političku odlučnost da se ovo pitanje razriješi. Predlaže se i rok za formiranje Fonda, a on je godinu dana. Najvažnije je da u

budućem Fondu budu kvalitetne dionice.

Zakon je stvar dogovora, ne prisile

Ministar **Branko Vukelić** dao je završni osvrt na Prijedlog zakona. Rekao je da je rasprava pokazala da postoji veliki interes da se napokon riješi pitanje obeštećenja umirovljenicima za neusklađivanje mirovina u razdoblju od 1993. do 1998. godine. Napominje da je ovaj zakon vrlo jasan. U njemu se konstatira da postoji sporno razdoblje od 1993. do 1998. godine kada nije usklađivana mirovina u cijelosti, zakon definira i tko ostvaruje pravo na obeštećenje i definira se model, put i vrijeme u kojem se mora ostvariti ovaj model obeštećenja. "Zakon nije niti slučajna, niti je pod prisilom bilo koje strane donesen". To su bili pregovori Vlade sa svim udrugama umirovljenika i sa Strankom umirovljenika sa željom da se konačno nađe rješenje u danim mogućnostima.

Model rješenja ovog problema definiran je kroz osnivanje posebnog fonda, o čemu će biti rasprave najesen.

Vrijednost ovog zakona je u tome što je izračun razlike i obeštećenja za sve umirovljenike individualan, zaključuje ministar.

Ovime je zaključena rasprava o Konačnom prijedlogu zakona o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Amandmane su podnijeli klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a i Klub zastupnika HNS-a i PGS-a te zastupnica Željke Antunović (SDP). Državna tajnica Vera Babić očitovala se o amandmanima.

Vlada ne prihvaća amandman Kluba zastupnika SDP-a i HSS-a na članak 4. **Vera Babić** rekla je da se Prijedlog zakona odnosi na obeštećenje umirovljenika zbog nedostatnog usklađivanja

mirovine i ne radi se o novom pravu, odnosno o utvrđivanju nove svote mirovine, pa tako nema mjesta donošenju rješenja o pravnom postupku.

Milanka Opačić (SDP) naglašava da predlagatelji inzistiraju na ovom amandmanu iz razloga što smatraju da umirovljenici moraju dobiti rješenje. "Izračun koji ćete dati u ime Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ne znači ništa i ne osigurava nikakva prava umirovljenicima". Zatražila je glasovanje. Amandman nije prošao.

Vlada ne prihvaća ni amandman zastupnice **Željke Antunović (SDP)** na članak 5. **Vera Babić** napominje da kako Konačni prijedlog obuhvaća obeštećenje umirovljenicima zbog djelomičnog usklađivanja mirovine u određenom razdoblju, to se obeštećenje mora promatrati samo kroz sustav mirovinskog osiguranja i usklađivanja mirovine u tom sustavu, a ono se uvijek odnosilo na tekuće usklađivanje, s obuhvatom onih umirovljenika koje je mirovina u isplati, a ne unatrag.

Željka Antunović (SDP) rekla je da ne može odustati od ovog amandmana iz dva razloga koje sam predlagatelj zakona uvodi ovim zakonom. Radi se o principu individualizacije prava na obeštećenje umirovljenika i pravu nasljeđivanja od nasljednika prvog nasljednog reda. "Mislim da to pravo trebamo pružiti svim korisnicima mirovina koji su od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. bili zakinuti, a ne samo onima koji su do danas preživjeli". Predlaže da se kroz ovaj zakon u pravo na obeštećenje, ma kakvo ono bilo, uključe svi korisnici mirovina koji su bili zakinuti ili njihovi nasljednici. Zatražila je glasovanje. Amandman nije prošao.

Vlada ne prihvaća ni amandman Kluba zastupnika HNS/PGS-a na članak 1. **Vera Babić** ustvrdila je da se predloženi amandman ne odnosi na materiju koju se uređuje Konačnim prijedlogom, a to je isključivo provođenje odluke Ustavnog suda koja se odnosi na djelomično usklađivanje mirovina za točno utvrđeno razdoblje.

Dragutin Lesar (HNS) rekao je da neuvrštvanjem ovog amandmana osta-

je potpuno neriješeno i nejasno što je s onim dijelom mirovina koje su uskraćene zbog pogrešno obračunatog valorizacijskog koeficijenta. Zatražio je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

I drugi amandman Kluba zastupnika HNS/PGS-a u vezi članka 4. Vlada ne prihvaća. **Vera Babić** pojašnjava da se ne donosi u upravnom postupku rješenje, jer se ne radi o utvrđivanju prava.

Dragutin Lesar (HNS) smatra da ne davanjem rješenja građanin na kojeg se odnosi ovaj zakon neće biti u mogućnosti reagirati na eventualnu pogrešku do koje može doći. Zatražio je glasovanje. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Usljedio je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona. **Zastupnici su sa 80 glasova "za", 4 "protiv" i 18 "suzdržanih" donijeli Zakon o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. godine, u tekstu kako ga je predložila Vlada, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

Sukladno prijedlogu Kluba zastupnika SDP-a i HSS-a glasovalo se o slijedećem Zaključku: **Zadužuje se Vlada RH da prilikom izrade zakona o Fondu iz članka 1. Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. godine osigura da se u Fond unesu udjeli od najmanje 14% slijedećih trgovačkih društava: INA d.d., HEP d.d., Croatia osiguranje d.d., HT d.d., najmanje 20% preostalog portfelja turističkih trgovačkih društava i cjelokupna imovina Hrvatskog mirovinskog investicijskog društva. Razlika će se namiriti u nekretninama u vlasništvu RH.**

Vera Babić očitovala se o ovom prijedlogu u ime Vlade RH. Rekla je da Vlada RH ne prihvaća Prijedlog zaključka, jer će ta materija biti predmet posebnog zakona. "Uređenje te materije traži prethodno vrlo kompleksnu analizu i državnog portfelja i cijelog niza okolnosti".

Zastupnici nisu prihvatili ovaj Prijedlog zaključka.

M.Ko; Đ.K; V.Ž; S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSEBNIM POREZIMA NA OSOBNE AUTOMOBILE, OSTALA MOTORNA VOZILA, PLOVILA I ZRAKOPLOVE; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA DUHANSKE PROIZVODE

Većim trošarinama smanjiti proračunski deficit

Trošarine na osobne automobile i motocikle u prosjeku povećane 25 posto, a one na duhanske proizvode od 10 do 22,5 posto (ovisno o skupini cigareta). Vlada računa da bi se, zahvaljujući tome, proračunski prihodi mogli povećati za oko 660 mln. kuna godišnje.

Nakon kraće rasprave na sjednici krajem srpnja (provedena je objedinjena rasprava o oba zakonska prijedloga) Hrvatski sabor je hitnim postupkom novelirao zakone o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove te na duhanske proizvode. Unatoč neslaganju dijela oporbe, trošarine na osobne automobile i motocikle u prosjeku su povećane 25 posto, a one na duhanske proizvode od 10 do 22,5 posto, kao što je predlagala Vlada. Očekuje se, naime, da će se na taj način u državnu blagajnu godišnje prikupiti dodatnih 660 mln. kuna. Veće trošarine trebale bi utjecati i na usporavanje uvoza osobnih automobila, što bi pridonijelo smanjenju deficita robne razmjene, te na smanjenje količina isporučenih i uvezenih kutija cigareta u tuzemstvu.

U kraćoj polemičnoj raspravi oporbeni zastupnici su ukazivali na to se ovim mjerama neće postići očekivani financijski efekti za državu, samo će se povećati ilegalna prodaja cigareta, a građani će biti prisiljeni kupovati rabljene automobile. Smatraju da prije svega treba težiti boljoj naplati poreza, a ne podizanju poreznih stopa, jer je to novi udar na standard građana. Po mišljenju dijela sudionika u raspravi, izvore za punjenje državnog proračuna trebalo bi tražiti u oporezi-

vanju dobiti monopolista i dr. a ne u povećanju trošarina, pogotovo kad je riječ o najjeftinijim automobilima koji se najviše i kupuju. Klubovi zastupnika SDP-a i LIBRE zalagali su se za to da se ne povećavaju trošarine na automobile vrijednosti do 100 tisuća kuna, ali Vlada nije uvažila nikakve amandmanske korekcije, osim onih tehničke naravi što ih je predložio Odbor za zakonodavstvo. Ishod - oba zakonska prijedloga usvojena su u predloženom tekstu.

O PRIJEDLOZIMA

Trošarine na automobile, plovila i zrakoplove

Prema postojećem Zakonu posebnim porez na osobne automobile plaća se u fiksnom iznosu, prema pripadnosti predmeta oporezivanja pojedinom od cjenovnih razreda (osnovica) te u postotku od iznosa dijela cijene nad gornjom granicom prethodnog cjenovnog razreda. Prema predloženim izmjenama tog propisa prosječno povećanje fiksnog dijela i u postotku posebnog poreza svih cjenovnih razreda iskazanih skupa, iznosilo bi 25 posto.

S obzirom na to da se motori s rotacijskim kretanjem klipa ne mogu dije-

liti prema opsegu cilindra, predloženom izmjenom važeće odredbe stvara se zakonska osnova za oporezivanje automobila s takvim motorom, koji se ne smatraju novima u smislu ovog Zakona. Poseban porez na te automobile bi se povećao najviše za 50 posto (kod ostalih osobnih automobila na standardna goriva predviđeno je stopostotno povećanje za opseg cilindra preko 1600 cm³). Na uvezene osobne automobile i motocikle koji se pokreću na električni pogon ne bi se plaćala trošarina, jer ne zagađuju okoliš.

Posljednjih godina u Hrvatskoj je bila ekspanzija uvoza osobnih automobila, što je bio veliki generator vanjskog zaduživanja zemlje, stoji u obrazloženju Vlade. Očekuje se da će povećanje trošarina, osim fiskalnog karaktera (veći porezni priljev) utjecati na usporavanje tog uvoza, što bi trebalo pridonijeti nastojanjima na smanjenju deficita robne razmjene i poboljšanju platno-bilančne pozicije naše zemlje, te pozitivno djelovati i na smjer kretanja vanjskog duga. Budući da bi kupci skupljih osobnih automobila, i u relativnom i u apsolutnom iznosu snosili veći porezni teret, ovim izmjenama dodatno bi se pojačao karakter oporezivanja prema ekonomskoj snazi. Računa se da bi, zahvaljujući povećanju trošarina na automobile i motocikle, proračunski prihodi iz tog izvora mogli rasti za oko 220 mln. kuna godišnje.

Novelirani Zakon sadrži i odredbe kojima se predviđa porezno oslobođenje na plovila koja se koriste za obavljanje registrirane djelatnosti, što dosad nije bilo eksplicite propisano. Time se osiguravaju učinkovitije mjere nadzora, a uvedene su i kaznene mjere kojima se sankcionira svaka zloraba odnosno nezakonito postupanje s plovilima i zrakoplovima na koje poseban porez nije obračunat i naplaćen (primjerice, ako se koriste u druge svrhe, osim u one za koje je propisano oslobođenje). Precizirano je, nadalje, da se poseban porez plaća i u okolnostima iznajmljivanja plovila drugim osobama u športske ili rekreacijske svrhe, na temelju ugovora o najmu kojim je ugovoreno da će plovilo prijeći u vlasništvo najmoprimatelja najkasnije isplatom zadnje rate najma. Naime, prema predloženom, predaja plovila u takav financijski najam smatra se isporukom u smislu ovog Zakona i podliježe plaćanju posebnog poreza (porezni obveznik je najmodavatelj - isporučitelj plovila).

Prema predloženom, na plovila dužine do 8 metara s neugrađenim i vanbrodskim motorom ubuduće bi se plaćao poseban porez bez obzira na to uvoze li se odvojeno ili zajedno. (postojeći Zakon se u dosadašnjoj praksi obično izigravao na taj način da se zasebno uvozilo plovilo, a zasebno motor). Zbog nedostatka standarda prema kojima bi se moglo razlikovati plovila s kabinom i ona s polukabinom, u oba slučaja predložena je ista visina posebnog poreza.

Trošarine na duhanske proizvode

Prema prijedlogu Vlade trošarine na najjeftinije cigarete, one iz popularne skupine "A", povećale bi se za 10 posto (s 5,00 na 5,50 kuna), na cigarete iz standardne skupine B za 18,52 posto (s 5,40 na 6,40) a one najskuplje, iz ekstra skupine C, za 22,47 posto (s 8,90 na 10,90 kuna). To bi, smatra predlagatelj, trebalo ostvariti višestruke pozitivne učinke. Naime, povećane trošarine trebale bi utjecati na zaustavljanje rasta količina isporučenih i uvezenih kutija

cigareta u tuzemstvu, ali i na ostvarenju pozitivnog fiskalnog efekta. Računa se, naime, da bi prihodi Državnog proračuna po toj osnovi u narednim godinama mogli rasti za oko 440 mln, kuna godišnje. Zbog navedenih razloga, predloženo povećanje trošarina na duhanske proizvode imalo bi pozitivan utjecaj na društvo i gospodarstvo u cjelini, stoji u obrazloženju ovog zakonskog prijedloga.

Ostale izmjene i dopune postojećeg Zakona odnose se na zabranu izlaganja i posjedovanja duhanskih proizvoda na tržnicama, (ispod ili iznad klupe), budući da je sam čin prodaje teško dokazati, zatim na usklađivanje postupovnih odredaba s Carinskim zakonom, kad je riječ o uvozu, usklađivanje naziva ovlaštenih organizacija za platni promet prema istoimenom Zakonu, te usklađivanje naplate posebnog poreza u okolnostima nenaplaćenog izvoza. (sukladno novom Zakonu o deviznom poslovanju).

Kaznene odredbe te visine zapriječene kazni za prekršaje predviđene ovim Zakonom prilagođene su težini prekršajnog djela.

RADNA TIJELA

Poseban porez na automobile

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona i prijedlog predlagatelja za spajanje faza zakonodavnog postupka.

Spomenimo i njegov amandmanski zahtjev za dopunu članka 8. Konačnog prijedloga zakona, kojom bi se preciziralo da će se ovaj propis, prije nego što stupi na snagu, objaviti u "Narodnim novinama". Naime, člankom 89. Ustava RH propisano je da se svi zakoni i drugi propisi državnih tijela, prije stupanja na snagu, objavljuju u službenom listu Republike Hrvatske.

Matični Odbor za financije i državni proračun je, unatoč drugačijem mišljenju dijela svojih članova, podržao prijedlog Vlade da se ovaj Zakon doneše hitnim postupkom. Dva člana tog radnog tijela usprotivila su se povećanju

trošarina, napose na najjeftiniju kategoriju automobila (smatraju da je Vlada trebala iznaći druge mogućnosti osiguranja potrebnih financijskih sredstava u državnom proračunu). U raspravi je ipak prevladalo mišljenje da je donošenje ovog Zakona opravdano, jer će se njime osigurati pozitivan financijski učinak za državni proračun i na taj način omogućiti zadržavanje deficita opće države na planiranih 4,5 posto BDP-a.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu razmotrio je ovaj zakonski prijedlog u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

U raspravi su iznesena različita stajališta o predloženim rješenjima. Primjerice, izražena je skepsa glede ostvarenja planiranog prihoda Državnog proračuna temeljem predloženog povećanja trošarina. Među ostalim, ukazano je i na to da se prilikom svake izmjene ovog Zakona, u Hrvatsku gospodarsku komoru javlja grupacija trgovaca rabljenim vozilima koji zbog povećanja preznog opterećenja na automobile gube na prometu.

Najviše primjedbi članovi Odbora imali su na članak 4. stavak 4. Konačnog prijedloga zakona, kojim je predviđeno porezno oslobođenje pri nabavi plovila za registriranu djelatnost. Sugerirano je, naime, da bi trebalo točno propisati što znači registrirana djelatnost. Sudionike u raspravi zanimalo je i kako će se kontrolirati upotreba tih plovila, a izražena je i sumnja da se na taj način favoriziraju bogati, na račun siromašnih poreznih obveznika. Većina članova Odbora, međutim, ne dijeli to mišljenje, već smatra da je osnovna svrha predloženih zakonskih izmjena povećanje prihoda Državnog proračuna.

Odbor je, predložio Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon.

Spomenimo i amandmane podnesene u okviru pripreme rasprave na Konačni prijedlog zakona. Klub zastupnika SDP inzistirao je na tome da se ne povećavaju trošarine na automobile vrijednosti do 100 tisuća kuna, te da se posebni porez na one do 150 tisuća kuna povećava za 7 posto, umjesto predloženih 20 posto. U skladu s tim podnio je amandman na članak 3.

Zastupnik **Anton Peruško (SDP)** predlagao je da se u stavku 4. članka 4. predloženog, odnosno članku 7. postojećeg Zakona, iza riječi: "registrirane" doda riječ: "pomorske". U obrazloženju svog amandmana zastupnik napominje da plovila uvoze i pravne osobe koje nisu registrirane za obavljanje pomorskih djelatnosti, izbjegavajući na taj način plaćanje poreza, a plovila se koriste za privredne svrhe. Smatra da treba promijeniti i pravilnik o brodicama kojim bi se omogućilo da pravna osoba koja nije registrirana za obavljanje pomorskih djelatnosti može uvesti plovilo u svrhu razonode i reprezentacije i za to platiti porez te upisati plovilo u odgovarajući upisnik.

Poseban porez na duhan

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona hitnim postupkom, uz zahtjev za amandmansku korekciju članka 7. Konačnog prijedloga zakona (valja precizirati da će se prije stupanja na snagu objaviti u "Narodnim novinama"). Spomenimo i primjedbog tog radnog tijela na članak 3. Riječ je o odredbi kojom je predlagatelj imao namjeru zabraniti i prekršajno sankcionirati izlaganje i posjedovanje duhanskih proizvoda na mjestima na kojim se prodaja ne smije obavljati (npr. tržnice i ulice). S obzirom na to da je ta odredba nedorečena Odbor sugerira predlagatelju da svojim amandmanom precizno odredi količinu duhanskih proizvoda posjedovanje koje se može smatrati prekršajem.

Matični **Odbor za financije i državni proračun** sugerirao je Hrvatskom saboru da usvoji predložene izmjene i dopune postojećeg zakona, jer će njegovo provođenje osigurati pozitivan financijski učinak za državni proračun. To bi trebalo omogućiti, pored drugih mjera ekonomske politike, zadržavanje deficita opće države na planiranih 4,5 posto BDP-a. Pojedini sudionici u raspravi upozoravali su na to da se povećanjem trošarina neće postići očekivani efekti, jer će poskupljenje cigareta stimulirati povećanje njihove ilegalne prodaje.

Čulo se i mišljenje da je najprije trebalo oporezovati dobit proizvođača duhana, koji imaju monopol na našem tržištu, pa tek onda uvoditi trošarine na pojedine vrste cigareta, ali je ipak prevladalo stajalište da trošarine treba povećati.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podupro je donošenje ovog zakona bez rasprave.

RASPRAVA

Potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić**, predložio je da se o ponuđenim zakonskim prijedlozima provede objedinjena rasprava, s čime se većina klubova zastupnika složila (usprotivili su se jedino haesesovci i zastupnici LIBRE). Potom je **Ivan Šuker**, ministar financija, potanko obrazložio zastupnicima predložene izmjene i dopune te razloge njihova donošenja.

Damir Kajin je najavio da Klub zastupnika IDS-a neće podržati povećanje trošarina na automobile i duhanske proizvode, jer će to na kraju poskupjeti i sindikalnu košaricu (nema sumnje da cigarete škode zdravlju, ali tog poroka se teško riješiti ako je netko o njemu ovisan). Kako reče, nakon što je usvojen Zakon o PDV-u, ponadao se da će se porezi smanjivati, ali sada je vidljivo da se to neće dogoditi. Možda je u ovom trenutku, s aspekta države odnosno Ministarstva financija, povećanje trošarina jedino moguće, ali to se ne uklapa u onu jamstvenu karticu s kojom je HDZ prije pola godine izašao u izbornoj kampanji, među ostalim obećavajući i smanjenje poreza. Sigurno je da ne treba zavidjeti ministru financija, jer on mora namaći novac za podmirivanje obveza države i ispunjavanje dogovora između Hrvatske i MMF-a. Uostalom, sami smo tražili pomoć MMF-a, jer ako nemamo aranžman s njima pada nam kreditni rejting a država ne može funkcionirati bez kredita.

Oporezovati dobit monopolista

Deficit središnje države je velik, kao i vanjski dug, zbog čega, očito, treba povećati proračun za oko 2,5 do 3 mlrd.

kuna, konstatira zastupnik. Spasonosno rješenje trebale bi biti trošarine na automobile i cigarete jer je to, izgleda, najlakši vid "zarade". Nije stvar samo u tome što se trošarine na cigarete povećavaju za 1 kunu, zahvaljujući čemu bi država već ove godine trebala uprihodovati 200 - 300 mln. kuna, a iduće možda i dvostruko. Problem je u tome što se ona lišila tog monopola još 90-ih godina i što cigarete ionako poskupljuju, ne samo preko trošarina. To poskupljenje već sada iznosi 1 kunu po kutiji, na što još ide 1 kuna trošarina, te razni drugi porezi, itd. Nakon donošenja ovog Zakona možemo računati na poskupljenje od 2 i pol kune po kutiji, što bi prosječnog pušača mjesečno koštalo oko 70 ili 80 kuna, a godišnje i do 800 kuna. Po mišljenju zastupnika IDS-a izvore za punjenje državnog proračuna bi trebalo tražiti u oporezivanju dobiti monopolista, a ne u povećanju trošarina. Primjerice, TDR Rovinj je lani ostvarila milijardu i 50 mln. kuna dobiti, prije svega zahvaljujući monopolu, a ove će godine ostvariti možda i više. U istom razdoblju dobit hrvatskih banaka dostigla je 2 do 3 mlrd. kuna, kao i Hrvatskog telekoma.

Izvore za punjenje državnog proračuna trebalo bi tražiti u oporezivanju dobiti monopolista a ne u povećanju trošarina (to nije u skladu s predizbornim obećanjima HDZ-a).

Kajin se, kako reče, zalaže za uvođenje posebnog poreza na monopoliste, jer bi u protivnom ispalo da se kroz trošarine uzima siromašnima, dok se bogatima omogućuje da ostvaruju još više nego dosad. To bi dodatno raslojilo hrvatsko društvo, to više što monopolisti uglavnom iznose dobit izvan granica Republike Hrvatske.

Ideesovci bi glasali za povećanje trošarina kada bi se taj prihod iskoristio za isplatu socijalnih mirovina građanima koji nemaju gotovo nikakve egzi-

stencije, kao što je nedavno predlagao SDP, ili kad bi se jamčilo da će se na svim cestama, u školama, itd. obavljati kontrola na opojne droge, kaže Kajin. Međutim, stvar je u tome da se proračun mora povećati da bi deficit bio manji i da bi se podmirivale dospjele obveze. Vjerojatno će u dogledno vrijeme proraditi i porezna presija, a povući će se i dobit iz HT-a, živnut će privatizacija, ali što je s proklamiranim smanjenjem poreza - pita zastupnik, te napominje da su u razdoblju od 2000. do 2004. porezi bitno smanjivani.

Prema procjeni predlagatelja, od povećanja trošarina na automobile država bi trebala uprihodovati oko 200 mln. kuna godišnje (od te vrste trošarina državna blagajna ima najviše koristi). Budući da je danas automobil potreba, ove i iduće godine uvest će se najmanje 70, 80 tisuća automobila, prognozira zastupnik. Stoga bi trebalo poduzeti mjere da se i u našoj zemlji otvori tvornica rezervnih automobilskih dijelova, kako bi se na taj način kompenzirao dio tog uvoza.

Dvojbeni financijski efekti

Možemo razumjeti probleme Proračuna, no u ovim uvjetima Klub zastupnika SDP-a će biti protiv povećanja trošarina i za automobile i za cigarete, i to iz više razloga, izjavio je njihov predstavnik dr.sc. **Mato Crkvenac**. U nastavku je upozorio na ozbiljne probleme u ostvarivanju proračunske politike, aludirajući na otvorena pitanja ekonomske i razvojne politike (projekti kasne ili se odlažu, novih nema, itd.). U takvim uvjetima Vlada je trebala izaći s prijedlozima mjera koji bi nešto značili za Hrvatsku na širem planu, a ne s povećanjem trošarina, što će donijeti vrlo dvojbene financijske i druge efekte. Konstatirao je da su pozitivni trendovi koji se ostvaruju u prvih pet mjeseci ove godine još uvijek rezultati mjera ekonomske politike Račanove Vlade, dok će efekti onoga što poduzima sadašnja Vlada doći do izražaja tek krajem ove i u idućoj godini. U trenutku kad je Hrvatska postala službeni kandidat za EU, Vlada je trebala doći u Sabor s 5 fundamental-

nih strateških dokumenata u kojima bi bile naznačene osnovne postavke razvoja zemlje na duži rok i mehanizmi za njihovu realizaciju. U prvom redu trebali bismo imati nacionalni razvojni plan Hrvatske s prioritetima, zatim strukturnu politiku s projektima na kojima ćemo povući novce iz EU, izvoznu politiku industrijalizacije, regionalnu politiku, itd. Na to se mogu nasloniti i znanstvena, ali i fiskalna politika, pa i trošarine, koje ovako, same za sebe, ne donose gotovo nikakvo rješenje. Drugim riječima, njihovim povećanjem se ne rješava problem proračunskih prihoda, dok se ne vidi u kojem će smjeru ići najavljenom porezna reforma. Proračunski problemi su toliko izraženi da bi moglo doći i do povećanja trošarina za gorivo, uklanjanja nulte stope PDV-a, zamrzavanja plaća, i dr. U toj situaciji mi se na stanočiti način poigravamo s trošarinama na automobile i duhan, a bez nekog naročito efekta.

Povećanje posebnih poreza donijet će dvojbene financijske i druge efekte i neće riješiti problem proračunskih prihoda.

Naime, koliko god povećavali ove trošarine, iznosi koje ubiremo su više-manje isti jer postoje "bočni ventili," osobito na granici Hrvatske prema BiH (riječ je o mekoj granici). Osim toga, povećanje trošarina na cigarete drastično će povećati šverc i pitanje je kakav će biti konačni efekt za proračun.

Po mišljenju zastupnika to što je zadnjih godina povećan uvoz automobila nije negativno, s obzirom na to da je prosječna starost automobila na našim cestama 10,5 do 11 godina. Negativno je, međutim, to, što se ovim zakonom žešće udara na manje, skromnije automobile koji danas nisu nikakav luksuz. Stoga se njegovi stranački kolege zalažu za to da se na one do 1000 - 1200 kubika i do 150 tisuća kuna vrijednosti ne povećava trošarina. Treba voditi računa i o tome da, forsirajući smanje-

nje uvoza automobila, zapravo potkopavamo osnovu za ubiranje prihoda u proračun. Osim toga, pritom se uopće ne vodi računa o geostrateškoj poziciji Hrvatske, napominje zastupnik.

Poboljšati naplatu poreza

Efekti su posebno dvojbeni kod cigareta, jer se povećanjem trošarina drastično povećava šverc, a time se ujedno stimulira i pušenje. Osim toga, predloženim izmjenama nisu obuhvaćene ni cijene cigarilosa, cigara i nekih drugih proizvoda. Po riječima zastupnika prije svega treba težiti boljoj naplati poreza, a ne toliko dizanju poreznih stopa. Zanimalo ga je kako se ostvaruju prognoze ministra Šukera koji je u više navrata ustvrdio da se većom poreznom disciplinom i boljom organizacijom porezne uprave može priskrbiti 6 mlrd. kuna više u Proračun. Tko je od onih koji su po sajmovima pokupovali jaguare i jahte u zadnjih šest mjeseci platio porez - upitao je. U svakom slučaju, u sadašnjoj situaciji treba razmotriti cjelinu izvora proračunskih prihoda te razmišljati i o uvođenju poreza na imovinu, kako bi se u većoj mjeri zahvatili prihodi bogatih građana. U prilog tome spomenuo je da najnoviji podaci za 2003. godinu pokazuju veliki porast broja poduzeća i institucija (iz financijskog sektora i dr.) koje u Hrvatskoj ostvaruju, monopolski profit, a znatan dio tog profita odljeva se u inozemstvo. Ne radi se samo o monopolistima, nego i o koncesijama i o određenim ekološkim porezima, itd.

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) opovrgnula je njegovu tvrdnju da je povećanje trošarina prvenstveno udar na automobile s nižom cijenom. Naime, iz obrazloženja zakonskog prijedloga, odnosno iz tabele u članku 6., vidljivo je da se trošarine (i u fiksnom iznosu i u postotku) povećavaju proporcionalno cijeni automobila.

Uključivši se u raspravu, **Ivan Šuker** je konstatirao da je najveći problem javnih financija Republike Hrvatske prihodovna strana Proračuna kojoj, nažalost, u proteklim razdobljima nije posvećivano dovoljno pažnje. To potvrđuje i

činjenica da su krajem 2001., odnosno 2002. trošarine prebačene iz ingerencije porezne uprave u nadležnost carine. Služba (odsjek) koja se danas bavi tim problemom broji svega dva čovjeka koji ne mogu kontrolirati naplatu na terenu.

Prije svega treba težiti boljoj naplati poreza, a ne toliko dizanju poreznih stopa.

U nastavku je pojasnio da prilikom rasprave o naplati PDV-a nije spominjao 6, već 3 milijarde kuna. Interesantno je, međutim, da je retorika stalno ista. Svi pozitivni gospodarski trendovi smatraju se rezultatom politike prethodne Vlade, što nitko ne spori, a za sve što ne valja okrivljuje se aktualnu Vladu, koja je na vlasti svega nekoliko mjeseci. Primjerice, prije dva ili tri mjeseca zastupnici koji sjede na lijevoj strani sabornice uvjeravali su građane i javnost da u državi vlada nelikvidnost i nesolventnost a to je bila obična izmišljotina (radilo se o neplaćenim radovima ugovorenim još prošle godine). Ova Vlada ni u jednom momentu nije negirala da je osnovna svrha ponuđenih zakonskih novela prije svega fiskalna, a točno se zna i zbog čega, kaže Šuker. A što se tiče trošarina na naftne derivate, pa i predsjednik bivše Vlade je rekao da su oni imali namjeru podići taj porez kako bi riješili određene probleme u Proračunu.

Posebni porez povećava se progresivno

Nema sumnje da moramo izvršavati dio preuzetih obveza iz sporazuma s MMF-om te pokušati smanjiti proračunski deficit i svesti ga u dogovorene okvire, konstatira **Šime Prtenjača**, predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a. Stoga su prijeko potrebni i zahvati u fiskalnu politiku (radi zadržavanja ravnoteže prihoda i određenih socijalnih prava i drugih izdataka) koji imaju i neke negativne efekte, zbog čega su nepopularni. U okviru predstojeće porezne reforme trebat će pronaći i instrumente kontro-

le poslovanja monopolista, kao i estra profita koji se s različitih osnova stječe u Hrvatskoj (banke i druge institucije). Predloženo povećanje trošarina na automobile trebao bi dati kratkoročne efekte u proračunu i na taj način utjecati na smirivanje financijske i gospodarske situacije u ovoj godini. Za njegove stranačke kolege prihvatljivo je i rješenje za oporezivanje brodica, s tim da treba preciznije razlučiti što je to kabina a što polukabina, a ne da se zbog nedostatka tih standarda obje vrste plovila jednako oporezuju.

Po njihovom mišljenju predloženim povećanjem trošarina na sve tri skupine cigareta postići će i fiskalni a i zdravstveni efekt. Priče o tzv. šupljij granici i povećanju šverca ne bi mogle biti argument da se u ovom trenutku ne zahvati i to područje koje ima itekako značajan fiskalni kapacitet u državi (uostalom, i druge državne službe trebaju djelovati), kaže Prtenjača. Najavio je da će zastupnici HDZ-a podržati ponudene zakonske izmjene koje bi stupile na snagu odmah, s tim da se ova prigoda iskoristi i za usklađivanje dijela odredbi vezanih uz naplatu odnosno pravo povrata poreza. Kako reče, ne stoje kritike da ovo povećanje trošarina zahvaća najširu populaciju pušača i vozača, jer se posebni porez povećava progresivno (i u fiksnom dijelu i u postotku). Dakako, i ovdje će biti potrebna pojačana kontrola jer su trgovci, primjerice, već od početka ovog mjeseca povećali cijene upravo za onoliki iznos koliko je predviđeno u zakonu.

Nema govora o rasterećenju gospodarstva

Željko Pecek je podsjetio na to da je Klub zastupnika HSS-a tražio da se o ova dva zakonska prijedloga, teška oko 660 mln. kuna, raspravlja odvojeno. Željeli su, naime, izbjeći ovakvu raspravu u kojoj se čuju paušalne optužbe i prepucavanja između bivše i sadašnje Vlade. Umjesto toga, trebalo bi razmotriti može li se i drugim mjerama utjecati na smanjenje proračunskog deficita i neke uštede koje bi se usmje-

rile u razvoj. Međutim, ovdje nema ni govora o eventualnom smanjenju stope PDV-a, posebno na hranu i poljoprivredne proizvode, ili o daljnjem rasterećenju gospodarstva, za što se zalaže HSS. Naime, Vlada predlaže povećanje trošarina da bi se napunio državni proračun i smanjio uvoz novih automobila. Prema njenom prijedlogu najviše bi poskupjeli najjeftiniji automobili koji su i najtraženiji, iako time nećemo smanjiti trgovački deficit, jer ne proizvodimo automobile. Međutim, možemo učiniti nešto drugo - organizirati mnoštvo proizvođača rezervnih dijelova za automobile, kako bismo

Ne stoje prigovori da ovo povećanje zahvaća najširu populaciju pušača i vozača, jer se posebni porez povećava progresivno.

povećali izvoz. Po riječima zastupnika smiješna je konstatacija u obrazloženju Vlade koja upućuje na zaključak da su građani krivi što je država prezadužena. Naša bi uloga trebala biti u tome da tim građanima jamčimo zaposlenost i primanja veća od inflacije, tako da bi mogli nesmetano vraćati kredite za automobile koje su bili prisiljeni uzeti u nedostatku gotovine. Uostalom, i uvoz automobila se postepeno smanjuje (ove godine za 10 posto) i oni sve više postaju luksuzni proizvod za prosječne građane, jer država povećava poreze, cijenu benzina, cestarine, itd. Kako reče, haesesovci se zalažu za veći, primjereniji uvoz automobila radi obnove voznog parka (na našim cestama susreću se automobili stari 20, pa i više godina)

Kriterije oporezivanja ujednačiti s europskim

U nastavku je ukazao na nekoliko "originalnih" rješenja u predloženom Zakonu, kad je riječ o oporezivanju plovila. Primjerice, ako građanin uveze plovilo dužine od 8 metara i ne želi kupiti motor jer ga već ima, mora platiti porez

kao da je zajedno s plovilom uvezao i motor. Dakako, u ovoj oblasti ima više prostora za povećanje posebnih poreza, budući da su plovila veći luksuz od automobila. U HSS-u se, inače, zalažu za ujednačavanje kriterija oporezivanja cigareta, odnosno duhanskih proizvoda s europskim iskustvima, s tim da se istodobno smanjuje PDV i drugi porezi, te doprinosi. Nažalost, ministar nije rekao koliki su ukupni prihodi po osnovi prodaje cigareta i duhana. Nismo čuli ni procjene koliki se dio prihoda gubi zbog nelegalnog tržišta, niti koliki se dodatni prihod može očekivati na osnovi proračunskih obećanja kako će se ti porezi učinkovitije naplaćivati (poznato je da za vrijeme ove turističke sezone neće porasti prihod od PDV-a, barem što se tiče cigareta). Interesantno je, kaže, da predlagatelj u članku 6. Konačnog prijedloga zakona čak smanjuje kazne, navodno zbog onih koji prodaju dvije šteke cigareta na klupama, umjesto da se predvide maksimalne kazne za one koji se bave švercom naveliko.

Razmotriti mogućnost da se i drugim mjerama utječe na smanjenje proračunskog deficita te ostvare uštede koje bi se usmjerile u razvoj.

Prema podacima s kojima raspolaže zastupnik, monopolisti koji se bave proizvodnjom cigareta u Hrvatskoj zaradili su u protekle tri godine više od dvije milijarde kuna, na što su platili svega 465 mln. kuna poreza na dobit. Gotovo isto toliko platit će i građani putem trošarina, ako je točna procjena Ministarstva financija. Spomenuo je i to da je vrijednost proizvodnje duhana u Hrvatskoj oko 120 mln. kuna. Od toga 50 mln. kuna plaća država, u obliku premija, a ostalo prerađivač-monopolist koji ostvaruje 7 do 8 puta veću dobit od svote koju plaća za duhan. Prema tome, država se ponaša poput Robina Hooda na nov način - uzima običnim građanima koji se ne mogu odreći pušenja.

Nastavak reforme - po džepovima građana

Da bi se to ubuduće spriječilo, zastupnici HSS-a zahtijevaju da se kod svake promjene posebnih poreza precizira kako će se potrošiti taj novac, ali i to koliko će se indirektno (kroz smanjenje PDV-a drugih poreza i doprinosa), rasteretiti gospodarstvo i građani. U protivnom će sve završiti u potrošnji kao i ovaj put, kada će se u državnoj kasi "zakopirati" dodatnih 660 mln. kuna. Naime, od HT-a će se povući dvije milijarde kuna dobiti iz prethodnih godina, vozači će platiti dodatnih 100 mln. kuna kroz kazne za prekršaje, a vjerojatno će se nešto više novca namaći i boljom naplatom poreza (ukupno povećanje bilo bi veće od tri milijarde kuna). Zastupnika je zanimalo priprema li Ministarstvo navedene mjere, kao što se najavljuje u medijima. Na kraju je zaključio da se kroz predložene zakonske izmjene već nastavlja porezna reforma, ali zavlačenjem ruku duboko u džep građana koji uopće nisu krivi za sadašnju situaciju.

Nije točna tvrdnja gospodina Peceka, da će se sredstvima od većih trošarina povećati proračunska potrošnja, primijetio je **Josip Đakić (HDZ)**. Naime, iz tih sredstava pokrit će se deficit koji je napravila protekla vlast.

Dragutin Lesar (HNS) je napomenuo da se kod proizvodnje duhana ne može govoriti o monopolistima, budući da Hrvatska ima samo jednog proizvođača cigareta koji ima državni monopol (TDR).

Jeftinije automobile osloboditi trošarine

Glasnogovornik Kluba zastupnika LIBRE, dr.sc. **Vilim Herman**, najprije se osvrnuo na predložene izmjene Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Rekao je da se njegovi stranački kolege pridružuju prijedlogu da bi automobili koji koštaju do 100 tisuća kuna, koji se i najčešće kupuju, trebali biti oslobođeni plaćanja trošarine. Kon-

statirao je, nadalje, da je osnovna namjera predlagatelja ovih zakonskih izmjena nesumnjivo pokrivanje iznimno velikog proračunskog deficita u tekućoj godini dodatnim poreznim opterećenjem građana. Po mišljenju zastupnika LIBRE to ne bi smjela biti osnovna intencija umjesto iznalaženja odgovarajućih strategija gospodarskog razvitka i jačanja poduzetništva, kao moderatora ukupnog razvitka i podizanja životnog standarda građana te smanjivanja stope nezaposlenosti. Doduše, prema obrazloženju Vlade

Predloženim zakonskim izmjenama nastavlja se porezna reforma, ali zavlačenjem ruku duboko u džepove građana.

navedene izmjene bi trebale osigurati i "pravednije" oporezivanje prema ekonomskoj snazi građana. Naime, stvara se privid da bi kupci skupljih automobila snosili veći porezni teret (i u relativnom i u apsolutnom iznosu) Budući da kod nas ne postoji nacionalna automobilska industrija i potreba njene zaštite ili stimuliranja trebalo bi težiti manjim poreznim opterećenjima građana pri kupnji osobnih automobila i drugih vozila (unatoč eventualno pozitivnim fiskalnim efektima), odnosno utvrđivanju drugačijih kriterija za njihovo oporezivanje.

Kako će se utrošiti prikupljen novac

Što se, pak, tiče drugog zakonskog prijedloga, obrazloženje da će se povećanjem trošarina zaustaviti rast isporučenih i uvezenih kutija cigareta u tuzemstvu, kao izraz navodne brige za javno zdravlje, krije u sebi brojne proturječnosti. Naime, procjene o mogućem rastu fiskalnih prihoda po toj osnovi, za oko 440 mln. kuna godišnje, baziraju se na trenutnoj potrošnji. Uopće se ne uzima u obzir mogućnost njena pada, odnosno jačanja sive ekonomije, a time i intenziviranja krujumčarenja duhanskih pro-

izvoda, naročito na pograničnim područjima Hrvatske. Promatrano u širem društvenom kontekstu, ove mjere bi mogle utjecati i na znatno smanjenje proizvodnje duhanskih proizvoda, što je paradoksalno, a time i na povećanje stope nezaposlenosti, smanjenje fiskalnih prihoda i jačanje negativnih učinaka sivog tržišta, neformalnih sektora proizvodnje i šverca. Uostalom,

Ove mjere mogle bi utjecati na smanjenje proizvodnje duhanskih proizvoda, a time i na povećanje stope nezaposlenosti, smanjenje fiskalnih prihoda i jačanje negativnih učinaka sivog tržišta.

Tvornica duhana "Rovinj" jedan je od najurednijih poreznih platiša koji svakodnevno puni državni proračun s više od milijun eura na ime poreznih davanja, te promovira, financira i sudjeluje u brojnim socijalnim, kulturnim, ekološkim i zdravstvenim programima od šireg društvenog značaja. Po svemu sudeći uvodi se novi porez po diktatu MMF-a, koji bi se mogao nazvati "porez na savez za vlast". Stoga bi bilo dobro čuti postoje li barem naznake na što će biti utrošen novac poreznih obveznika koji će se prikupiti iz tog izvora, zaključio je Herman.

Novi udar na standard građana

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSP-a, **Pero Kovačević** je konstatirao da predložene zakonske izmjene predstavljaju udar na standard građana, što je u suprotnosti s proklamacijama u programu Vlade o podizanju životnog standarda. Ne bi nas trebalo čuditi da se ubuduće uvedu još neke trošarine i drugi porezi - mostarine, zrakarine i sl. Nema sumnje, kaže, da država treba ubrati ono što je njezino, ali u predloženom zakonu nema mehanizama koji bi osigurali naplatu posebnih poreza. I dosad je bilo problema kod ubiranja trošarina, napose na naftu i naftne

derivate (npr. u turističkoj sezoni su se prihodi po toj osnovi smanjili) a ništa bolje nije ni kad je riječ o prodaji cigareta. Naime, u Hrvatskoj se mogu kupiti cigarete koje se ovdje proizvode, ali bez markice, ili s markicom Republike Srpske. To svjedoči o činjenici da u tvornicama duhana nema pravog nadzora, te da treba riješiti pitanje carine, kako bi se spriječio šverc.

U nastavku je upozorio na nepreciznost izmijenjenog članka 15. stavak 3. Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode. Zadrži li se ovakva odredba, pušači se više ne bi smjeli zateći na placu s kutijom cigareta jer, ulovi li ih inspektor, mogli bi biti kažnjeni novčanom kaznom od 500 do milijun kuna. U Klubu zastupnika HSP-a pitaju se zašto nisu povećane i trošarine na cigare i cigarilose, te zašto je tako slaba naplata trošarina na duhanske proizvode. Doduše, do prije par dana u Odjelu za trošarine radila su svega dva djelatnika a sad ih, navodno, ima više. Zanima ih, također, zbog čega nije uvedena manja trošarina na osobne automobile koje uvoze invalidi.

Predložene zakonske izmjene predstavljaju nov udar na standard građana, što je u suprotnosti s proklamacijama u programu Vlade o podizanju životnog standarda.

Po mišljenju zastupnika HSP-a, kaže **Tonči Tadić**, osnovni cilj povećanja trošarina na automobile i motorna vozila je, zapravo, smanjenje uvoza, dok Vlada teži povećanju proračunskih prihoda. Naime, očekuje se da će oni porasti za 220 mln. kuna godišnje, što znači da se predviđa zadržavanje trenda dosadašnjeg uvoza, ali s nešto većim opozivanjem koje ne odgovara socijalnoj pravednosti. Doduše, trošarine se u prosjeku povećavaju za 25 posto, ali bi bilo daleko pravednije da to povećanje bude nešto niže za jefti-

nije automobile, a bitno veće za one najskuplje (to bi odražavalo kupovnu moć hrvatskog stanovništva). Pritom bi trebalo voditi više računa i o snazi motora, budući da su u zemljama EU posebni porezi na automobile to veći što je veća kubikaža motora.

Interesantno je, kaže, da je do prvog značajnog povećanja trošarina došlo onda kad su se počele smanjivati carine za automobile i druga motorna vozila, radi realizacije privremenog sporazuma o trgovinskim odnosima između Hrvatske i EU. Sada je situacija apsurdna - Hrvatska ima povećane trošarine da bi kompenzirala gubitak ukidanja carina za vozila iz EU, što znači da su vozila proizvedena izvan europskih zemalja neproporcionalno skuplja. Nažalost, nikada nije realiziran zaključak Sabora donesen još u prošlom mandatu, na inicijativu HSP-a, prema kojem je Vlada trebala ukinuti carine na sve osobne automobile i ostala motorna vozila. Štoviše, od bivše Vlade dobiveno je obrazloženje da je takvo što nemoguće realizirati, žele li se zadržati dobri trgovinski odnosi s EU (to znači da Vlada štiti europske proizvođače automobila).

Zastupnici HSP-a stoje na stajalištu da se Hrvatska mora ponašati dosljedno, kaže Tadić. Ako carinama ne štitimo domaće proizvođače, onda ih možemo ukinuti, i to zato da bismo se ponašali potpuno nepristrano na međunarodnom tržištu. Dobro je, kaže, da se išlo na pojašnjavanje zakonskih odredbi kojima su regulirane trošarine na plovila, ali i dalje je nedorečena ona koja se odnosi na uvoz plovila koja se dalje iznajmljuju drugim osobama. Naime, poznata je činjenica da Hrvatska gubi velike novce na tome što se posebni porez ne plaća na "charter" plovila, pa bi to trebalo jasnije regulirati.

Iz navedenih razloga, njihov Klub ne može podržati ponuđene zakonske prijedloge, zaključio je Tadić.

Miroslav Korenika je potom opovrgnuo njegov navod da se u Hrvatskoj ne proizvode dijelovi za automobile, koji se inače sklapaju i proizvode u zemljama EU.

Predloženo povećanje prihvatljivo

Mate Brletić (DC) je najavio da će Klub zastupnika DC-a i HSLS-a glasovati za ponuđene zakonske prijedloge, iako to znači udar na standard građana. Konstatirao je da se na malograničnim prijelazima prema Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini u Hrvatsku svakodnevno ilegalno nose velike količine cigareta i duhana, što je veliki gubitak za naš proračun. Stoga treba poduzeti mjere da policija i carina odrade svoj posao i to spriječe. U Klubu zastupnika smatraju predloženo povećanje trošarina na duhanske proizvode, od 10 do 22,5 posto (ovisno o skupini kojoj pripadaju) prihvatljivim, kao i povećanje posebnog poreza na automobile i motocikle (od 3 do 10 posto). Mišljenja su, međutim, da te mjere imaju isključivo fiskalni karakter i da neće pridonijeti usporavanju uvoza osobnih automobila i smanjenju deficita robne razmjene, niti zaustavljanju rasta količina legalno isporučenih i uvezenih kutija cigareta u tuzemstvo. Naime, potražnja za tim proizvodima je kod nas posve neelastična, iako to po svom tržišnom karakteru ne bi trebala biti. Legalna prodaja duhanskih proizvoda zadržava konstantu, kao i uvoz automobila srednje klase (napose otkad su bankarski krediti postali dostupni). Uostalom, ni Vlada ne računa s bitnijom promjenom opsega prodaje, odnosno uvoza nakon povećanja trošarina. Na takav potez ju je prije svega primorala visina fiskalnog deficita i javni dug. Dodatni prihod od 110 mln. kuna od povećanja trošarina na automobile i motorna vozila, uz 221 mln. kuna, koliko bi se do kraja ove godine trebalo prikupiti od većih trošarina na duhanske proizvode, donekle će olakšati situaciju u državnom proračunu.

Zastupnik je napomenuo da njihov Klub smatra opravdanim i ostale izmjene koje je ponudila Vlada, jer nadopunjuju pravne praznine uočene u primjeni ovih zakona. Tako pozdravljaju to što je eksplicite propisano da se porezno oslo-

bođenje na plovila odnosi na ona koja se koriste radi obavljanja registrirane djelatnosti, uz kazneno sankcioniranje zloporabe, odnosno nezakonitog postupanja poreznih obveznika s plovilima i zrakoplovima na koje posebni porez nije obračunat ni naplaćen. Isto vrijedi i za odredbe koje se odnose na nelegalnu prodaju i posjedovanje markicom neoznačenih duhanskih proizvoda.

Zakon nije socijalan

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) rekla je da je ljudima jasno da se državna blagajna prazni a da je zato što Vlada nema razvojni program ni razvojne strategije i sada udara po porezima i nametima.

Vlada se potpuno neosnovano nada da će ovim poskupljenjima, trošarinama, osigurati u Proračunu dodatnih 650 milijuna kuna no državu bi trebalo zanimati ravnopravno raspoređeni porezi i nameti na sve građane, rekla je, među ostalim zastupnica. Upozorila je na crno tržište cigareta u Hrvatskoj koje godišnje vrijedi najmanje milijardu kuna u čemu je najveći gubitnik upravo Državni proračun. A trošarine rastu upravo najviše za najjeftinije automobile nešto također govori da ni ovaj zakon nije socijalan, kako navodi predlagatelj, rekla je, među ostalim. Najavila je amandman Kluba zastupnika SDP-a da se ne povećavaju trošarine na automobile vrijednosti do 100 000 kuna.

Na ovo izlaganje bilo je nekoliko ispravaka netočnih navoda. **Jure Bitunjac (HDZ)** je rekao da je nemoguće da se državna blagajna prazni, kako je rekla zastupnica, jer je bivša Vlada ostavila državnu blagajnu ne praznu nego čak u minusu. **Niko Rebić (HDZ)** ocijenio je netočnim navod da je za vrijeme bivše koalicijske vlasti omogućeno građanima toliko kredita da su svi mogli kupovati nove i mijenjati stare automobile jer se zna da su se automobili uglavnom kupovali za vrijeme zlatnih godina HDZ-ove Vlade kad su braniteljima date povlastice. **Krunoslav Markovinović (HDZ)** netočnim je ocijenio navod da šverc cigareta raste.

Ruža Lelić (HDZ) osvrnula se na predložene izmjene o posebnom porezu na duhanske proizvode te najprije podsjetila na štetnost pušenja za ljudsko zdravlje i borbu protiv pušenja. A kao jednu od značajnih mjera u toj borbi navela je povećanje poreza na duhanske proizvode koja je najučinkovitija kod mladih i siromašnih. Sa smanjenjem potrošnje cigareta poboljšalo bi se i zdravstveno stanje nacije što bi se izravno odrazilo na društveni i gospodarski razvoj, rekla je, među ostalim.

Nenad Stazić (SDP) smatra da očito fali novca i da se grebe po dnu kazana. Potpuno neočekivano povećavaju se nameti i njega ova dva zakonska prijedloga iznenađuju a vjeruje da iznenađuju isto tako i mnoge građane. Naime, u jamstvenoj kartici premijera Sanadera nije pisalo da će se nakon dobivenih izbora povećati trošarine tako da građani neće moći kupovati nove automobile već da će se povećati životni standard, da će se smanjiti porezi (PDV). Od toga nema ništa i sve se svaljuje na grbaču građana i u krajnjoj liniji država će imati više a građani manje, rekao je, među ostalim, te predložio, kao pravednije rješenje, da se trošarine povećaju za najluksuznije i najveće automobile.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** opovrgnuo je navod predgovornika da povećanje poreza na duhanske proizvode na izaziva zdravstvene učinke a **Ruža Lelić** je u vezi s tim iznijela da povećanje poreza na duhanske proizvode u razvijenim zemljama smanjuje potrošnju cigareta za četiri posto a u manje razvijenim zemljama za osam posto.

Povećani prihod u zdravstvo

Dragutin Lesar (HNS) zatražio je objašnjenje kako će doći da povećanja sredstava od trošarina ako će se smanjiti kupnja novih automobila iz inozemstva (pitanje sigurnosti u prometu) te pitao o namjeni tog povećanog prihoda od 600 milijuna kuna. Smatra da bi bilo najbolje kad bi se dobio konsenzus da ta proračunska sredstva budu preusmjerena u zdravstvo zbog njegovog katastrofalnoga financijskog stanja. Pitao je ujedno

što je sa sigurnošću u prometu jer stradali stvaraju velike troškove a u strukturi prometnih nesreća tehnička neispravnost vozila prednjači. Zanimalo ga je postoje li ideje da se hrvatska država angažira i da sa svjetskim proizvođačima informatičke opreme i osobnih automobila od kojih se najviše kupuje dogovori da dio te proizvodnje dođe u Hrvatsku i da se time otvaraju radna mjesta.

Miroslav Korenika (SDP) također se osvrnuo na sigurnost u prometu rekavši da se predloženi zakoni ne mogu drugačije objasniti nego da očito ova Vlada ne upravlja događajima u prometu već obrnuto. Sigurno je da je sigurnost u prometu kvalitetnija u novim automobilima nego u ovim starim odrtinama. Čudno je da se nije zahvatilo i druge vidove potrošnje (na koje već postoje trošarine pivo, kava -"vjerojatno se bojite šverca") a postoje i druge usluge, primjerice od GSM usluga. Tvrdi da su ove zakonske izmjene izravno u funkciji bogatih a na račun hrvatske sirotinje (ne može ih prihvatiti) te uz to upozorava da se ne plaća posebni porez na plovila ili brodicu (jahtu) i čamac unutarnje plovidbe koji se uvoze ili isporučuju za obavljanje registrirane djelatnosti jer je tanka nit između korištenja i zlorabe plovila (i aviona) koji je kupljen za nekakvu firmu i korištenja za ono što ne spada u nekakvu djelatnost-i(zloraba).

Krunoslav Markovinović (HDZ) ispravio je navod da su stari automobili među bitnim uzročnicima prometnih nezgoda jer su prošlih godina branitelji pokupovali nove automobile i pitanje je postoje li uopće ti stari automobili na cestama. **Miroslav Korenika** upozorio je da je predgovornik povrijedio Poslovnik jer je ispravljao njegovo mišljenje.

Što s trošarinama na pivo

Zvonimir Mršić (SDP) smatra da Vlada ovime neće time postići svoj cilj što je i potkrijepio podacima o broju uvezenih i prodanih automobila (audi A6 i bmw) i prihoda od trošarina. Ovaj zakon nije pisan za bogate u Hrvatskoj jer će se prosječni hrvatski građanin oporezovati tri puta većom trošarinom. Pitanje

je što je s trošarinama na pivo (sada se plaća jednaka trošarina na bezalkoholno i pivo s 12 promila alkohola) a i s trošarinama na alkohol i tu je možda trebalo mijenjati zakon, smatra.

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) kao netočan ispravila je navod predgovornika da će za povećanje trošarine prosječan građanin izdvojiti nekoliko prosječnih plaća. **Miroslav Korenika** u svojoj replici izrazio je žaljenje što zastupnik Mršić nije iznio i podatke o broju kupljenih jahti u prošloj godini jer kaže, njih se želi osloboditi trošarina i očito da ova Vlada želi njima pogodovati. **Zvonimir Mršić** naglasio je da su njegovi podaci o automobilima vjerodostojni i da se mogu provjeriti u MUP-u. **Franjo Arapović (HDZ)** upozorio je na štetnost duhana na zdravlje – pušenje odnosi više života nego alkohol, kokain, heroin, samoubojstvo, aids i prometne nesreće – i ovo je jedan od načina (zabrana reklamiranja, bitno veći porez itd.) da se pokuša smanjiti pušenje. Šverc cigareta velik je problem u Hrvatskoj. Cigarete koje su proizvedene i legalno izvezene iz Hrvatske vraćaju se ilegalnim putem i završavaju na hrvatskim tržnicama itd. Zastupnik je apelirao na ministra financija da uloži dodatni napor i da se uz dogovor s ministrima susjednih zemalja spriječi šverc cigareta. Naglasio je da hrvatskome društvu treba nametnuti misao da su cigarete luksuz koji treba dodatno oporezivati.

Perica Bukić (HDZ) maksimalno podupire predloženi zakon o posebnom porezu na duhanske proizvode iako su njegova razmišljanja oduvijek bila usmjerena, kaže, tome da porezna i druga opterećenja građana budu ako ne manja a onda ista. Ovdje je riječ o proračunu koji mora pokrivati brojne društveno gospodarske razine, kaže zastupnik, te naglašava u tom smislu i potrebu razvoja sporta i izgradnju sportskih objekata kao unapređenje zdravog života uopće.

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) naglasila je da se svaki zakon može promatrati iz uglova iz kojih se želi no uz ovaj prijedlog treba uzeti u obzir

ukupno stanje našega gospodarstva. A Izvješće HNB-a za 2003. godinu govori da je potrošačka ekspanzija zabilježena u prošlim godinama počela opadati u drugoj polovici 2003. godine iako je u segmentu prodaje automobila zadržana ista dinamika, što je na koncu (uvoz automobila) pridonijelo rastu trgovinskog deficita, rekla je, među ostalim, podržavajući predloženi zakon.

Ingrid Antičević-Marinović replicirala je na navod predgovornice da je krasna poruka građanima da ne trebaju odmah kupovati automobil kad se otvara neki posao i da je, zaključuje, imati automobil luksuz. Ivana Sućec-Trakoštanec opovrgnula je da je bilo što poručivala već da je čitala izvješće HNB-a za 2003. godinu.

Padat će legalna trgovina

Dragica Zgrebec (SDP) upozorila je da je opća činjenica da visoki porezi zapravo potiču utaju poreza i da stimuliraju crno tržište. Tako je bilo i kod povećanja trošarina na alkohol prije dvije godine (amandman, a ne Vladin prijedlog) i prihodi u Proračunu od tog posebnog poreza na alkohol bili su manji nego do tada a proizvođači alkoholnih pića imali su podbačaj u proizvodnji, što ne znači da se u Hrvatskoj pilo manje alkohola. Od predloženih zakona očekuju se proračunski učinci no ne sagledavaju se njihove ni kratkoročne niti dugoročne posljedice. Tako postoji mogućnost da će građani zbog povećanih trošarina kupovati u većoj mjeri rabljene automobile a zbog starosti automobila u Hrvatskoj postoji i objektivna potreba da se određena količina godišnje zamijeni novima.

Zatim, prema predloženim zakonima naplaćivat će se ovaj poseban porez i na plovila koja služe za gospodarski ribolov, naglašava zastupnica dodajući da će oni koji kupuju velike brodove, jahte (teško je odrediti po postojećoj definiciji) biti oslobođeni plaćanja tog poreza, rekla je. Zaključila je da iz ove rasprave proizlazi da postoji određena bojazan da će ovi učinci biti kratkoročni i kad ljudi počnu računati što to znači za njihove

kućne budžete padat će legalna prodaja a vjerojatno će se povećavati nelegalan način trgovine.

Mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** podržava donošenje ovih zakona koji će osigurati u proračunu više sredstava i u krajnjem slučaju više sredstava za programe suzbijanja pušenja.

Anton Peruško (SDP) kaže da se već šest mjeseci nakon ustoličenja nove Vlade razotkrivaju sve pukotine programa "Pokrenimo Hrvatsku". Građani su izgleda doista povjerovali da HDZ ima program koji će pokrenuti Hrvatsku, koji će građanima naše zemlje omogućiti razvoj i u konačnici bolji standard a danas se jasno razotkriva sva falšnost tog programa, rekao je, među ostalim, komentirajući izborna obećanja nove vlasti.

Potpuno neutemeljnim drži povećanje trošarina i poreza na automobile čija se vrijednost kreće od 50 000 do 100 000 kuna odnosno na automobile koji spadaju u nižu klasu. Tako ova Vlada šalje poruku kupujte polovna vozila, kupujte nesigurna vozila a SDP-u i koalicijskim partnerima predbacuje se vanjski dug i njegov porast, rekao je, među ostalim, osvrnuvši se poput svojih stranačkih kolega i na pitanje oporezivanja plovila (s tim u vezi podnio amandman).

Nikola Vuljanić (HNS) smatra da ako je svrha ovih zakona filantropska i odvikavanje građana od pušenja i od vožnje automobilom na posao i s posla da ne bi slučajno stradali na cesti onda u proračunu neće biti novca. S druge strane, ako Vlada ima namjeru prikupiti novac od duhana i automobila onda joj je u interesu da građani više puše, kupuju cigarete i kupuju aute. Očito je da je Proračun poluprazan, da ima rupa i da su data golemo obećanja sa svim onima karticama. Ta se obećanja ne ispunjavaju a da bi se bilo što od njih moglo ispuniti potrebno je prikupiti pare, rekao je, među ostalim.

Slično je govorio i **Slavko Linić (SDP)**. Neophodni novac za državni proračun platit će građani i to zato što kupuju automobile i što puše ili konzumiraju duhanske proizvode. I to je poruka i to je jednostavno novi namet, novi

porez, a na opoziciji je da vrlo jasno kaže "gospodo, to je ono što vladajuća stanika nije govorila".

Građanima treba osigurati minimalne životne standarde, rekao je, među ostalim, pogotovo ako ćemo slijediti Europu gdje se građanima omogućuje kupnja automobila na kredit.

Trošarine pokriće bivših promašaja

Zatim je riječ zatražio u ime predlagatelja ministar financija **Ivan Šuker** primijetivši najprije da se u ovoj raspravi u nedostatku argumenata predlagatelja vrijeđa (da ne zna itd.) što on kao zastupnik, dodao je, nije nikada radio iako je znao kritizirati. No bez obzira na to smatra da je vrijeme da se okrenemo prema sutra i da se ne govori o prošlosti. No, kad hoćete, rekao je, odgovorit ću da su trošarine pokriće "vaših promašaja i prekoračenja troškova" koji su napravljeni u tom mandatu. Deficit ove države je 6,3 a javnost ste izvještavali da je 4,2 do 4,5 i išli ste kreditima mimo proračuna pa ste ih kasnije evidentirali itd., rekao je, među ostalim ministar Šuker podsjećajući i da je HDZ kao oporba bio protiv davanja jamstva "Viktoru Lencu", da je izvan Proračuna potrošeno za HŽ, da je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje potrošio 1,6 milijardu kuna bez evidentiranja troškova itd. - Danas nama držite lekcije da se ne smije ovako i onako i to je vaše političko pravo ali ne možete nas optuživati za svoje promašaje, jer "Viktor Lenac" nije promašaj Ive Sanadera, ni Branka Vukelića ni Ivana Šukera i vi vrlo dobro znate koji su problemi javnih financija i da će se kad tad morati sjesti i reći to je problem i taj problem moramo riješiti i oko toga pronaći politički konsenzus ako želimo da ova država 2007. (2008.) uđe u EU.

Ova Vlada je naglasila (jasno i glasno) da je isključivi razlog povećanja ovih cijena fiskalni rezultat a jasno i glasno će se vidjeti u Rebalansu svi troškovi HŽ-a (bez skrivenih kratkoročnih kredita). Naime, ne bi bilo uopće nikakvih problema da smo u trenutku

preuzimanja vlasti bili upozoreni da će nam to doći na naplatu, rekao je, među ostalim ministar, upozoravajući i da se ne može jedna služba ugasiti (koja je pratila trošarine) a da se ne radi na ustrojavanju tih poslova. Za neke stvari koje niste napravili ne možete kriviti nas isto kao što mi ne možemo reći za stvari koje ste dobro napravili da niste napravili, ali ovako žmiriti na probleme koje ste ostavili u javnim financijama u najmanju ruku nije korektno, rekao je na kraju.

Slavko Linić ispravljajući navod ministra rekao je da su svi spomenuti rashodi (željeznica, rashodi za cestama, zdravstveno osiguranje) bili evidentirani i predani Vladi, sve do detalja, osim pitanje troškova za obnovu kuća.

Mr.sc. **Vladimir Šišljagić (HDZ)** u cijelosti podržava predložene zakone. Podsjetio je da je bivša Vlada 2001. godine također povećala trošarine a ilegalne prodaje cigareta bilo je i prethodnih godina (i protekle četiri). Pitao je i zar nije bilo očitog zavlacenja u džepove poreznih obveznika za Riječku banku, "Viktor Lenac" itd., pa stoga ovakve primjedbe drži demagogijom.

Ingrid Antičević-Marinović reagirala je što je predgovornik upotrijebio riječ "pučanstvo" jer da je po Klaićevoj "Rječniku" to naziv za svjetinu, masu a ovdje se radi o građanima.

Time je rasprava bila završena.

Hrvatski je sabor sa 74 glasa "za" i 13 "protiv" donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove u tekstu kako ga je predložio predlagatelj i zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo (amandmani Kluba zastupnika SDP-a i zastupnika Antuna Peruška nisu prihvaćeni).

Hrvatski je sabor donio sa 74 glasa "za", 12 protiv" i jednim suzdržanim Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o posebnim porezima na duhanske proizvode i prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

M.Ko; Đ.K.

PRIJEDLOG SPORAZUMA O SURADNJI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAKEDONIJE U OKVIRU PRIBLIŽAVANJA I PRISTUPANJA EUROPSKOJ UNIJI

Regionalna suradnja uz individualni pristup prema EU

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli zaključak kojim se prima na znanje Izvješće o pregovorima o Sporazumu o suradnji Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji. Ujedno je prihvaćen i Prijedlog Sporazuma o suradnji Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji.

O PRIJEDLOGU

O predloženom Sporazumu kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske uvođno je govorila državna tajnica u Ministarstvu europskih integracija **Marija Burić-Pejčinović**. Ona je podsjetila da se Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju predviđa sklapanje dvostranih sporazuma o regionalnoj suradnji sa zemljama koje imaju zaključen sporazum s Europskom zajednicom. Osim toga, regionalna je suradnja prepoznata i u mišljenju Europske komisije kao jedno od područja u kojima Republika Hrvatska treba pojačati svoje aktivnosti. Sklapanje ovog sporazuma temelji se na jačanju suradnje među dvjema državama prema obrascu koje daje Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Oni se temelje na uspostavi političkog dijaloga, uspostavljanju zone slobodne trgovine, pravu poslovnog prostora, uzajamnoj koncesiji oko kretanja radnika, pružanju usluga i kretanju kapitala, suradnji u području pravosuđa i unutarnjih poslova, te suradnji u području usklađivanja zakonodavstva zemalja potpisnica. Hrvatska i Makedonija već imaju potpisane bilateralne sporazume o slobodnoj trgovini, te suradnji na podru-

čju kulture, znanosti, turizma i prometa. Predloženi sporazum će podcrtati zajednički interes dviju država za daljnjim promicanjem i produbljivanjem međunarodne suradnje i razmjene iskustava.

Iako se radi o sporazumu o regionalnoj suradnji njime se naglašava individualni pristup svake države na putu prema Europskoj uniji. Sličan je sporazum Republika Hrvatska potpisala prije mjesec dana i s Republikom Bugarskom slijedom istog poglavlja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji se temelji na članku 14. o regionalnoj suradnji, zaključila je predstavница Vlade Republike Hrvatske.

Vlada je ujedno podnijela i Izvješće o pregovorima o Sporazumu o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji i Prijedlog zaključka Hrvatskog sabora.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je njegovo donošenje, a na tekst nije iznio primjedbe ustavnopravne naravi. **Odbor za europske integracije** o predloženom je Sporazumu proveo raspravu kao matično radno tijelo. U raspravi je istaknuto da se radi o prvom sporazumu potpisanom temeljem članka 12. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno s državom koja je potpisala rečeni Sporazum. Odbor je podržao donošenje zaključaka o predloženom Sporazumu po hitnom postupku, te jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključaka kojima se prima na znanje Izvješće

o pregovorima o Sporazumu o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji. Istovremeno se prihvaća Prijedlog Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji.

RASPRAVA

U okviru rasprave, prvi se za riječ javio zastupnik **Miljenko Dorić**, iznoseći stavove Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Složio se da treba prihvatiti predloženi Sporazum, ali je iznio nekoliko kratkih ocjena. Ovakve i slične sporazume treba prihvaćati ukoliko se njima unapređuje politički dijalog i uspostavlja novo područje slobodne trgovine, kretanje radne snage, kapitala, usluga i suradnje na nizu ostalih područja. Isto tako, logično je da Europska unija iz gospodarskih i političkih razloga potiče takvu suradnju budući da se time šire područje regije dodatno stabilizira. Postavlja se, međutim, pitanje pristupamo li sklapanju ovog Sporazuma zbog vlastitih interesa ili da bi zadovoljili formalne kriterije postavljene od Europe radi konačnog primanja u Uniju. Ukoliko nam je stalo da obuhvatimo temeljna načela suradnje, onda je Sporazum mogao biti i nešto drukčije pripremljen, i to s većim naglaskom na bilateralnu komponentu. Upozorio je predstavnicu Vlade i na članak 10. Sporazuma, kojim se spominje opći sporazum o trgovini uslugama, tzv. "GATS". Europske su regije prošle godine oštro napale upravo "GATS" jer smatraju da bi lokalne i regionalne zajednice trebale imati puno više slobode na ovom području. Istovremeno suge-

riraju da se pojača suradnja na području zdravstva i školstva, jer ne žele prihvatiti potpunu komercijalizaciju nekih uslužnih djelatnosti. Treba ujedno skratiti vrijeme koje prolazi od same zakonodavne inicijative do dolaska prijedloga na zastupničke klupe, ocijenio je zastupnik Dorić.

U ime Kluba zastupnika HSS-a o predloženom Sporazumu govorio je zastupnik mr.sc. **Božidar Pankretić**. I on je podržao njegovo donošenje ocjenjujući regionalnu suradnju izuzetno bitnom. Upozorio je međutim, da je Sporazum trebao biti potpisan još 14. lipnja, te se osvrnuo na pojedine dijelove i trgovinskog i gospodarskog poglavlja. Ovdje

je potrebno uklanjati probleme koji su nastali posebice oko izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u Makedoniji. Ovaj se sustav temelji na određenim kvotama, a gospodarska suradnja mogla bi biti i veća pod uvjetom uklanjanja određenih administrativnih zapreka, upozorio je zastupnik Pankretić.

Na iznijete prijedloge i primjedbe osvrnula se i državna tajnica Marija Burić – Pejčinović. Potvrdila je da regionalna suradnja predstavlja jedno od temelja načela EU, a Vlada Republike Hrvatske istovremeno u suradnji prepoznaje i vlastiti interes. Ova je Vlada odmah preuzela i dovršila rečeni Sporazum kojim se uređuje politička kao i već

opisana gospodarska i kulturna suradnja, zaključila je predstavica Vlade Republike Hrvatske. Predsjedavajući je potom zaključio raspravu, a u nastavku rada pristupilo se glasovanju o predloženom Sporazumu.

Jednoglasno je prihvaćen predloženi zaključak kojim se prima na znanje Izvješće o pregovorima o Sporazumu o suradnji Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji. Prihvaća se Prijedlog Sporazuma o suradnji Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE FRANCUSKE REPUBLIKE O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA I SPRJEČAVANJU IZBJEGAVANJA PLAĆANJA POREZA NA DOHODAK

Hrvatski je sabor, bez rasprave i jednoglasno, donio Zakon o potvrđivanju Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak.

Ovaj zakonski tekst u zakonodavnu je proceduru uputila Vlada Republike Hrvatske predlažući ujedno primjenu hitnog postupka. Predloženim će se Ugovorom urediti situacija oko izbjegavanje dvostrukog oporezivanja, kao i sprječavanje izbjegavanje plaćanja poreza na dohodak, a ujedno se izbjegava dvostruko oporezivanje dobiti. U uvodnom dijelu Ugovora sadržane su definicije pojmo-va koji se spominju u ostalim odredbama. Jedna od najvažnijih odredbi odnosi se na definiciju rezidenta, kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje hrvatskih rezidenata. Ugovorom se omogućuje hrvatskim građevinskim i sličnim poduzećima da ne plaćaju porez na dobit u Francuskoj, ako ti radovi traju kraće od 12 mjeseci. Također se omogućuje hrvatskim zrakoplovnim i pomorskim društvima koja obavljaju prijevoz robe ili putnika između

Republike Hrvatske i Francuske Republike, plaćanje poreza na ostvarenu dobit isključivo u Republici Hrvatskoj. Osim toga, važno je napomenuti da je u završnim odredbama ovog Ugovora propisano da će hrvatska društva u Francuskoj Republici imati isti status i pogodnosti kao i društva te države. Ukazano je i na potrebu stvaranja uvjeta za stupanje Ugovora na snagu, kako bi se intenzivirala gospodarska suradnja zemalja potpisnica. S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojima država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka u pravilu ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predloženo je da se rečeni zakonski prijedlog raspravi i prihvati po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

Raspravu o predloženom tekstu provela su i nadležna saborska radna tijela. **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu** jednoglasno je i bez rasprave odlučio

predložiti Hrvatskom saboru zaključak kojim se podržava njegovo donošenje. **Odbor za financije i državni proračun** saslušao je uvodno izlaganje predstavnika Vlade, te sukladno poslovničkim odredbama podržao prijedlog da se predloženi zakonski tekst donese po hitnom postupku. Jednoglasno i bez rasprave predložio je donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak.

Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu po ovoj točki dnevnog reda, predsjedavajući je zaključio raspravu. U nastavku rada pristupilo se glasovanju.

Zastupnici su jednoglasno odlukom donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE O ZAJEDNIČKIM LOKACIJAMA NA GRANIČNIM PRIJELAZIMA

Olakšana kontrola na graničnim prijelazima

Predlagatelj Zakona je Vlada RH, a kod utvrđivanja dnevnog reda zastupnici su prihvatili primjenu hitnog postupka kod donošenja ovog zakona.

Zastupnici su većinom glasova, u hitnom postupku, donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Republike BiH o zajedničkim lokacijama na graničnim prijelazima, kojim se osiguravaju uvjeti za nesmetani promet putnika i robena graničnim prijelazima, u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem **Gordana Bakote**, državnog tajnika u Ministarstvu vanjskih poslova. Rekao je da je riječ o bilateralnom ugovoru kojem je cilj stvoriti uvjete za nesmetani promet putnika i robe na graničnim prijelazima, te da je sklopljen radi uspostavljanja režima koji će olakšati i ubrzati obavljanje granične kontrole na graničnim prijelazima u cestovnom prometu. Primjena je dogovorena od dana potpisa, tako da se Ugovor već primjenjuje. Kao posljedica primjene uslijedit će znatna financijska ušteda. Bakota napominje da je Ugovor do sada apsolutno opravdao svoje zaključnje, jer je došlo do velike uštede i bolje učinkovitosti u radu.

Prije svega, Ugovorom se definira zona zajedničke lokacije, pravila obavljanja granične kontrole u zoni, izgradnja objekata, postavljanje opreme, a predviđena je izrada posebnih aneksa za svaku zonu zajedničke lokacije. Regulirano je i pitanje predstavnika međunarodne zajednice u zonama zajedničke lokacije i kontrole. Zaključio je da se predlaže iz svih gore

navedenih razloga da Ugovor stupi na snagu.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman na članak 3. koji se mijenja i glasi: "Provedba ovoga Zakona u djelo krugu je ministarstava nadležnih za unutarnje poslove, financije, more, turizam, promet i razvitak, te vanjske poslove." Obrazloženje je da se time na primjeren način uređuje nadležnost središnjih tijela državne uprave koji će provoditi ovaj Zakon i na taj način se otklanja potreba izmjene ovoga Zakona ukoliko bi došlo do promjene naziva ministarstava.

Unapređenje bilateralne suradnje

Odbor za pomorstvo, promet i veze razmotrio je ovaj Prijedlog u svojstvu matičnog radnog tijela. Odbor je prihvatio prijedlog predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja je istaknuo da se radi o potvrđivanju Ugovora o zajedničkim lokacijama koji je potpisan i primjenjuje se, a svrha mu je između ostalog unaprijediti bilateralnu suradnju i dobrosusjedske odnose, te stvaranje uvjeta za nesmetani promet putnika i roba na graničnim prijelazima. Istim se definira zona zajedničke lokacije, pravila obavljanja granične kontrole u zoni, izgradnja objekata i postavljanje opreme, kao i pitanje nazočnosti predstavnika međunarodne zajednice na graničnim prijelazima u zonama zajedničke lokacije.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje ovog Zakona.

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Gordana Bakote**, u ime **Odbora za pomorstvo, promet i veze** govorio je **Živko Nenadić (HDZ)**.

Potom je otpočela rasprava po klubovima zastupnika. U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je mr.sc. **Božidar Pankreć (HSS)**. Ustvrdio je da nije sporno potvrđivanje ovog Ugovora, jer je jasno da bilateralnu suradnju i dobrosusjedske odnose treba dakako proširiti. "Više je sporno ono što stoji u ocjeni stanja i cilja za donošenje zakona, gdje se kaže da je Ugovor sklopljen radi uspostavljanja režima koji će olakšati, ubrzati obavljanje granične kontrole na graničnim prijelazima u cestovnom prometu".

Onemogućiti ilegalan uvoz

Pankreć je izjavio da je poznato s kojim se problemima Hrvatska susreće u odnosima s BiH upravo u ovom dijelu, naime, propusnost granice je prevelika, dio robe ulazi na nelegalan način i tu postoje veliki problemi.

Ipak, podržava ovaj Ugovor, vjerujući da će se putem njega ipak uspostaviti čvršća kontrola. Osvrnuo se na hrvatske proizvođače, povrtlare i voćare koji svakodnevno upozoravaju na nelegitimnu konkurenciju koja ih pogađa nelegalnim uvozom iz BiH. Zastupnik je izrazio uvjerenje da će MUP i Ministarstvo vanjskih poslova o tome povesti veću brigu, posebice stoga što je ovaj problem prisutan niz godina, i vrijeme je da se otkloni.

Ovime je zaključena rasprava.

Gordan Bakota, u ime predlagatelja, očitovao se o amandmanu Odbora za zakonodavstvo, kojeg Vlada RH prihvaća, pa amandman postaje sastavni dio zakona. Riječ je o nomotehničkoj pro-

mjeni koja preciznije definira jurisdikciju pojedinih ministarstava.

Usljedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona. **Zastupnici su u hitnom postupku, većinom glasova, sa**

79 "za" i 6 "protiv" prihvatili predloženi zakon, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DALJNJEG DODATNOG PROTOKOLA SPORAZUMU IZMEĐU DRŽAVA STRANAKA SJEVERNOATLANTSKOG UGOVORA I OSTALIH DRŽAVA KOJE SUDJELUJU U PARTNERSTVU ZA MIR O PRAVNOM POLOŽAJU NJIHOVIH SNAGA

Jačanje suradnje i partnerskih odnosa

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske. Kod utvrđivanja dnevnog reda zastupnici su prihvatili primjenu hitnog postupka.

Zakonom o potvrđivanju osigurat će se ulazak RH u krug država koje su Daljnji dodatni protokol Sporazumu već ratificirale, te ga učinile dijelom svojega unutarnjeg pravnog poretka. Njime se uređuje pravni položaj vojnih zapovjedništava NATO-a i osoblja zapovjedništava na državnom području država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir s ciljem olakšavanja odnosa s oružanim snagama pojedinih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir, a prihvaćajući potrebu osiguranja prikladnog pravnog položaja za osoblje oružanih snaga partnerskih država koje je pridodano ili združeno s vojnim zapovjedništvom NATO-a.

Republika Hrvatska ovime još više jača svoje partnerske veze s članicama NATO/PfP-a.

Zastupnici su većinom glasova, u hitnom postupku, donijeli Zakon o potvrđivanju Daljnjeg dodatnog protokola Sporazumu između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga, u tekstu predlagatelja,

zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, ministra obrane, **Berislava Rončevića**. Rekao je da je temelj za donošenje predmetnog Zakona članak 139. stavak 1. Ustava RH i članak 18. Zakona o sklapanju i usavršavanju međunarodnih ugovora.

Osnovni cilj je omogućiti još bolju suradnju oružanih snaga država članica NATO-a i Partnerstva za mir pri provođenju zajedničkih vježbi na državnom području RH, ali i sudjelovanje postrojbi RH na državnom području ostalih NATO i PfP članica.

Ovim zakonom potvrđuje se suradnja Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH s ministarstvima obrane i Oružanih snaga zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir, koja je u stalnom porastu i ogleda

se kroz suradnju i posjetu izaslanstava, te bilateralne i multilateralne vojne vježbe, temeljem odluke Hrvatskoga sabora o održavanju vojnih vježbi.

Hrvatska je sklopila Sporazum između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga i Dodatni protokol Sporazumu koji su stupili na snagu za Hrvatsku 10. veljače 2002. godine. Osnovni cilj daljnjeg Dodatnog protokola koji je 15. prosinca 2003. u Bruxellesu potpisao u ime Vlade RH izvanredni opunomoćeni veleposlanik pri NATO-u Antun Tus je omogućiti bolju suradnju između postrojbi članica NATO-a i PfP-a na vojnim vježbama država članica.

Hrvatska će usvajanjem zakona ući u krug država koje su daljnji Dodatni protokol učinile dijelom svog unutarnjeg pravnog poretka.

Daljnijim dodatnim protokolom Sporazumu uređuje se pravni položaj vojnih zapovjedništava NATO-a i osoblja zapovjedništava na državnom području država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir i to zapovjedništava koja su pridodana ili združena s vojnim zapovjedništvima NATO-a.

Izvršavanje Daljnjeg dodatnog protokola Sporazumu ne zahtijeva osiguranje

posebnih financijskih sredstava s obzirom na to da se za njegovo provođenje koriste sredstva iz Državnog proračuna namijenjena za planiranje aktivnosti u sklopu NATO-a i PfP-a. S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnog ugovora kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne mogu izvršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora predlagatelj, Vlada RH, predlaže da se ovaj Zakon prihvati po hitnom postupku, objedinjujući prvo i drugo čitanje, izjavio je ministar.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se on donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman na članak 4. koji se mijenja i glasi: "Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je ministarstva nadležnog za obranu Republike Hrvatske". Obrazloženje je da se time na primjeren način uređuje nadležnost središnjeg tijela državne uprave koje će provoditi ovaj Zakon i na taj način se otklanja potreba izmjene ovoga Zakona ukoliko bi došlo do promjene naziva ministarstva.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ne protivi se prijedlogu za donošenjem ovoga Zakona po hitnom postupku, jer ocjenjuje da je Zakon od interesa za Hrvatsku.

Predstavnik predlagatelja upoznao je članove Odbora s razlozima donošenja ovoga Zakona. Odbor je prihvatio obrazloženje predstavnika Vlade, te je posebno imao u vidu da će RH pristupanjem ovom Daljnjem dodatnom protokolu Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga još više jačati svoje partnerske veze s članicama NATO/PfP-a i znatno povećati svoju interoperabilnost.

Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o potvrđivanju Daljnog dodatnog protokola Sporazumu, u tekstu kako je predložen od predlagatelja Zakona.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, ministra **Berislava Rončevića**, te podnošenja Izvješća Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost od predsjednika Odbora, **Ivana Jarnjaka**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika.

Prvo raspraviti stanje u Oružanim snagama RH

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Drži da prije svega treba raspraviti kakvo je stanje u Oružanim snagama i kakva je njihova borbena spremnost, a Hrvatski sabor treba donijeti dugoročni plan razvoja Oružanih snaga. Podsjetio je da je Hrvatski sabor 2. travnja ove godine na prijedlog Kluba zastupnika HSP-a donio zaključak kojim je obvezana Vlada RH da žurno, a najkasnije u roku od 60 dana podnese Hrvatskom saboru godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama RH, kao i izvješće o ostvarivanju plana obrane RH i provedbi obrambenih priprema.

Klub zastupnika HSP-a drži da prije rasprave o daljnjem produblivanju suradnje s NATO-om treba raspraviti o svemu gore navedenom. Stoga je hitni postupak koji se ovdje predlaže neprihvatljiv. Treba provesti cjelovitu raspravu o uključivanju Hrvatske u NATO, jer postoji puno razloga i za i protiv. "Zadnje ispitivanje javnog mišljenja hrvatskih građana govori o tome da 40% nije za ulazak u NATO savez".

Predsjednik **Šeks** ukazao je da ovo nije rasprava o ulasku Hrvatske u NATO, kao ni o Oružanim snagama RH, već rasprava o Prijedlogu zakona o potvrđivanju Daljnog dodatnog protokola Sporazumu. Dodao je da je Vlada RH ispunila obvezu prema zaključku Hrvatskog sabora na kojeg se kolega Kovačević osvrnuo i dostavila je predsjedniku Hrvatskog sabora dokumente koji nose oznaku "državna tajna". Predsjednik Hrvatskog sabora dužan je organizirati raspravu u Hrvatskom saboru o

tim dokumentima za koje je zaključkom Hrvatski sabor obvezao Vladu RH i ona će biti organizirana najesen.

Zamolio je zastupnika da se shodno Poslovniku drže teme koja je predmet rasprave.

Pero Kovačević (HSP) izjavio je da Hrvatska sklapa daljnje međunarodne ugovore, a nisu raspravljene temeljne stvari. Ponovio je neprikladnost rasprave po hitnom postupku kod ovog zakonskog prijedloga, a da nije bilo rasprave o stanju u Oružanim snagama.

Krešimir Čosić (HDZ) govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Osvrnuo se na osnovni cilj ovog zakonskog prijedloga. "Osnovni cilj je omogućiti još bolju suradnju oružanih snaga država članica NATO-a i Partnerstva za mir pri provođenju zajedničkih vježbi na državnom području RH, ali i sudjelovanje postrojbi RH na državnom području ostalih NATO i PfP članica".

Cilj je dakle, ovog zakona uređenje pravnog položaja vojnih zapovjedništava NATO-a, država članica PfP-a i osoblja zapovjedništva na državnom području država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir s ciljem olakšavanja odnosa s oružanim snagama pojedinih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir, a prihvaćajući potrebu osiguranja prikladnog pravnog položaja za osoblje oružanih snaga partnerskih država koje je pridodano ili združeno s vojnim zapovjedništvima NATO-a.

Podsjetio je da je ovaj Sporazum u svojoj osnovnoj varijanti potpisan u lipnju 1995. godine i on je bio i predstavlja onu pravnu osnovu za provođenje prve mirovne operacije NATO-a na prostoru BiH. Kako je taj pravni okvir doživio potrebe za određeno ažuriranje, one su definirane i usvojene između svih država članica Partnerstva za mir i NATO-a i Hrvatska je kao strana potpisala dopune tog Sporazuma u Bruxellesu 15. prosinca 2003. godine.

Dakle, već 1995. godine utvrđeni su standardi, koji s vremenom, sukladno odgovarajućim iskustvima, evoluiraju, pa je Hrvatska sada u situaciji da prihvati ove promjene koje omogućuju da Sporazum bude učinkovitiji, kvalitetniji

i jednostavniji. On se odnosi na zapovjedništva, ali uključuje združena zapovjedništva, tj. kopnene, pomorske i zračne snage, a kao međunarodni, višestrani sporazum dostavljen je na prihvaćanje, ratifikaciju.

Klub zastupnika HDZ-a podupire donošenje zakona po hitnom postupku. **Damir Kajin (IDS)** govorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a. Rekao je da hrvatsko opredjeljenje o potrebi učlanjenja u EU, odnosno NATO nije novijeg datuma, to je stara hrvatska želja da bude u zajednici s najnaprednijim europskim zemljama. "Slažem se da EU i NATO nisu idealne zajednice, ali u ovom trenutku Europa ne poznaje ništa bolje od EU i u obrambenom smislu ništa učinkovitije od NATO saveza".

Klub zastupnika IDS-a podržat će ovaj Prijedlog, jer se radi o međunarodnom ugovoru, koji "djeluju po principu primi ili ostavi, a ovom prilikom valja uzeti". Naime, Sporazum se može ili u cijelosti prihvatiti ili odbiti. "Mislim da bi bilo katastrofa kada bi se odlučili na ovu drugu soluciju".

Ratifikacija važna za pristupanje Hrvatske NATO-u

Srećko Ferenčak (HNS) govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a. Konstatirao je da je jedan od najvećih ciljeva i interesa RH upravo ulazak u NATO i da su sve zemlje koje su ušle u taj savez od toga imale koristi. Napominje da je suradnja MORH-a s oružanim snagama i ministarstvima članica NATO-a i zemalja u Partnerstvu za mir u konstantnom porastu.

Uspostava daljnje suradnje u sklopu Partnerstva za mir omogućuje Hrvatskoj korištenje znanstvenih i tehničkih dostignuća u području obrane i olakšava put priključenja RH euroatlantskim integracijama.

Hrvatska je potpisnica prijašnjih ugovora, a slijedom aktivnosti i stalnog proširivanja suradnje na području obrane, ukazala se potreba za daljnjim pravnim uređenjem ovog područja. Zastupnik je rekao da će se Zakonom o potvrđivanju osigurati ulazak RH u krug država koje

su protokol već ratificirale, te ga tako uvrstile u svoj unutarnji pravni poredak. "Ratifikacija ovog Protokola bit će jedan od faktora koji će se razmatrati prilikom hrvatskog pristupanja NATO-u".

Mišljenja je da je potrebno pružiti potporu verifikaciji navedenog zakona, stoga će Klub zastupnika HNS-a/PGS-a podržati ovaj zakonski prijedlog i njegovo donošenje po hitnom postupku.

Potrebna redovna procedura

Ante Markov (HSS) u ime Kluba zastupnika HSS-a iznio je stav da je potrebna kvalitetna rasprava, u redovnoj proceduri, o ovoj temi i o stanju u oružanim snagama, o reformama, i to u prvom redu stoga da građani shvate o čemu se radi.

"Ne trebamo glorificirati ni jedan dokument i prema njemu se odnositi kao da je ova rasprava u Saboru potpuno nepotrebna". Zaključio je da jasne poruke moraju prethoditi svakoj dobroj i pametnoj odluci.

Predsjednik **Šeks** podsjetio je da se nedavno zastupnicima u Hrvatskom saboru obratio glavni tajnik Sjevernoatlantskog saveza, u posjeti je bio i predsjednik Parlamentarne skupštine NATO-a, koji je razgovarao s predstavnicima parlamentarnih stranka i članovima saborskih odbora. Šeks je rekao da sva mišljenja oko NATO-a treba ostaviti za temeljitu parlamentarnu raspravu o NATO-u koja će biti organizirana najesen.

Potom se zastupnicima obratio ministar **Rončević**, rekavši da je pristupanje Hrvatske NATO-u jedan od strateških ciljeva njene vanjske politike i tu postoji kontinuitet Vlada.

Naglasio je da ova Vlada ne želi donositi nikakve odluke mimo Hrvatskog sabora, da radi na dokumentima, izradi strateškog pregleda obrane, koji će biti upućeni u Hrvatski sabor na raspravu. "Svi ti dokumenti, sve ono što se tiče obrane, euroatlantskih integracija, hrvatske aspiracije za NATO članstvom, sve se odvija javno i transparentno kroz Vijeće za izradu strateškog pregleda obrane".

Ministar ističe da su poruke iz Istanbula vrlo jasne, ocijenjen je napredak Hrvatske i jamči se individualni pristup

i mišljenja je da je usvojenom Deklaracijom NATO Hrvatskoj otvorio vrata.

Hrvatska dobila samo obveze

Vlado Jukić (HSP) rekao je da Klub zastupnika HSP-a ne može uvažiti činjenicu da se u hrvatskoj političkoj javnosti, pa i kod ove rasprave, stvar svodi na to kao da je Hrvatska već pristupila NATO-u ili kao da je već donesena odluka da se tom savezu pristupi, jer takva odluka nije donesena.

Rekao je da je do sada potpisano niz sporazuma sa NATO-m i postavlja se pitanje je li uopće tom savezu potrebno da primi Hrvatsku u svoje članstvo, "kada su sve od nas dobili, potpuni imunitet, pravnu osobnost, pravo raspolaganja nekretninama".

Smatra da se Hrvatska ovim sporazumom i svim sličnima odrekla dijela suvereniteta, a posljedica tog odricanja su slučajevi kada "strani vojnici u RH puška brane svog kolegu koji je počinio prometni prekršaj i koji naravno nikada nije odgovarao u RH niti će odgovarati i svim takvim i sličnim slučajevima".

Dodaje da je NATO dobio i prethodnim sporazumima i ovim sve što je htio, praktično položaj kao da smo članica, a s druge strane, Hrvatska je dobila samo obveze, gotovo nikakva prava. Postavio je pitanje je li činjenica što ovaj sporazum nije bio ratificiran prije Istanbulske konferencije utjecala na položaj RH vezano uz pozivanje u NATO, a ako nije, čemu onda žurba i hitni postupak sada, nakon Istanbulske konferencije i činjenice da RH nije pozvana u članstvo.

Zaključio je da bez sagledavanja stanja u oružanim snagama, koje ocjenjuje katastrofalnim, nema smisla govoriti ni o NATO-u, pa ni o potpisivanju ovakvih sporazuma. Mišljenja je da bi trebalo odgoditi ratifikaciju ovog sporazuma sve dok se ne sagleda stanje u oružanim snagama i dok se ne donese odluka hoće li ili neće Hrvatska ući u NATO.

Predsjednik **Šeks** podsjetio je da je primjena hitnog postupka prihvaćena kod utvrđivanja dnevnog reda.

Dr.sc. **Krešimir Čosić (HDZ)** javio se za repliku. Rekao je da Hrvatska

treba biti zadovoljna s onim što je rečeno u Istanbulu. Naime, prije pola godine NATO je imao čvrste, argumentirane primjedbe na ustroj i strukture oružanih snaga RH, a nakon nekoliko mjeseci te primjedbe su otklonjene. "Tek su u Bratislavi na Parlamentarnoj plenarnoj skupštini dani su jasni signali potpore pozitivnim reformama u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama RH i to je ponovljeno u Istanbulu". Drži da je očit pozitivan trend i nada se da će on imati kontinuitet.

Vlado Jukić (HSP) odgovorio je na repliku. I dalje tvrdi da je "Istanbul bio fjjasko".

Pitanje kaznene odgovornosti

Tonči Tadić (HSP) izjavio je da je jedan od ključnih elemenata ulaska u

NATO i status pripadnika oružanih snaga sa stajališta kaznene odgovornosti za sva djela koja eventualno počine u drugoj zemlji, zemlji primateljici, u kojoj su na vojnoj vježbi ili su stacionirani u nekoj od NATO-vih vojnih baza. Dodaje da upravo to jest kroz čitavu povijest slanja stranih snaga u strane vojne baze ili zajedničkih vojnih vježbi i bio spor. Pokušavalo se ovo pitanje regulirati raznim mehanizmima, a jedan od načina je i ovaj sporazum, kojim se pokušava to urediti na način da NATO snage imaju imunitet u onoj zemlji u kojoj su, sve dok obavljaju službenu dužnost, a izvan vojne vježbe, odnosno izvan vojne baze i svojih svakodnevnih dužnosti, oni su podložni hrvatskim zakonima, posebno članovi njihovih obitelji, odnosno civili.

Naglašava da se s ovim Dodatnim protokolom ide korak dalje i pokušava

se taj imunitet uvesti i za civilne pripadnike, računajući s time da će po potrebi djelovati i pojedino združeno vojno zapovjedništvo NATO-a i na teritoriju Hrvatske. "Cijeli ovaj sporazum se odnosi na imunitet pripadnika stranih vojnih snaga, a ovdje se on nastavno odnosi i na imunitet od plaćanja poreza RH".

Ovime je zaključena rasprava.

Ministar **Rončević** očitovao se o amandmanu Odbora za zakonodavstvo. Vlada ga prihvaća i on postaje sastavni dio zakona. Uslijedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona.

Zastupnici su hitnim postupkom, većinom glasova, sa 79 "za" i 6 "protiv" donijeli Zakon, u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O TREĆOJ IZMJENI UGOVORA O OSNIVANJU I RADU MEĐUNARODNOG CENTRA ZA RAZVOJ MIGRACIJSKE POLITIKE (ICMPD)

Europski standardi migracijske politike

Predlagatelj Zakona je Vlada RH. Kod utvrđivanja dnevnog reda prihvaćena je primjena hitnog postupka kod donošenja ovog Zakona.

Ugovorom o trećoj izmjeni Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike, osnovni Ugovor o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike se mijenja i zasniva na trajnim osnovama. Kako bi u potpunosti obavila proces priključenja ICMPD-u, nužno je da Hrvatska potvrdi Ugovor, što je predmet ovog Zakona.

Zastupnici su većinom glasova hitnim postupkom donijeli Zakon o

potvrđivanju Ugovora o trećoj izmjeni Ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike (ICMPD), u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog zakonskog prijedloga poslužili smo se izlaganjem državnog tajnika MUP-a, **Ivice Buconjića**. Rekao je da se radi o produžavanju važenja ugovora o osnivanju Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike, koji je osnovan 1993. godine. Hrvatska je od 1995.

godine bila u statusu pridruženog člana, a ove godine, u siječnju mjesecu, donesen je Zakon o potvrđivanju tog Ugovora, kojim je Hrvatska praktično postala punopravni član Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike.

Budući da je taj prvi temeljni ugovor iz 1993. godine bio sklopljen na određeno vrijeme kojem je rok istekao 30. travnja ove godine, trebalo je donijeti novi ugovor na potpuno identičnim osnovama, kojim će biti ustanovljeno trajanje ovog centra za razvoj migracijske politike na neodređeno vrijeme, komentira Buconjić.

"Radi se samo o tome da je onaj prvotni ugovor o osnivanju centra istekao, da

su sve članice do sada ponovno potvrdile ugovor o produžavanju trajanja ugovora o osnivanju međunarodnog centra na neodređeno vrijeme, pa i ja u ime MUP-a predlažem da i Sabor potvrdi ovaj zakon kojim će Hrvatska i dalje ostati članica Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike”.

Naglasio je da je ovo za Hrvatsku vrlo važno, jer će stjecanjem statusa kandidata morati primjenjivati sve standarde migracijske politike u skladu s europskim standardima.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi slijedeći amandman na članak 3. koji se mijenja i glasi: ”Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je ministarstva nadležnog za unutarnje poslove”. Obrazloženje je da se na primjeren način uređuje nadležnost središnjeg tijela državne uprave koji će provoditi ovaj Zakon i na taj način se otklanja potreba izmjene ovog Zakona ukoliko bi došlo do promjene naziva ministarstva.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ne protivi se prijedlogu za donošenjem Zakona po hitnom postupku, jer ocjenjuje da je on od interesa za RH. Odbor je u cijelosti podržao izlaganje predstavnika predlagatelja Zakona, te je uvažavao činjenicu da RH nužno mora potvrditi Ugovor, kako bi u cijelosti obavila proces priključenja Međunarodnom centru, čiji je cilj unapređenje međunarodne suradnje na području migracijske politike. Odbor je većinom glasova predložio donošenje Zakona u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika MUP-a **Ivice Buconjića**, u ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost

Izvršće je podnio predsjednik Odbora, **Ivan Jarnjak**.

Potom je otpočela rasprava po klubovima zastupnika.

U ime **Kluba zastupnika HNS/PGS-a** govorio je dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)**. Reкао je da ovaj zakon potpuno nepotrebno dolazi na saborske klupe dva puta u proteklih 6 mjeseci. Naime, zemlje članice koje su potpisale ovaj ugovor su još u lipnju prošle godine ga izmijenile i dale na potpisivanje, što znači da je Hrvatska u siječnju ove godine mogla prihvatiti ugovor i predložene izmjene. Smatra da zastupnici zaslužuju ispriku zbog ovog propusta.

Nema razloga za hitni postupak

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Reкао je da Ugovor o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike koji je Sabor usvojio 29. siječnja 2004. godine prestaje važiti 30. travnja 2004. godine. Naime, to je bio ugovor na određeno vrijeme, pa se i ide na sklapanje novog ugovora koji bi bio na neodređeno vrijeme. Predlagatelj sada traži da RH potvrdi ugovor o trećoj izmjeni ugovora o osnivanju i radu Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike.

Pero Kovačević naglašava da predlagatelj međutim, ne obrazlaže zašto je to nužno i dodaje da ovaj ugovor očito nije usklađivanje sa zakonodavstvom EU jer nema oznake P.Z.E. Također napominje da nekih zemalja koje su prije bile potpisnice više nema, kao Mađarske, Slovenije, a da se ne navodi razlog njihova povlačenja. Naposljetku, nema nikakvog izvješća o dosadašnjem radu tog međunarodnog centra.

”Nema baš nikakvog valjanog razloga da srljamo u hitnu proceduru i da prihvaćamo, to više što zemlje kao što je Slovenija i Mađarska koje su bile u prvom krugu potpisnice, više nema”.

Učinkovitija zaštita granice

Ivica Buconjić, državni tajnik, dao je završnu riječ. Izjavio je da u siječnju

kada se prvi put ratificirao ovaj ugovor ondašnjim zakonom, još je bio na snazi prvi ugovor iz 1993. godine, a u kojem je pisalo da je on na snazi do 30. travnja ove godine. «Znači, mi smo onaj prvi temeljni ugovor potvrđivali prije njegovog isteka. Hrvatska je tom ugovoru pristupila 1995. godine i imala je status pridruženog člana, ne punopravnog i zbog toga smo imali dosta prigovora od zemalja EU”.

Dakle, prvim zakonom iz siječnja ove godine bilo je ratificirano pristupanje onom prvom temeljnom ugovoru. Budući da je 30. travnja taj ugovor istekao, ovim sadašnjim prijedlogom Hrvatska ponovno pristupa novom ugovoru kojim je produženo trajanje međunarodnog centra.

Što se tiče potrebe za hitnim postupkom, Buconjić je rekao da se od Hrvatske već duže vrijeme zahtijeva da znatno učinkovitije zaštiti i nadzire svoje granice, ”praktično u skladu sa Šengenskim kriterijima”. Hrvatska je dobila od Europske komisije pohvalu za taj program integriranog upravljanja državnom granicom kao za jedan od najuspješnijih projekata koje je uopće do sada provodila iz CARDS programa, a za što smo dobili i ne mala financijska sredstva. Upravo u provođenju tog projekta uslijedila je velika pomoć Međunarodnog centra za migracijske politike, pa je pristupanje ugovoru i te kako značajno za Hrvatsku, koja će i nadalje imati koristi u praćenju migracijske politike i migracijskih tokova. Smatra da nema potrebe odlagati ponovnu ratifikaciju ovoga ugovora i pristupanje Međunarodnom centru.

Dragutin Lesar (HNS) javio se za ispravak navoda. Reкао je da je kolega Dorić govorio da je 29. siječnja, kada se raspravljalo o pristupanju i ratifikaciji ugovora bilo poznato da su osnivači centra i potpisnici ugovora u lipnju prošle godine izvršili promjene i da centar iz privremenog prerasta u trajni, a što zastupnicima nije bilo rečeno.

Dr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** ustvrdio je da nije sporno do kada je stari ugovor vrijedio, već je sporno od kada je zemljama dana mogućnost da pri-

hvate treće izmjene, a to je bio lipanj 2003. godine. To pak znači da se u siječnju mogao prihvatiti i ugovor i njegove izmjene.

Ovime je zaključena rasprava. Ministar **Marijan Mlinarić** očitovao se u

ime Vlade RH o amandmanu Odbora za zakonodavstvo. Vlada ga prihvaća, te postaje sastavni dio zakona. Uslijedilo je glasanje o Konačnom prijedlogu zakona.

Zastupnici su u hitnom postupku, većinom glasova, sa 79 "za"

i 6 "protiv" prihvatili predloženi zakon, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanom Odbora za zakonodavstvo.

S.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O UZIMANJU I PRESAĐIVANJU DIJELOVA LJUDSKOG TIJELA U SVRHU LIJEČENJA

Jamstvo sigurnosti i onemogućavanje manipulacija

Hrvatski sabor je prihvatio ovaj zakonski prijedlog uz opću podršku, prosljeđivši unatoč tome predlagatelju – Vladi RH – cijeli niz primjedbi.

O IZVJEŠĆU

Za prikaz zakonskog Prijedloga evo, najkraće, što je o njemu rekao državni tajnik u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, dr.sc. **Velimir Božikov**. Nakon podatka kako je u Hrvatskoj prva transplantacija obavljena 1971, on je naglasio da je za razvoj svih segmenata važnih za transplantacijski program potrebno u prvom redu osigurati: povjerenje i podršku javnosti; svijest i stručnu edukaciju zdravstvenih djelatnika; važnost i svrshodnost programa te dobru organizaciju zdravstvenog sustava koja bi objedinila sustav prikupljanja i presađivanja organa te osigurala pravičnu raspodjelu organa i tkiva.

Predloženim zakonom usklađuje se unutarnji pravni poredak Republike Hrvatske s Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskih bića u pogledu primjene, biologije i medicine te s Dodatnim protolom uz Konvenciju. Cilj je zakona odrediti jasne kriterije medicinske prakse na području transplantacij-

ske medicine te uključiti Hrvatsku u red europskih zemalja koje su pravno uredile razinu medicinske znanosti tog područja.

Prema Prijedlogu, presađivanje se može obaviti samo ako je medicinski opravdano, odnosno ako je to najpovoljniji način liječenja, a sam postupak mora se provoditi u skladu s visokoprofesionalnim obvezama i standardima. Uzeti dijelovi tijela dodjeljuju se primatelju s nacionalne liste čekanja, u skladu s transparentnim, providnim, objektivnim i opće-prihvaćenim medicinskim kriterijima.

Presađivanje se može obaviti samo ako je primatelj dao pisanu suglasnost, a za onoga nesposobnog za rasuđivanje odnosno maloljetnog suglasnost daje bračni drug, roditelj, punoljetno dijete, punoljetni brat ili sestra, skrbnik odnosno zakonski zastupnik primatelja.

Organ ili tkivo od živog darivatelja može se uzeti (po odluci etičkog povjerenstva zdravstvene ustanove u kojoj će se obaviti presađivanje) isključivo u svrhu liječenja primatelja ako ne postoji odgovarajući organ ili tkivo umrle osobe te ne postoji druga približno jednaka metoda liječenja. Prije uzimanja organa ili tkiva moraju se obaviti odgovarajuće medicinske pretrage i zahvati radi procjene i smanjenja fizičkih i psihičkih rizika

za zdravlje darivatelja (ako postoji ozbiljan rizik organ ili tkivo se ne uzima).

Dijelovi tijela smiju se uzeti samo osobi starijoj od 18 godina i sposobnoj za rasuđivanje.

Predloženi zakon u potpunosti je usklađen s Konvencijom i Protokolom Vijeća Europe o zaštiti ljudskih prava.

Uzimanje dijelova tijela od živog darivatelja dopušteno je samo ako je darivatelj za zahvat dao suglasnost u pisanom obliku te ako je opasnost po njegovo zdravlje, prema medicinskim kriterijima, u granicama prihvatljivog. Suglasnost darivatelja organa ili tkiva mora se odnositi samo na predviđeni zahvat, ona se daje u pisanom obliku te mora biti izraz slobodne volje darivatelja, utemeljene na odgovarajućoj obavijesti o prirodi, svrsi i tijeku zahvata i vjerojatnosti njegove uspješnosti i uobičajenim rizicima. Nije dopušteno uzimanje organa ili tkiva osobe koja nije sposobna dati pristanak. Iznimno se može odobriti uzimanje regenerativnog tkiva osobe koja nije

sposobna dati suglasnost - po zakonski propisanim uvjetima.

Dijelovi tijela s umrle osobe mogu se uzimati tek nakon što je sa sigurnošću, prema medicinskim kriterijima, utvrđena smrt i to samo ako se darivatelj za života nije tome protivio u pisanom obliku.

Presadivanjem i pohranjivanjem dijelova ljudskih tijela smije se baviti samo ona zdravstvena ustanova kojoj je za obavljanje tih djelatnosti u skladu s ovim zakonom dano odobrenje ministra zdravstva. Ovlaštene ustanove moraju ispunjavati uvjete za uzimanje, presađivanje odnosno pohranjivanje dijelova ljudskog tijela s obzirom na prostor, stručne radnike i medicinsko-tehničku opremu koju propisuje ministar nadležan za zdravstvo. Uzimanje dijelova tijela od živih darivatelja radi presađivanja može obavljati samo zdravstvena ustanova koja će obaviti presađivanje tijela tijela.

Zakonskim prijedlogom uređuje se djelokrug rada Ministarstva zdravstva za vođenje liste darivatelja, a listu čekanja primatelja referentni centar kojega će odrediti ministar.

RADNA TIJELA

Podrška

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona, a na tekst Prijedloga daje sljedeće primjedbe i prijedloge:

- članak 9 - urediti i dužnost čuvanja profesionalne tajne, a u skladu s posebnim propisima koji uređuju zaštitu tajnosti podataka.

- članak 10. stavak 3 - urediti slučajeve i onih primatelja koji nemaju užu ili širu rodbinu.

- članci 15. i 16 - razmotriti mogućnost uzimanja dijelova tijela i malodobnim osobama uz suglasnost roditelja ako takvo darivanje ima za svrhu spašavanje života primatelja člana obitelji.

- članak 21. - preispitati opravdanost propisivanja Pravilnikom načina, postupka i kriterija za utvrđivanje smrti. S

obzirom na važnost utvrđivanja navedene činjenice čula su se mišljenja da bi to pitanje trebalo urediti Zakonom.

- članak 22. - razdvojiti stavak 1. od stavaka 2, 3, 4. i 5. budući da ne uređuju istu materiju.

- članak 33 - u predloženoj odredbi pojavljuje se pojam razmjena organa ili tkiva, a što se ne uređuje Prijedlogom zakona.

- članak 34. stavak 2 - preciznije urediti na način da je razvidno tko je to fizička osoba koja će se kazniti za prekršaj.

Usklađeno

Odbor za europske integracije je podržao jednoglasno upućivanje Prijedloga zakona u prvo čitanje utvrdivši da je tekst usklađen s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe.

Ocjena je Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da je donošenje ovog zakona vrlo značajno za oblikovanje cjelovitog sustava zaštite ljudskih prava, posebno u onom dijelu koji se odnosi na zaštitu ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u primjeni medicine. Isto tako je konstatirano kako je donošenje predloženog zakona značajno i sa stajališta usklađivanja domaćeg zakonodavstva – usklađuje se pitanje presađivanja dijelova ljudskog tijela s napretkom u medicinskoj znanosti, kao i s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe. U raspravi su se čula sljedeća mišljenja, primjedbe i prijedlozi:

- sadržaj predloženog zakona dovesti u vezu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prava pacijenata, a koji je također u saborskoj proceduri. – raspraviti razloge zbog kojih se, prema članku 1. stavak 3. Prijedloga zakona, odredbe zakona ne bi primjenjivale na organe i tkiva za reprodukciju, organe i tkiva zametka ili fetusa te na krv i krvne pripravke.

- stavak 3. članka 2. precizirati - da se uzimanje i presađivanje dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja mora provoditi ne samo u skladu s odgovarajućim

profesionalnim obvezama i standardima već i u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava pacijenata.

članak 4. nadopuniti i precizno utvrditi da se sve radnje u vezi s dodjeljivanjem uzetih dijelova tijela moraju pisano evidentirati i provesti po strogo utvrđenoj proceduri, kako bi se onemogućile zloupotrebe. Postupak mora biti izveden tako da je iz njega vidljivo: tko je i kada izvršio pregled nacionalne liste čekanja i utvrdio da nije moguće naći odgovarajućeg primatelja u Republici Hrvatskoj. Ovo izuzetno osjetljivo pitanje mora biti formulirano tako da onemogući trgovanje dijelovima ljudskog tijela. U zakonu treba utvrditi da će se postupak dodjeljivanja uzetih dijelova tijela detaljno propisati posebnim pravilnikom, a nepoštivanje propisane procedure i neevidentiranje poduzetih radnji u ovom postupku, treba propisati kao kažnjivo djelo trgovanja dijelovima ljudskog tijela.

- člankom 5. ili posebnim člankom propisati obvezu osiguranja od mogućih šteta koje mogu nastati kao posljedica medicinskih postupaka provedenih temeljem ovog zakona.

- članci 6. i 7. propisuju da je zabranjeno oglašavanje potreba za i trgovanje dijelovima ljudskog tijela. Kršenje ovih zakonskih odredbi, s obzirom na da može izazvati teške posljedice po zdravlje čovjeka, trebalo bi biti sankcionirano kao teže kazneno djelo.

- člankom 8. jasno definirati, da su za osiguravanje odgovarajućih uvjeta za uzimanje i presađivanje organa i tkiva odgovorni i pojedinci i pravne osobe (zdravstvene ustanove) u kojima se takvi zahvati izvode, te propisati sankcije. - stavkom 2. članka 9. propisati da se liječniku primatelja, na njegov zahtjev, mora obvezno omogućiti uvid u medicinske podatke darivatelja. Predloženi izraz "kada je to nužno", može dovesti do različitih tumačenja, pa i takvih da se od nekoga mora dobiti odbrenje, pri čemu u zakonu ne stoji tko bi takvo odobrenje davao. - stavak 3. članka 10. nadopuniti tako, da suglasnost za primatelja može dati i izvanbračni drug, imajući u vidu da naše zakonodavstvo pod propisanim uvjeti-

ma priznaje i izvanbračnu, te istospolnu zajednicu.

- članak 11. konkretizirati na način da se razjasni: tko nakon izvršenog medicinskog zahvata (uzimanja i presađivanja organa) snosi troškove praćenja zdravstvenog stanja davatelja i primatelja. – člankom 13. predvidjeti da u radu etičkog povjerenstva zdravstvene ustanove sudjeluje i član povjerenstva za zaštitu prava pacijenata, koji bi trebao biti imenovan sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita prava pacijenata. – člankom 14. izričito propisati da se organ ili tkivo ne smije uzeti ako postoji ozbiljan rizik za život i zdravlje darivatelja te da je postupanje suprotno tome kazneno djelo. Takvi postupci ne bi se mogli tretirati kao prekršaj za koji se plaća novčana kazna, već kao teže kazneno djelo.

– predvidjeti (stavak 2. članka 17) da darivatelj ima pravo osim na nepristran savjet liječnika koji neće sudjelovati u uzimanju ili presađivanju organa, odnosno koji nije osobni liječnik primatelja, i pravo na savjet povjerenstva za zaštitu prava pacijenata, sukladno zakonu kojim će se urediti zaštita prava pacijenata. – članak 18 – predvidjeti da se iznimno može odobriti uzimanje tkiva koje se obnavlja od osobe koja nije sposobna dati "pravnu" suglasnost ako su među svim navedenim uvjetima koji moraju biti ispunjeni predvidi da primatelj može biti i dijete.

Posebnu pozornost u raspravi je izazvao članak 22, prema kojem se dijelovi tijela s umrle osobe smiju uzeti radi presađivanja samo ako se darivatelj za života nije tome u pisanom obliku protivio. Prema stavku 2. istog članka, izabrani doktor medicine primarne zdravstvene zaštite obavezan je obavijestiti pacijenta o mogućnosti protivljenja darivanju dijela tijela za presađivanje i omogućiti mu da se o tome izjasni u pisanom obliku. Postavljeno je pitanje, što ako se umrla osoba za života nije imala mogućnost izjasniti da slaže li se s ovakvim postupkom. Uz razumijevanje za činjenicu da u Republi-

ci Hrvatskoj postoji deficit organa za transplantaciju, javlja se, kako je istaknuto, moralna dilema, ne krše li se ovakvom zakonskom odredbom ljudska prava. Iznijeto je i mišljenje da bi ova zakonska odredba ukoliko se poveže s predloženom odredbom članka 4, mogla otvoriti i prostor za zloporabe. Sugerirano je predlagatelju da u pripremi konačnog prijedloga zakona preciznije uredi ovo pitanje, imajući u vidu dileme iznijete u raspravi.

- članak 30 - za promidžbu darivanja organa i tkiva trebalo bi razviti daleko šire, odnosno i izvan medicinskih krugova, kao što se to čini kada je u pitanju darivanje krvi. Najšira javnost trebala bi biti educirana o humanosti i značaju tog čina za zdravlje ljudi i spašavanje života, kako bi se što uspješnije riješio problem deficita organa i tkiva za transplantaciju.

Odbor za europske integracije podržao je upućivanje Prijedloga u prvo čitanje istaknuvši da je dosadašnje uređenje problema presađivanja dijelova ljudskog tijela potrebno prilagoditi napretku medicinske znanosti te da je predloženi zakon u potpunosti usklađen s Konvencijom i Protokolom Vijeća Europe o zaštiti ljudskih prava.

RASPRAVA

Uvodno je govorio **Velimir Božikov**, državni tajnik u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, a stav Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo obrazložio je dr. sc. **Marko Turić**.

Što prije formirati referentni centar

Zakonski prijedlog je u ime Kluba zastupnika HDZ-a podržao dr. sc. **Drago Prgommet**. Uvodno je upozorio da je Hrvatska već godinama na pretposljednem mjestu u Europskoj uniji po broju transplantacija, od Španjolske, s vrha liste, primjerice, četiri puta manje. Na transplantaciju sada čeka 1500 ljudi, gotovo polovica više od pet godina i realno je očekivati da ih trećina od ukupnog broja neće to ni dočekati.

Zastupnik HDZ je zatim: podsjetio kako hemodijaliza godišnje zdravstvo košta oko 120 tisuća kuna, a transplantacija 60 tisuća; ustvrdio kako se modelom pretpostavljenog pristanka s mogućnošću aktivnog isključenja maksimalno poštuje pravo na vlastito odlučivanje a i osigurava viša stopa davalaštva; rekao da bi stav zdravstvenih radnika sigurno pomogao razbijanju straha ili dilema o smrti mozga odnosno uvriježene bojazni da će organi biti uzeti od još žive osobe te da su mediji mnogo učinili na pridobivanju javnosti.

Presadivanje se može obaviti samo ako je medicinski opravdano, odnosno ako je to najpovoljniji način liječenja, a sam postupak mora se provoditi u skladu s visokoprofesionalnim obavezama i standardima. Uzeti dijelovi tijela dodjeljuju se primatelju s nacionalne liste čekanja, u skladu s transparentnim, objektivnim i općeprihvaćenim medicinskim kriterijima.

Slijedio je poziv Ministarstvu zdravstva da se što prije formira referentni centar za uzimanje i presađivanje ljudskog tijela u svrhu liječenja pa sljedeća upozorenja, ocjene i zaključci predstavnika Kluba zastupnika HDZ-a: nisu točne tvrdnje o neuspješnim transplantacijama; stav je Katoličke crkve da treba poticati presađivanje organa, a i gotovo da nema druge religije koja to zabranjuje; podupiru se svi ciljevi, mjere i aktivnosti Ministarstva na provedbi Programa povećanja broja transplantacija s upozorenjem kako je – s obzirom na to da ovakvi zahvati iziskuju značajna financijska sredstva - nužno predložiti model financiranja koji neće opterećivati redovito poslovanje bolnica.

Od Ministarstva ovaj klub zahtijeva da se otklone nedostaci na koje je ukazala Zajednica udruga dijaliziranih

transplantiranih bubrežnih bolesnika. Njihov je predstavnik izlaganje zaključio zahvalom svima koji su sudjelovali u dosadašnjim aktivnostima te pozivom da u nadirućem nasilju kulture smrti kultura darivanja postane prepoznatljivo obilježje kao dio opće kulture života svih građana.

Zašto se stav o darivanju ne bi upisao u zdravstvenu iskaznicu?

Izrazivši nadu da će ova rasprava pridonijeti tome da se ohrabre potencijalni donori, predstavnik Kluba zastupnika HNS-a, **Dragutin Lesar**, inače vlasnik donorske kartice, i suradnik hrvatske donorske mreže izvijestio je zastupnike da je krajem prošle godine na listi čekanja za presađivanje bilo: za bubrege 982 potencijalna primatelja (na dijalizu redovito odlazi još 3000 građana); za srce 21, za jetru 63, za pluća 5, gušteraču 6, za koštanu srž više od 300 ljudi te isto toliko za rožnicu. Čak 31 posto ljudi je na listama čekanja duže od 6 godina. U 2003. godini presađena su 73 bubrega, 28 jetara, 9 srca i 8 gušterača (zastupnik nije imao podatke za koštanu srž i za rožnicu). U 2002. presađeni su organi sa 41 mrtvog donora. U Europi su na milijun stanovnika 33 donora, u svijetu 21, a u Hrvatskoj 10.

Sadržaj predloženog zakona dovesti u vezu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prava pacijenata, a koji je također u saborskoj proceduri.

Iz ovog kluba došle su sljedeće sugestije i upiti za poboljšanje teksta zakonskog prijedloga: zar roditelj u situaciji kad dijete nije sposobno dati suglasnost ne bi mogao darovati organ; doraditi članak 18 (ako netko nije sposoban dati suglasnost nije sposoban ni protiviti se); zašto se stav o darivanju ne bi upisao u zdravstvenu iskaznicu; zašto se u sluča-

ju umrle maloljetne osobe te punoljetne bez sposobnosti rasuđivanja ne bi prije roditelja pitalo bračnog supružnika ili punoljetnu djecu za suglasnost za presađivanje; bolnicama koje ispunjavaju kadrovske i tehničke uvjete za utvrđivanje moždane smrti imaju s tog naslova dodatni izvor sredstava; izraz promidžba zamijeniti pojmom edukacija ili savjetovanje građana i pacijenata.

I tu je na kraju ocjena kako je najveća sigurnost građanima da neće biti manipulacija kazna prema kojoj svaki liječnik za kršenje ovog zakona gubi licencu.

Hrvatska nema razloga sramiti se postignutih rezultata

Predstavnica Kluba zastupnika SDP-a, **Željka Antunović** je uvodno ustvrdila kako Hrvatska nema razloga sramiti se postignutih rezultata, kako u smislu povećanja broja donora tako i osposobljavanja zdravstvenih djelatnika. U prvih šest mjeseci ove godine ona na milijun stanovnika ima 13 donora, napomenula je, te zatim izrazila nadu da će se poštovati zaključak matičnog odbora za zdravstvo da ga se svakih šest mjeseci izvještava o toku i novim dostignućima u transplantaciji.

Zahvalivši svim pojedincima zaslužnim za razvoj transplantacije u Hrvatskoj, letačkim ekipama, vozačima, koordinatorima te donorima i njihovim obiteljima, zastupnica je naglasila kako entuzijizam i motiviranost treba zamijeniti sustav dobre organiziranosti te jasno i precizno utvrđene procedure.

Usljedile su ove primjedbe na zakonski prijedlog: zakon bi trebao više raspoznavati specifičnost darivanja i presađivanja stanica i tkiva od presađivanja organa; nije predviđeno tko će donijeti odluku o darivanju tkiva ili organa koji idu u razmjenu; što se događa kad uslugu presađivanja zatraže stranci; u tekstu se ne spominju organizacije koje pomažu transplantaciju (hrvatska donorska mreža i druge različite nevladine organizacije koje i sada imaju važnu ulogu, a mogu imati i važniju); precizirati da uzimanje organa i tkiva može obaviti samo ustanova koja će obaviti presađivanje.

Tu su, nadalje, ova upozorenja: nejasno je koji su to referalni centri – postoji centar za tipizaciju tkiva, a ne postoji referalni centar za uzimanje i presađivanje (stručnjaci tvrde da ga nije niti moguće niti prihvatljivo stvarati na jednom

Modelom pretpostavljenog pristanka s mogućnošću aktivnog isključenja maksimalno poštuje pravo na vlastito odlučivanje a i osigurava viša stopa davalništva.

mjestu); ne može biti samo jedna nacionalna lista već nacionalne liste (za svaki organ posebno); Ministarstvo obavlja poslove koje bi, po mišljenju stručnjaka, trebala preuzeti neka druga središnja organizacija (nekad se spominjao CRO transplant) pod nadzorom Ministarstva; ako se u 2005. godini ne izdvoji više od predviđenih milijun i 700 (a od toga je 300 tisuća predviđeno samo za informatizaciju) neće biti pozitivnih pomaka, koje treba nastaviti a ne zaustaviti.

Čudan raspored sredstava

Zakon je dobrodošao i odavno je bio potreban – rekla je uvodno u ime Kluba zastupnika HSS-a **Ljubica Lalić**. Ustvrdila je kako se pokazalo da je pogrešna ocjena kako je razlog malom broju donora u svijesti građana odnosno zaziranju od donorstva čak i nakon smrti. Pokazala je to akcija potpisivanja donorskih kartica što su je organizirali mladi Hrvatske seljačke stranke. U samo sat i pol 67 građana Slavenskog Broda dokazalo je, rekla je zastupnica, da je za njih najhumanije djelo u životu darivanjem vlastitih organa spasiti život drugome. Doduše, dometnula je, pokazalo se i to da su potpisane kartice bez ikakva značaja. Naime, predloženi zakon počiva na pretpostavci da su svi građani darovatelji, osim onih koji se tome nisu za života u pisanom obliku protivili. Zastupnici HSS-a se ne protive ni ovom pristupu, ali smatraju da niti takvo polazište ne isključuje obvezu društva da educira

građane o značaju i veličini humanosti doniranja, a ne isključuje ni postojanje donatorskih kartica.

Najveća sigurnost građanima da neće biti manipulacija kazna prema kojoj svaki liječnik za kršenje ovog zakona gubi licencu.

Osvrnuvši se na strah građana od zloraba, predstavnica Kluba je rekla kako su najveće moguće kod uzimanja dijelova tijela upravo umrlih osoba. Zbog toga je, vjerojatno, predlagatelj odabrao varijantu uključenja većeg broja liječnika, a je li riječ o dovoljnom mehanizmu zaštite pokazat će vrijeme. S obzirom na to da u nas u praksi ima takvih pojava kakve ni u jednoj drugoj zemlji nisu moguće možda bi trebalo razmisliti o dodatnim mehanizmima kontrole provedbe zakona, smatraju u Klubu zastupnika HSS-a. Koji još: ukazuje da će ipak biti potrebno osigurati dodatna sredstva za provedbu zakona stupa li na snagu u rujnu: pita hoće li biti dovoljna sredstva predviđena za 2005. godinu, uz upozorenje o njihovu čudnom rasporedu – 800 tisuća kuna za poslove prijevoza eksploatacijskih timova i organa, 300 tisuća za izradu i implementaciju jedinstvene informatičke podrške za sustav vođenja nacionalnih lista čekanja i raspodjelu organa i tkiva te praćenje transplantacijskih rezultata i nabavu komunikacijske tehnologije radi osiguranja dostupnosti i brze razmjene informacija te 300 tisuća kuna za promidžbene aktivnosti. A ni riječi, upozoravaju, o uređenju operacijskih dvorana, nabavci nove opreme i osposobljavanju novih liječničkih timova ili ekipa. Otud bojazan, naglasila je zastupnica Lalić, da će zakon ostati mrtvo slovo na papiru.

U ime Kluba zastupnika HSLS-a i DC-a, koji su također podržali predloženi zakon, **Mate Brletić** je rekao kako je potrebno poduzeti što više odgovarajućih mjera za povećanje broja darivanja organa i tkiva odnosno promicanje transplantacijskog liječenja i postmortalnog

darivanja organa. Samo neprestan rad u javnosti i edukacija u zdravstvenom sustavu osiguravaju dovoljan broj organa za presađivanje i spašavanje velikog broja života. Rekavši kako je, prema nekim saznanjima, trgovina organima u Hrvatskoj bila neprovediva (iako je bilo pojedinačnih namjera među stanovništvom da prodaju svoje organe), jer se presađivanje obavlja samo u kliničkim bolničkim centrima, zastupnik je naglasio kako zakon treba braniti i brani presađivanje organa u privatnim medicinskim ustanovama i svaka se zloraba treba rigorozno suzbiti.

Slijedilo je njegovo upozorenje da se općim odredbama predloženog zakona daje mogućnost manipulacije regenerativnim tkivom, odnosno matičnim stanicama, koje se mahom dobivaju iz krvi pupkovine rođenog djeteta koje nije u stanju dati pritisak. Stoga klub – ukoliko će se zaista uzimati krv iz pupkovine za određene svrhe - predlaže da se to odredi zakonom, a ne pravilnikom, jer se sama iznimnost treba definirati – da i tada ima tko potpisati suglasnost (majka).

Nije predviđeno tko će donijeti odluku o darivanju tkiva ili organa koji idu u razmjenu; što se događa kad uslugu presađivanja zatraže stranci.

Iznimnost uzimanja regenerativnog u svrhu liječenja srodnika i nesrodnika jako je važna pa se ne bi smjela provući kroz zakon nezapažena, rekao je predstavnik HSS-a i DC-a. Nameće se, naime, upit – što ako je primatelju u međuvremenu toliko pogoršano stanje da mu više doneseni pripravak neće trebati. Daje li se tada drugom primatelju i pod kojim okolnostima te kako se to tkivo skladišti, a kako uništava (da ne bi došlo do zlorabe).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo sljedeće zahtjeve, ocjene i primjedbe: potrebno je definirati organe, tkiva i tkivne stanice te stanične produkte, pogotovo kod organa, tkiva i stanica koji pripada-

ju reprodukcijским organima muškarca i žena, odnosno zabraniti bilo kakvu transplantaciju jajnih stanica i reproduktivnih organa žene; posebnim zakonom regulirati uzimanje tkiva te staničnih produkata koji pripadaju reprodukcijском dijelu muškarca i žene.

Ustanoviti nacionalni koordinativni centar

Klub zastupnika SDSS-a, čiji je stav obrazložio dr. **Vojimir Stanimirović**, smatra da bi zakonom trebalo navesti koji se organi odnosno tkiva mogu uzeti od živog darovatelja (jedan bubreg, dio jetre, dio kože, koštana srž) te precizirati da se organi poput srca, pluća, očiju i gušterače mogu darovati nakon smrti. Oni, nadalje, predlažu: razmotriti mogućnost da se zakonom predvidi da živi darovatelji trebaju znati kome su darovali organ, kako se ne bi stvorila mogućnost kupovine i prodaje organa na ilegalnom tržištu; kad je riječ o uzimanju dijelova s umrle osobe bitno je da potvrdu o smrti ne smiju dati liječnici koji neposredno sudjeluju u uzimanju dijelova tijela s umrle osobe; upitno je treba li predvidjeti i pravo pristanka zakonskog zastupnika ili skrbnika kad je riječ o maloljetnoj ili osobi nesposobnoj za rasuđivanje; da bi zakon zaživio nosilac posla ne bi trebalo biti samo ministarstvo već bi trebao postojati jedan nacionalni koordinativni centar koji bi osim s nekoliko desetaka bolnica koordinirao rad i s drugim takvim centrima u Europi i šire; ispod razine tog centra bile bi donacijske bolnice koje bi imale direktnu komunikaciju s nacionalnim koordinativnim centrom i s transplantacijskim centrom, odnosno klinikama koje odredi ministarstvo.

Prva uspješna transplantacija sa živog srodnika izvršena 1951. godine

Mr.sc. **Kajo Bučan (HDZ)** rekao je da su transplantacije ili presade organa veliko postignuće znanosti u službi čovjeka uz koje se javljaju mnoga bio-

tehnička pitanja. Podsjetio je na godinu 1967. i prvu uspješnu transplantaciju srca u Cape Townu u Južnoj Africi dodavši da je manje poznato da je ta godina isto tako bila revolucionarna za presadu organa jer je prvi put te iste godine uspješno izvršena transplantacija jetre i istovremeno bubrega i gušterače.

Koliki je značaj toga govori i to da je 1990. godine Nobelova nagrada u ovom području dodijeljena za presađivanje bubrega te je 1956. jedan stručnjak prvi presadio koštano srž. Prva uspješna transplantacija sa živog srodnika izvršena je 1951. godine a prva uspješna presada bubrega od živog nesrodnog davatelja 1959. godine u Europi. Iznio je čuvenu misao Svetog Oca da je šteta zakopati ono što može poslužiti životu. Iznio je da je iznimka šintoizam gdje se mrtvo tijelo drži nečistim i opasnim a njegovo diranje smatra se ozbiljnim prekršajem.

Danas je moguće presaditi približno 25 različitih organa i tkiva. Po broju davatelja organa na prvom mjestu su SAD sa 21 davateljem na milijun stanovnika dok su na dnu ljestvice Filipini sa 0,1 davateljem. Hrvatska je u Europi predzadnja, sa 9 davatelja na milijun stanovnika.

Danas je moguće presaditi približno 25 različitih organa i tkiva. Po broju davatelja organa na prvom mjestu su SAD sa 21 davateljem na milijun stanovnika dok su na dnu ljestvice Filipini sa 0,1 davateljem. Hrvatska je u Europi predzadnja, sa 9 davatelja na milijun stanovnika.

U Splitu je na dijalizi trenutno 179 bolesnika, 28 takvih bolesnika je umrlo prošle godine. Na listi čekanja za presađivanje bubrega je 63 bolesnika a u prošloj godini je jedan bolesnik s transplantiranim bubregom umro.

Kako bi se potaknula šira akcija darivanja organa te spriječile eventualne zloporabe potrebno je precizno odredi-

ti područje i uskladiti ga s pozitivnim iskustvima razvijenog svijeta.

Iznio je i nekoliko primjedaba na tekst o Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića. U tekstu se upotrebljava konstrukcija "informirani pristanak darivatelja", što bi trebalo ispraviti na pristanak informiranog darivatelja.

Nadalje, u Konvenciji se kaže da se organ ili tkivo neće uzeti ako postoji ozbiljan rizik za život ili zdravlje darivatelja. Uvijek postoji ozbiljan rizik, što je dobro formulirano u članku 2. stavku Konvencije koja kaže da je opasnost po njegovo zdravlje prema medicinskim kriterijima u granicama prihvatljivog.

Smatra da je potrebno dopuniti da o uzimanju organa odlučuje kvalificirano etičko povjerenstvo koje će se imenovati na osnovi određene edukacije i kriterija. Predlaže da se kao i u Njemačkoj, Irskoj, Danskoj, Velikoj Britaniji i Nizozemskoj zahtijeva obvezna dozvola obitelji. Potrebno je precizirati da uzimanje organa a ne dijelova tijela oživi darivatelja a presađivanje može obavljati ustanova koja će obaviti i presađivanje toga dijela tijela.

Smatra da se radi o dobrom tekstu i raspravi prvog čitanja zakona koji će u konačnici bitno unaprijediti regulativu tog područja.

Uvažiti činjenicu da se neće uzimati organi s osobe koja se tome izričito za života protivila

Ingrid Antičević–Marinović (SDP) smatra da je u raspravi već bila istaknuta neprijeporna zasluga i vrijednost Hrvatske donorske mreže i inicijative koje su bile održane unatrag nekoliko godina što je pozitivan trend koji se ne smije zaustaviti. Država i dalje treba poticati akcije ovakvog tipa jer dodala je da je iznenađujuće pozitivna reakcija građana.

Iznijela je neke primjedbe na Prijedlog zakon. Naime, Zakon u članku 1. izričito kaže da se on ne primjenjuje na stanice niti na tkiva kao ni na krvotvorne matične stanice. Poznato je

da postoji poseban Zakon koji govori o transfuziji krvi i Zakon o izvantjelesnoj oplodnji koji je također već zastario. Stoga bi bilo jako dobro kada bi uz izmjenu ovog zakona nastupile i dopune i izmjene zakona o izvantjelesnoj oplodnji.

Smatra da bi bilo zabrinjavajuće ako postoji ograničenje da se upravo izvantjelesna oplodnja zabrani onima koji nisu u braku jer je prema Zakonu izvanbračni drug izjednačen s bračnim. Zakonodavac mora uzeti u obzir kada se u zakonu izričito kaže da se organ ili tkivo neće uzeti ako postoji ozbiljan rizik za život ili zdravlje davatelja. No postoje starije osobe koje se žele izvrći čak i životnoj opasnosti da bi spasile drugog čovjeka. Zaključno je skrenula pažnju na moguće manipulacije ljudskim organima točnije trgovinu organa koja je rastući problem u svijetu stoga bi trebalo uvesti mjere prevencije zbog moguće zloporabe.

Nenad Stazić (SDP) drži da je puno učinjeno na popularizaciji donorstva u Hrvatskoj. Uvedena je donorska kartica. Prema važećem zakonskom rješenju organ s umrle osobe može se uzeti u svakom slučaju osim onom ako se ta osoba još za života u izričito pisanom zahtjevu protivila tom postupku. Ali je praksa nešto drugačija. Medicinski timovi nikada ne uzimaju organ s umrle osobe a da prije toga ne konzultiraju obitelj. Bilo bi dobro da to zaživi i u praksi. Smatra da je dovoljno uvažiti činjenicu da se neće uzimati organi s osobe koja se tome izričito za života protivila.

Smatra da su kod transplantacije važna tri momenta, organizacija, prostor i novac. No, čini se da je u Prijedlogu zakona kod organizacije najviše manjkavosti. U Hrvatskoj postoji "Croatia transplant" koja kao krovna institucija nije baš zaživjela, ali smatra da je loše da se koordinacijom svih poslova vezanih uz transplantaciju bavi Ministarstvo zdravstva kako stoji u Prijedlogu zakona.

Nadalje, napominje da se u članku 31. spominje nešto čega nema, a to je referentni centar za uzimanje i presađivanje dijelova ljudskog tijela u svrhu liječe-

nja, jer postoji samo referentni centar za tipizaciju tkiva.

Po pitanju novca drži da je namijenjenih 300.000 kuna predviđenih za izradu jedinstvene informatičke opreme, apsolutno nedovoljno.

Stjepan Bačić (HDZ) smatra da, s obzirom na hrvatske uvjete transplantacijska medicina ima dugu tradiciju započetu početkom sedamdesetih godina.

Istaknuo je da se transplantacija radi samo onda kada je medicinski opravdana te da stoga postoji nacionalna lista čekanja koja je pod strogim nadzorom te tako onemogućava pojavu diskriminacije prema materijalnom ili statusnom kriteriju. Kao važan kriterij istaknuo je kvalitetu života koju bolesnici koji se podvrgnu ovakvom liječenju kasnije imaju.

Smatra da bi transplantacijski centar trebao biti pod kontrolom Ministarstva zdravstva.

Dr.sc. **Marko Turić (HDZ)** istaknuo je da se radi o iznimno humanoj mjeri o kojoj se raspravlja te da je broj transplantacija rapidno povećan od 2000. godine čak i do 300 posto. Osobno apelira za nužnost povećanja razine informiranosti i povjerenja.

Nužno osiguranje dostatnih novčanih sredstava za programe testiranja kompatibilnosti tkiva

Ruža Lelić (HDZ) drži da predloženi zakon ima za cilj precizirati kriterije medicinske prakse na području transplantacijske medicine te Hrvatsku svrstati u red europskih zemalja koji su ovo područje medicinski, ali i pravno uredili s ciljem da se stvori pravna sigurnost osoba koje traže medicinsku pomoć ove vrste, ali i onih koji je pružaju.

Rastuće potrebe za presađivanjem dijelova ljudskog tijela rezultat su većih mogućnosti i uspjeha transplantacijske medicine, ali i širih indikacija za transplantacijsko liječenje.

Ističe da je problem nedostatka organa za presađivanje sve aktualniji svugdje u svijetu. Kada se govori o stanju

u Republici Hrvatskoj dodaje da se broj donora povećao, što se približava prosjeku europskih zemalja koje imaju 16 donora na milijun stanovnika.

Predloženi zakon ima za cilj precizirati kriterije medicinske prakse na području transplantacijske medicine te Hrvatsku svrstati u red europskih zemalja koji su ovo područje medicinski, ali i pravno uredili s ciljem da se stvori pravna sigurnost osoba koje traže medicinsku pomoć ove vrste, ali i onih koji je pružaju.

U posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj na redovnoj dijalizi godišnje ima oko 500 novih slučajeva i taj se broj gotovo udvostručio u posljednjih deset godina. Krajem 2000. godine na listi čekanja za bubrege je 800 bolesnika, a pored toga su još i bolesnici koji čekaju na presađivanje gušterače, srca, jetre, rožnice, a smatra da je najžalosnije da veći dio bolesnika s liste čekanja ne dočeka organ za presađivanje te se zbog toga često i neopravdano pribjegava presađivanju sa živog donora.

U promicanju ideje darivanja organa važnu ulogu mogu imati javne osobe uz hrvatsku donorsku mrežu kao dobrovoljnu organizaciju civilnog društva.

Smatra da je model pretpostavljenog pristanka s mogućnošću aktivnog isključenja model koji javnost najbolje prihvaća te se tako maksimalno poštuje individualno pravo na vlastito odlučivanje. U Hrvatskoj je u praksi uobičajeno da se traži pristanak obitelji.

Dodaje da je dobro što je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi povećalo sredstva za unapređenje transplantacijskog programa.

Lucija Čikeš (HDZ) kao i ostali sudionici rasprave podržava intenciju Prijedloga zakona. Posebno se osvrnula na članak 39. Zakona u kojem se govori o ozakonjenju prava darivatelja, primatelja te ih se zaštićuje od možebitnih zlo-

poraba, regulirajući odnose svih institucija i pojedinaca koji su uključeni u ovaj proces.

U dnevnim novinama od 1. srpnja 2004. objavljen je članak u kojem Vukovarka i Karlovčanin iznose priču o svojoj bolesti koja ih je godinama vezala uz aparat za dijalizu. Također se govori i o Osječanki koja je pretrpjela jak moždani izljev i kada je konstatirana moždana smrt njezina je obitelj vođena njezinim neprotivljenjem darivanja organa i tkiva odlučila isti darivati.

Pripremajući se za raspravu konzultirala se sa stručnjacima oko dviju najvećih nedoumica za potencijalne darivatelje: "Hoće li moje neprotivljenje darivanja organa tkiva i stanica netko zloupotrijebiti?". No, postoji i pitanje potencijalnog primatelja: «Je li nacionalna lista čekanja pravična i hoću li dočekati novi život, život nakon transplantacije?».

Objasnila je da se zloporabe takve vrste ne mogu dogoditi jer su timovi koji dijagnosticiraju smrt odvojeni od timova za eksplantaciju i transplantaciju i nemaju uvid u nacionalnu listu čekanja.

Njezina sugestija resornom ministarstvu se odnosi na razmatranje mogućnosti osiguravanja dostatnih novčanih sredstava za programe testiranja kompatibilnosti tkiva potencijalnih darivatelja, a ti testovi su dosta skupi.

Smatra da treba pojačati kaznene odredbe Prijedloga zakona.

Senzibilizirati javnost

Jagoda Martić (SDP) kaže da je iz svih dosadašnjih rasprava vidljivo da se podržava donošenje ovog zakona jer je ljudski život i zdravlje pojedinca na prvom mjestu u društvu. Smatra da bi kršenje zakonskih odredbi o zabrani oglašavanja potrebe i trgovanja dijelovima ljudskih tijela trebalo tretirati kao teže kazneno djelo a ne samo sankcionirati novčanom kaznom.

Također drži, među ostalim, da treba precizno regulirati (članak 4.) proceduru svih radnji u vezi s dodjeljivanjem uzetih dijelova (poseban pravilnik) tijela kako bi se onemogućile zloporabe i

moćnosti trgovanja dijelovima ljudskog tijela. Primjećuje da se u predloženim zakonskim odredbama ne navodi koji se način planira za formiranje registra potencijalnih davatelja. Potrebna edukacija i senzibiliziranje javnosti o humanosti i značenju čina darivanja organa i tkiva.

Karmela Caparin (HDZ) predloženi zakon drži pozitivnim i drago joj je da je postignut konsenzus u vezi s njim. Transplantacija ima svoju povijest, transplantacijska medicina spada u sam vrh medicinskih vještina, a za njen razvoj vrlo je važno promicanje u društvu. Jedna od mjera je i popularizacija donatorske kartice koja je pridonijela da ljudi shvate što znači donirati organ, rekla je, među ostalim opširnije govoreći o značenju presađivanja organa u spašavanju života.

Dvije najveće nedoumice za potencijalne darivatelje: "Hoće li moje neprotivljenje darivanja organa tkiva i stanica netko zlo-upotrijebiti?". No, postoji i pitanje potencijalnog primatelja: "Je li nacionalna lista čekanja pravična i hoću li dočekati novi život, život nakon transplantacije?"

Vice Vukov (neovisni) podsjetio je na prvu u svijetu operaciju presađivanja srca koju je izveo dr. Christian Bernard te popratnoj pojavi odbacivanja organizma stranog tijela te daljnji razvoj medicine u tome ali i mišljenja i dileme. Govorio je i o stajalištima Crkve (osim

pasivnog neprotivljenja treba reći što se događa s dostojanstvom umrle osobe čiji se organi presađuju) te da je siguran da je malo onih koji u vezi s presađivanjem organa nemaju nikakve podsvjesne traume i rezerve.

Smatra da zakonodavac mora nastojati dugoročnim mjerama odgoja stvoriti što više svjesnih darivatelja odnosno da svatko odluči za života što bi se moglo događati s njegovim tijelom nakon smrti i samo na takav način može imati smisla govoriti o dostojanstvu osobe pa i umrle osobe, rekao je, među ostalim.

Kriteriji za odabir darovatelja

U završnih pet minuta u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** naglasila je da uznapredovala medicina svakodnevno nudi nove, sve sofisticiranije mogućnosti liječenja i presađivanja ljudskih organa i da takve sve učestalije situacije zahtijevaju puno preciznije definiranje procedura i u slučajevima kad osobe s obzirom na svoju kliničku sliku nisu sposobne dati pristanak.

I dalje u predloženom zakonu ostaje nedorečeno tko će u danom trenutku posvjedočiti odnosno kako utvrditi gdje se nalazi pisano protivljenje potencijalnog darovatelja, rekla je zastupnica te upozorila i da se u ovom zakonu ne spominje potreba za osnivanjem krovne organizacije "croatia transplant". Dodala je i da u RH nije definirano pitanje referalni centar za uzimanje organa i presađivanje dijelova ljudskog tijela a da takav centar niti ne postoji (postoji Referalni centar za tipizaciju tkiva). U završnim i prijelaznim odredbama uz navedene pravilnike koje donosi mini-

star treba pridodati i onaj kojim se utvrđuje način i kriteriji odabira darovatelja te način prijave nacionalne liste, rekla je na kraju.

Državni tajnik u Ministarstvu zdravlja dr.sc. **Velimir Božikov** u završnoj riječi u ime predlagatelja zakona najprije je zahvalio svim sugrađanima koji su davali dijelove svog tijela za produljenje i spašavanje života drugih a napose onima koji su od svojih najmilijih, preminulih to davali u najtežim trenucima svog života. Nesebično moramo zahvaliti svim liječnicima, medicinskim sestrama i svem osoblju koji su radili s transplantacijskim timovima i to većinom zbog altruizma.

Zadnjih godina s ponosom možemo reći da su veliki napreci u transplantacijskoj medicini tako da danas u RH imamo već 16 donatora na milijun stanovnika čime se polako približavamo srednjem prosjeku europskih zemalja i nismo više pri samom dnu.

Sve to pokazuje da je teško u tome samo s entuzijazmom i zahvalan je i oporbi i poziciji što su konstatali da je praktički potrebno prijeći u višu organizacijsku fazu i unaprijediti transplantacijsku medicinu što je i cilj ovog zakona, koji je odista težio da bude usklađen s pozitivnim zakonima EU, rekao je, među ostalim.

Nakon toga rasprava o ovom zakonskom prijedlogu bila je zaključena.

Jednoglasno (86 glasova "za") Hrvatski je sabor prihvatio Prijedlog zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja. Zaključeno je da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upute predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga ovog zakona.

J.R.; M.Mi; Đ.K.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Prva faza reforme Kaznenog zakona

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u tekstu predlagatelja - Vlade Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Zastupnici su ocijenili da je riječ o kvalitetnom zakonskom tekstu kojim se naše zakonodavstvo približava standardima Europske unije, a ministrica pravosuđa, Vesna Škare – Ožbolt, napomenula da se druga faza ovih reformskih zahvata može očekivati odmah najesen.

O PRIJEDLOGU

O predloženom zakonskom tekstu uvodno je u ime predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske govorila državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana Bagić**. Podsjetila je na nekoliko bitnih razloga zbog kojih je Vlada podnijela ovaj zakonski prijedlog. Na prvom mjestu, radi se o potrebi da se predložene izmjene i dopune Kaznenog zakona usklade s međunarodnim pravnim obvezama Republike Hrvatske, odnosno s pravnom stečevinom Europske unije. Ovdje treba dodatno spomenuti Rimski statut međunarodnog kaznenog prava, te veći broj konvencija koje proizlaze iz međunarodnih pravnih akata i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Osim toga, Vlada želi učvrstiti temeljne slobode koje se odnose na slobodu javnih medija, kao i kaznene akte kojima se uređuje povreda časti i ugleda. Vlada je učinila bitan iskorak brišući odredbu članka 48., kojom se uređuje odgovornost glavnog urednika za djelo počinjeno putem sredstava javnog priopćavanja. Također je promijenjeno djelo sadržano u članku 203., a koje se odnosi na nepostojanje kaznenog djela klevete ili

uvrede ako je počinjeno putem sredstava javnog priopćavanja. Izriječno se naglašava, da takvo djelo može postojati samo ako iz načina izražavanja, jasno proizlazi da se radi o ponašanju koje je imalo za cilj samo naškoditi časti i ugledu određene osobe. Po ocjeni Vlade time se zapravo približavamo europskim standardima u pogledu ravnoteže između slobode medija i odgovornosti sredstava javnog priopćavanja.

Slijedeći razlog kojim se vodio predlagatelj prilikom predloženih izmjena i dopuna, odnosi se na pitanje inkriminacije zloupotrebe opojnih droga. Vlada je ostavila i posjedovanje opojnih droga, upravo zato da bi naglasila pogibelnost i opasnost posjedovanja bilo kakve droge. Prepustila je ujedno nadležnom sudu, da ovisno o okolnostima konkretnog slučaja, propiše kaznu koju smatra primjerom i adekvatnom za ova kaznena djela.

Četvrti je razlog, nastavila je predstavica Vlade Republike Hrvatske, bila prosudba o kriminalnopolitičkoj opravdanosti intervencija kod kaznenog djela tzv. gospodarskog kriminala. Budući da je tijekom rasprave u prvom čitanju bilo primjedbi da se nije išlo dovoljno široko i oštro, Vlada je u skladu s međunarodnim pravnim obvezama predložila dva nova kaznena djela. Radi se o primanju i davanju mita u gospodarskom poslovanju. Na kraju je spomenula predložene promjene koje se odnose na kazne vezano uz kazneno djelo otmice, ukoliko je imalo za posljedicu gubitak života otete osobe. Uvedena su i nova kaznena djela vezana uz protuzakonitu gradnju i protuzakonitu eksploataciju rudnog bogatstva. Predstavica Vlade podsjetila je ujedno da se ove izmjene odnose na ona djela za koja nije potrebno provesti temeljitu

znanstvenu, stručnu i kaznenopolitičku ocjenu i prosudbu.

U drugoj će fazi uslijediti još neke izmjene kako bi se dobilo što bolje i kvalitetnije kazneno zakonodavstvo. Isto tako, polazeći od prijedloga pojedinih zastupnika ili saborskih odbora, u odnosu na Prijedlog zakona, propisana su i predviđena kaznena djela za dječju pornografiju na računalnom sustavu, te kažnjavanje kompjutorskih zloporaba odnosno napada i neželjene e.pošte. Uvedeno je i kazneno djelo za osobe koje počiniteljima terorističkih kaznenih djela pružaju pomoć, kriju ih i otežavaju njihovo otkrivanje ili uhićenje. Svi će ostali prijedlozi biti dodatno razmotreni prilikom izrade druge faze Kaznenog zakona koja ima za cilj dodatno razraditi kaznenopravnu represiju, zaključila je predstavica predlagatelja, državna tajnica **Snježana Bagić**.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovale su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je njegovo donošenje i ne protivi se primjeni hitnog postupka, a na tekst Konačnog zakona podnijelo je amandman. Njime se mijenja članak 45. koji glasi: "Ovaj Zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. listopada 2004. godine. **Odbor za pravosuđe** raspravio je predmetni zakon na temelju svoje nadležnosti, te uvodno saslušao izlaganje predstavnika predlagatelja koji se ukratko osvrnuo na razlike između dva čitanja. Većina je članova podržala predložena zakonska rješenja. Pojedinačno je mišljenje člana Odbora da je "vacatio legis" prekratak, budući da se radi o zna-

čajnim izmjenama zakona s kojim se trebaju upoznati građani i ukupna javnost. Vladi je predloženo da razmotri mogućnost izmjene odredbe o stupanju na snagu zakona i predvidi selektivni pristup, osobito za nova kaznena djela ili da ovaj Zakon stupi na snagu 1. siječnja 2005. godine. Nakon provedene rasprave, Odbor za pravosuđe većinom je glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. **Odbor za informiranje, informatizaciju i medije** predloženi je tekst razmotrio u svojstvu zainteresiranog tijela. Predstavnik predlagatelja ukazao je na one članke koji se mijenjaju, a odnose se na najrasprostranjenije kompjutorske zloporabe. Odbor je zatim, bez rasprave donio zaključak kojim se podržava donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske.

AMANDMANI

Klubovi zastupnika i zastupnici pojedinačno, podnijeli su 12 amandmana na tekst Konačnog prijedloga zakona, koji su predstavljeni prilikom očitovanja predstavnika Vlade o njihovom sadržaju, uoči samog glasovanja.

RASPRAVA

Za riječ se prvi javio zastupnik **Rade Ivás**, prenoseći stavove i odluke Odbora za pravosuđe. Tako je između ostalog, većina podržala predložena zakonska rješenja. Ujedno je predloženo da Vlada razmotri mogućnost izmjene odredbe do stupanja na snagu zakona i predvidi selektivni pristup, osobito za nova kaznena djela ili da ovaj Zakon stupi na snagu 1. siječnja 2005. godine.

Zakonske izmjene i dopune ne smiju se donositi pod pritiscima

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović** ocijenivši da je predlaga-

telj ipak izvršio određena poboljšanja predloženog zakonskog teksta. Ona su, međutim, djelomična i nedostatna, pa se stječe dojam da Vlada postupa samo po nekim pritiscima, bilo izvana, bilo iznutra. Međutim, treba pohvaliti što je Vlada usvojila ona kaznena djela koja se odnose na pomoć počinitelju kaznenog djela i to onih djela zaštićenih međunarodnim pravom. Ocijenila je ujedno da je predlagatelj nedovoljno valorizirao i "preskakao" zakonske inicijative Kluba zastupnika SDP-a koji su također široko obuhvatili i predlagali slične izmjene kaznenopravnih djela. Vlada je osim toga, trebala predvidjeti izričite norme (poput oduzimanja imovinske koristi), kako bi se udovoljilo opravdanom zahtjevu i očekivanjima javnosti. Međutim, osnovna primjedba odnosi se na nepostojanje efikasnijeg i modernijeg sankcioniranja gospodarskog kriminaliteta, a hrvatska javnost stalno se pita koji su razlozi zbog kojih se "ne stane na rep privatizacijskom kriminalitetu." Ocijenila je da je upravo privatizacija, počevši od početka devedesetih godina, iznjedrila jedno potpuno novo stanje na koje je trebalo reagirati adekvatnom represijom. Građanima je teško objasniti zašto nisu kažnjeni svi oni dobavljači, kreditori, te osobe koje su dovele do velikog broja stečajeva. Bilo je i slučajeva kada su stečajni upravitelji imovinu dužnika bez naknade prenosili na druga poduzeća, koja su osnovana po vlasniku prvobitnog dužnika, upozorila je zastupnica.

Predlagatelj je izvršio određena poboljšanja, međutim ona su djelomična i nedostatna.

Ukazala je zatim da se ostvarilo poboljšanje u definiranju pojedinih pojmova, poput zločinačke organizacije koja uvijek nastoji zagospodariti ekonomskim tokovima zemlje. Upozorila je da međutim, nema boljeg sankcioniranja u slučaju napada na osobe koje su dužne štiti i provoditi zakon, poput policijskih i pravosudnih dužnosnika. Isto-

vremeno su previše blage i predviđene kazne koje se dodjeljuju zbog teških tjelesnih povreda. Šteta što je Vlada odustala od poboljšanja inkriminacija vezanih uz djelo veličanja fašističkih, nacionalističkih i drugih totalitarnih država, ili promicanja rasizma i ksenofobije, te što nisu bolje zaštićena djeca. Na kraju, treba reći da je oko toga bio postignut i konsenzus u ovom Saboru. Pozdravila je predložene inovacije koje se odnose na kaznu zbog zapovjedne odgovornosti, trgovanja ljudima, seksualnih zloporaba. Drži, međutim, da nije odabrano dobro rješenje vezano uz kaznena djela uvrede i javne klevete, a sudska praksa trebala bi predvidjeti isključivo novčano kažnjavanje jer za to nema nikakvih normativnih ni dogmatskih prepreka.

Zaključno je konstatirala da će Klub zastupnika SDP-a podržati predloženi zakonski tekst, te ujedno izrazila žaljenje što je propuštena prilika za smjelije promjene za koje je došlo krajnje vrijeme.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)** koji je otklonio primjedbu kako Vlada djeluje samo uslijed pritiska. Zamjerio je ujedno bivšoj vlasti sve slabosti i propuste koji su se zrcalili tijekom suđenja "zločinačkoj organizaciji".

Dvojbena je kaznena progon zbog protupravne izgradnje

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Josip Vresk** koji je zamjerio što se o ovoj važnoj materiji raspravlja u neprimjerenom terminu. Ponovio je ranije izrečene konstatacije kako bi se mogla urediti materija vezana uz kaznenopravni zakon, jer je postojala mogućnost da se tih šest konvencija i Rimski statut, na puno bolji način pretoče u naše zakonodavstvo. Međutim, mi podržavamo i ovaj zakonski tekst, pozdravljajući i pozitivne promjene koje se uočavaju u odnosu na Prijedlog zakona, uključujući i poboljšanja nomotehničke naravi. Ipak, ne bi trebalo zaboraviti i neke propuste, poput odredbi o protupravnoj izgradnji, sadržanih

u članku 252., jer nije primjereno da se protupravna izgradnja tretira kao kazeno djelo. Ovakva politika samo može dovesti sudove do još većeg opterećenja, te će se voditi i paralelni prekršajni postupak. Međutim, ukoliko se postigne efekt, onda će i Klub zastupnika HSS-a glasovati za predložene izmjene, ocijenio je zastupnik Vresk.

Složio se s amandmanima koje je podnio Klub zastupnika SDP-a, a koji se odnose na strože sankcije na području korupcije. Zaključio je konstatacijom da podržava donošenje predloženih mjera, ali bilo bi bolje da je Vlada pripremila cijeli novi Kazneni zakon.

Približavanje standardima zakonodavstva EU

U ime Kluba zastupnika HDZ-a zatim je govorio zastupnik **Dražen Bošnjaković**. On je uvodno pozdravio donošenje predloženog teksta, ocjenjujući da je riječ o potrebnom i kvalitetnom zakonskom aktu. Drži da bi se njegovom primjenom u praksi situacija mogla značajno poboljšati, a pozdravio je i činjenicu da se harmonizira i približava standardima zakonodavstva Europske unije. Potrebno je spriječiti i sankcionirati ilegalne migracije, pranje novca, ilegalnu proizvodnju i trgovinu drogama, ljudima, korupciju, krivotvorenje novca, računalno krivotvorenje, krijumčarenje, terorizam i nedopuštenu trgovinu. Pozdravio je i činjenicu da se opisi pojedinih kaznenih djela preciziraju i usklađuju s međunarodnim konvencijama što samo po sebi pridonosi kvaliteti zakona. Predloženim se tekstom uvode i dva nova kaznena djela koja se odnose na protuzakonitu gradnju i protupravnu eksploataciju rudnog blaga. Pozdravio je i činjenicu što se Vlada obračunava s protupravnom izgradnjom koja je u posljednje vrijeme uzela previše maha.

Što se tiče odredbe koja se odnosi na medijske slobode, brisana je odredba sadržana člankom 48., što znači da će tužitelj morati dokazati da je novinar doista počinio kazneno djelo. Klub zastupnika HDZ-a pozdravlja što se uvodi kazneno djelo koje sankcionira situaciju

oko dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, jer se radi o uistinu vrlo osjetljivom području. Smatra da se u pojedinim situacijama ne bi trebalo pribjegavati isključivo blagim sankcijama, te zatim opisao okolnosti likvidacije 21-godišnjeg mladića, za kojeg je počinitelj dobio svega 11 godina zatvora. To praktički znači, da će se za 6 ili 7 godina naći na slobodi. Ovakva praksa nije problem zakonodavstva već izricanja sudskih sankcija, ocijenio je zastupnik **Dražen Bošnjaković**. Zaključio je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati donošenje ovog zakona, smatrajući ga stručnim i kompetentnim, imajući istovremeno na umu da se usklađuje s aktima međunarodne zajednice.

Zastupnik dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)** ocijenio je da se radi o dobrom i kvalitetnom zakonskom tekstu, bez obzira što bi on volio vidjeti neke odredbe u drugom obliku. Podržao je intenciju da se naše kazneno zakonodavstvo uskladi s međunarodnim aktima, poglavito u pogledu tzv. međunarodnih zločina. Podržao je i zaštitu djece u odnosu na pornografiju, a čestitao je Vladi i na uvođenju kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Predložio je zatim da se razmisli o mogućim kaznenim sankcijama u slučaju bespravne gradnje, ocjenjujući da su predložene mjere vrlo široko koncipirane. Tako bi se kao suučesnik u kaznenom djelu mogao naći i svaki majstor koji se pojavi na spornom gradilištu. Podsjetio je zatim i na sadržaj svojih amandmana koje je podnio, a koji će biti obrazloženi u objedinjenoj tabeli uoči očitovanja predstavnika predlagatelja.

Za cjelokupnu reformu potrebne su pripreme i bolji uvjeti

Zatim je govorio zastupnik **Rade Ivas (HDZ)** koji je ohrabren činjenicom što je Vlada u proceduru uputila jedan kvalitetan materijal. Rekapitulirao je zatim koncept o dvije faze kaznenopravnih reformi, ocjenjujući da će se prvo promijeniti one norme koje se ocjenjuju

hitnima, i za čije je uvođenje stvorena potrebna priprema i uvjeti. Bitnim smatra što se osjetila opasnost od raspačavanja dječje pornografije putem računalne mreže. Sukladno preuzetim obvezama i kaznenopravnim konvencijama, predlagatelj je propisao i novo kazneno djelo primanja i davanja mita u gospodarskom poslovanju, a propisano je i novo kazneno djelo zabrane kloniranja ljudskih bića kako bi se približili međunarodnim standardima sadržanim u Konvenciji o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskih bića. Isto tako, Vlada nije prihvatila prijedlog Kluba zastupnika SDP-a da se ukine kazna zatvora za djela protiv časti i ugleda, bez obzira jesu li počinjena putem medija ili ne, ako nije bila namjera klevetanja. Ukidanje kazne za novinarsku klevetu, Vlada nije prihvatila iz čistog razloga što to nije učinila nijedna europska zemlja, jer je riječ o zaštiti ugleda i časti temeljem ljudskih prava i sloboda. Vlada smatra da se predloženim mjerama približavamo međunarodnim preporukama i standardima, ocijenio je zastupnik **Ivas**. Suglasio se s mogućnošću da se zbog prekratkih rokova rok primjene produži do 1. siječnja 2005. godine, te ocijenio da će predloženi zakonski tekst dobiti podršku većine zastupnika, tim više jer je uoči u obzir sve opravdane prijedloge iz prvog čitanja.

Kažnjavanje uslijed zloporaba droga i dječje pornografije

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** uvodno je ocijenio da je Vlada prihvatila pojedine primjedbe i prijedloge iz prvog čitanja, te predstavila kvalitetan zakonski tekst. Podržao je zatim Vladinu koncepciju i pristup u dvije faze, jer su za pojedine promjene potrebne sveobuhvatne pripreme. Govorio je zatim o krivičnopravnoj represiji s obzirom na učinjeni gospodarski kriminal, ocjenjujući da se postojećim zakonskim okvirima može odgovarajuće razračunati sa svim oblicima kriminala. Uvođenje novih kaznenih odredbi ne bi samo po sebi jamčilo otkrivanje i kažnjavanje počinitelja kaznenih djela iz spektra

gospodarskog kriminala. Smatra, međutim, da nema razloga niti bilo kakve kriminalopolitičke opravdanosti mijenjati postojeće inkriminacije, posebno u odnosu na posjedovanje, proizvodnju i prodaju droge, te druge načine neovlaštene trgovine drogom. Neprihvatljive su bilo koje formulacije koje bi ograničile inkriminaciju izrazima, posjedovanja i proizvodnje u malim količinama, samo za osobnu uporabu i tome slično. Što se tiče odredbi koje se odnose na djelo javne klevete, ponovio je da je to zapravo suština prijedloga Vlade i radne skupine u ovom segmentu kaznenih djela. Dakle, predlagatelj nastoji da se dosadašnji tekst članka 203. promijeni u korist obavljanja novinarskog posla. Istinitost ili neistinitost sadržaja koji se objavljuje, postaje prvenstveno predmetom novinarske odgovornosti i u obavljanju posla s etičkog i profesionalnog stajališta, istaknuo je zastupnik Tomljanović.

Vlada provodi reforme u dvije faze, jer su za pojedine promjene potrebne sveobuhvatne pripreme.

Govorio je zatim i o prijedlozima koji su se čuli oko uvrštenja inkriminacije u slučaju djela neisplate plaća. Zastupnik je dodao da radni odnos više nije statusni odnos. Zaključno je podržao i pohvalio predlagatelja što su u Konačni tekst uvrštene inkriminacije dječje pornografije na računalnoj mreži, kao i sankcioniranje u slučaju krivotvorenja isprava. Podržao je predloženi zakonski tekst, a predloženi rok primjene ocijenio primjerenim.

Zastupnica **Ingrid Antičević – Marinović (SDP)** javila se zbog ispravka netočnog navoda. Netočno je da nema potrebe za inkriminacijom uslijed neisplate plaća radnicima. Smatra da Vlada ocjenjuje dovoljnim stupanj zaštite koji se realizira u građansko-pravnom odnosu, odnosno da nije potrebna kazneno pravna zaštita. Predsjedavajući je ocije-

nio da se nije ispravljao netočan navod, već se iznijelo neslaganje s iznijetim stajalištima prethodnog sugovornika o ovoj temi. Dao je zatim riječ zastupnici **Mariji Lugarić (SDP)** koja je također zatražila repliku. Govoreći o formulacijama vezanim uz kazneno djelo posjedovanja droga, podsjetila je da se nitko u Saboru nije zalagao za njihovu legalizaciju. Osim toga, zakon ne prepoznaje "lake i teške droge te male i velike količine", a prijedlog o dekriminalizaciji nije proistekao iz politike već je došao iz stručnih krugova. Ako se pogledaju statistike Državnog zavoda za statistiku, onda se uočava da je većina kazni za tu djecu bila uvjetna, odnosno da se prema načelu oportuniteta to više – manje nije procesuiralo. Slijedeći argument koji kaže da se izmijeni Zakon o suzbijanju zloporaba opojnih droga i Zakon o prekršajima govori u tom smislu da su kazne koje uključuju i izricanje zaštitne mjere liječenje, za posjedovanje droga znatno povećane, pa bi trebalo voditi računa o svim činjenicama, a ne neke stvari paušalno ocjenjivati.

Zastupnik **Emil Tomljanović (HDZ)** u svom je odgovoru ukazao da se ovdje nije radilo o ispravku netočnog navoda, dodajući da su postojale određene političke grupe, skupine i stranke, uključujući i SDP, koje su se zalagale za dekriminalizaciju droga. Međutim, kada se dođe u sferu pravnog reguliranja, moramo imati na umu i kakva je problematika droge sada među našim mladim ljudima.

Vlada je riješena da uskladi sve uočene probleme

Zastupnicima se zatim u završnom razgovoru ponovno obratila državna tajnica u Ministarstvu pravosuđa, **Snježana Bagić** koja se u ime Vlade Republike Hrvatske zahvalila zastupnicima na sugestijama i prijedlozima usprkos dosta kasnom vremenu. Ocijenila je da će iznijete sugestije biti korisne i pridonijeti konačnoj kvaliteti zakonskog teksta, kako bi njegova primjena u praksi bila što učinkovitija. Smatra da se temeljna dilema ponavljala oko pitanja je li ovom prilikom Vlada bila u dovolj-

noj mjeri radikalna i je li išla dovoljno široko kada se govori o sveobuhvatnosti toga zakona. Ponovila je riješenost Vlade da ovim poslovima pristupi stupnjevano, te da uskladi i usuglasi sve promjene, a najesen slijede još dodatne i radikalnije promjene kaznenog zakonodavstva. Vlada ujedno smatra da je potrebno obaviti analizu stanja, jer i dobre namjere katkada loše završe ukoliko nisu do kraja osmišljene. Što se tiče mjera vezanih uz gospodarski kriminal, treba imati na umu složenost područja koje pokrivaju, te na potrebu specifičnih znanja koja su potrebna kako bi se pristupilo postupcima koji se ujedno mogu i dokazati, te sankcionirati. Vlada će se i ovim djelima posvetiti najesen, želeći biti uvjerljiva i vjerodostojna i oko navedenog pitanja, objasnila je državna tajnica. Govoreći na kraju i o društvenoj opasnosti koja prijeti zbog zloporaba droga, ocijenila je da predlagatelj ne smatra da se može i treba reagirati samo kažnjavanjem. Propisivanje mjera i kažnjavanje, dolazi kao reakcija društva na neprihvatljiva ponašanja i to u skladu sa složenosti i težinom društvene opasnosti. Ona mogu biti teža ili lakša, a Vlada i ovdje smatra kako je bitna i poruka koja se šalje, što dakako ovisi i o okolnostima konkretnog slučaja o kojemu će propisivati rasponi propisanih kazni.

Protupravna izgradnja mora biti primjereno sankcionirana, jer predstavlja udar na značajne društvene vrijednosti.

Smatra da i protupravna gradnja mora biti kažnjena, jer predstavlja udar na značajne društvene vrijednosti. To je apsolutno neprihvatljivo ponašanje, koje u konačnici nanosi štetu svekolikom gospodarskom razvoju Hrvatske, te narušava okoliš kao jednu od zaštićenih ustavnih vrednota. Međutim, samo kažnjavanje neće dosegnuti željeni cilj ukoliko izostanu mjere prevencije. Ponovila je potrebu sankcioniranja

i dječje pornografije, te ocijenila da je optimalno vrijeme kada zakon treba stupiti na snagu 1. listopada 2004. godine. Radi se o dovoljno primjerenom roku kako bi se sudovi i državna odvjetništva pripremili za primjenu zakona. Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu, a u nastavku rada pristupilo se očitovanju o podnijetim amandmanima.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

O podnijetim amandmanima očitovala se ministrica pravosuđa, **Vesna Škare – Ožbolt**.

Prihvatila je prvi amandman kojega je podnio zastupnik dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)** koji se odnosi na izmjenu članka 24. Predložio je da se u članku 2. dodaju riječi: "zapovjedne odgovornosti iz članka 167a." Predsjedavajući je konstatirao da s time ovaj amandman postaje sastavnim dijelom Zakona.

Nije, međutim, prihvatila slijedeći amandman na članak 7., kojega je podnio **Klub zastupnika SDP-a**. Predložili su da se mijenja prvi stavak u članku 82: "1./ Sud će oduzeti imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom". Ministrica je napomenula da postojeći izričaj u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu postoji već dugi niz godina, a da se ovim prijedlogom ne pridonosi teorijskoj i praktičnoj jasnoći odredbe o oduzimanju imovinske koristi. U ime predlagatelja amandman je povukla zastupnica **Milanka Opačić**.

Djelomično je prihvatila amandman koji se odnosi na članak 10, a podnositelj je također **Klub zastupnika SDP-a**. Njime se predlaže da se u stavku 23. članka 89., iza riječi "ili druge materijalne koristi", briše točka i dodaju riječi "ili ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima". Ministrica je prihvatila definiciju zločinačke organizacije iz članka 98. stavka 23, te kao predlagatelj predložila slijedeći tekst: "Zločinačka organizacija je strukturirano udruženje od najmanje tri osoba koje postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje sa zajedničkim ciljem počinjenja jednog ili

više kaznenih djela radi izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi ili s ciljem ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima. Radi se o kaznenim djelima za koje se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje četiri godine ili težu kaznu". Ovaj dodatak bi se umetnuo u postojeću formulaciju, napomenula je ministrica. U ime podnositelja amandmana suglasila se zastupnica Opačić, pa je time i ovaj segment postao sastavnim dijelom Zakona.

Ministrica nije prihvatila drugi amandman zastupnika Josipovića na članak 10. objašnjavajući da je već prethodno djelomično prihvaćen. Zastupnik je predložio da se izmijeni članak 89., stavak 23. oko zločinačke organizacije, gdje se na kraju rečenice briše točka i dodaje tekst: "ili drugog kaznenog djela za koje je moguće izreći kaznu zatvora težu od 8 godina zatvora". Amandman je povučen.

Zastupnica **Đurđa Adlešić (HSL)** podnijela je amandmane koji se odnose na kaznena djela zloporabe računala, odnosno virusa, a kojima se utječe na članke 10. i 29. Predložila je da se u članku 89. iza stavka 35. doda novi stavak 36. koji glasi: "(36.) Računalni virus ili drugi srodni računalni program je takav računalni program koji je napisan tako da se neprimjetno širi putem računalnih mreža i/ili podataka, pri čemu se instalira na ciljno računalo bez znanja korisnika, a na ciljnom/zaraženom/ računalo može uzrokovati zlonamjerne promjene, štetu, usporiti rad računala ili dovesti do promjene, oštećenja ili gubitka podataka". Ministrica je napomenula da ne može prihvatiti amandmane, iako je namjera sadržajno prihvatljiva. Naime, u članku 89. date su definicije pojmova prema Konvenciji o kibernetičkom kriminalu i nije potrebno definirati pojam virusa i sve druge vrste malicioznih računalnih podataka ili programa. Predlagatelj je provjerio predložena rješenja u vezi s osnovnim kaznenim djelom kibernetičkog kriminala iz članka 223. KZ-a, tako da su rješenja predložena i u amandmanu 1. i 2.

konzumirane inkriminacije propisane u stavcima 2., 3. i 6., a kvalificirani oblici počinjenja djela u stavku 6. Ocijenila je ujedno da se može prihvatiti ovakvo objašnjenje. Predsjedavajući je konstatirao da je podnositeljica amandmana prihvatila ove izmijenjene formulacije koje se odnose na amandmane pod rednim brojem 5. i 8. priložene tabele.

Nije prihvaćen ni slijedeći amandman kojega je podnio **Klub zastupnika SDP-a**, a kojim se utječe na članak 12. Predlagatelj je predložio da se mijenja stavak 3. u članku 125., koji glasi: "Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina". Predstavnica Vlade objasnila je da se amandman ne može prihvatiti jer se ne radi o identičnoj kriminalnoj količini, kao da se radi o kaznenom djelu ubojstva, s obzirom na to da u članku 125. stavak 3., smrt žrtve otmice ne pripisuju nehaju počinitelja, a ako bi prilikom počinjenja djela otmice došlo do namjernog usmrćenja tada bi se radilo o ubojstvu. Identična rješenja propisana su i kod nekih drugih kaznenih djela u Kaznenom zakonu, u članku 271. stavci 3. i 4. i 272. članci 3. i 4. Amandman je povučen.

I slijedeći amandman koji se odnosi na članak 21, podnio je **Klub zastupnika SDP-a**. Predložili su da se u članku 175. iza stavka 3. dodaju stavci 4. i 5. koji glase: "4./ Tko oduzme ili uništi osobnu iskaznicu, putovnicu ili drugi identifikacijski dokument kod počinjenja kaznenog djela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca ili pet godina. 5./ Tko se posluži ili omogući drugoj osobi da se posluži seksualnim uslugama ili u druge nedozvoljene svrhe iskoristi osobu za koju zna da je žrtva trgovanja ljudima kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina". Stavak 4. postaje stavak 6. Ni ovaj amandman nije prihvaćen jer se ne radi o konvencijskoj obvezi inkriminiranja ovakvog ponašanja prema dodatnom protokolu. Isto tako, nije posebno posebno inkriminirati osobu koja se služi seksualnim uslugama, jer će se u tom slučaju raditi o stjecanju s odgo-

varajućim kaznenim djelima iz glave kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoreda, tako da prilikom izricanja kazne jedinstvena kazna može biti i viša nego što bi bila kada bi se usvojila rješenja iz predloženog amandmana. U ime podnositelja podnijeti amandman dodatno je obrazložila zastupnica **Milanka Opačić** koja je upozorila na sve opasnosti trgovine ženama, osobito u posljednje vrijeme kada se i Hrvatska našla na udaru. Upozorila je da takve osobe dolaze u robovski položaj jer im se oduzimaju osobni dokumenti, pa bi rečeno djelo trebalo biti kažnjivo i propisano Kaznenim zakonom. Time bi se pridonijelo borbi protiv "trafficinga" i pomoglo zaštititi žena i djece, istaknula je zastupnica Opačić. Pristupilo se glasanju, ali amandman nije dobio potrebnu većinu. Budući da se o amandmanu zastupnice **Đurđe Adlešić** koji se odnosi na kompjutorske viruse već odlučilo u sklopu njenog prvog amandmana, pristupilo se očitovanju o novom amandmanu Kluba zastupnika SDP-a.

Mijenjajući članak 34. predložili su da se stavak 1. u članku 294a. i riječi: "od šest mjeseci do pet godina" zamjenjuje riječima "od jedne do osam godina". U stavku 2. riječi "od tri mjeseca do tri godine" zamjenjuju se riječima "od šest mjeseci do pet godina". U članku 294b. stavku 1. riječi "od tri mjeseca do

tri godine" zamjenjuju se riječima "od šest mjeseci do pet godina". U stavku 2. riječi "novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine" zamjenjuju se riječima "kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine". Ministrica nije prihvatila ni ovaj amandman jer će se ovi predmeti precizirati u drugoj fazi reforme Kaznenog zakona. U ime predlagatelja amandmana govorila je zastupnica **Ingrid Antičević – Marinović (SDP)** koja je upozorila na male kazne za navedena inkriminirana djela te zatražila glasovanje. Amandman nije prošao.

I amandman pod rednim brojem 10., koji se odnosi na članak 39. potpisao je **Klub zastupnika SDP-a**. Predložili su da se u članku 309. stavku 1. iza riječi "brišu se" stavlja zarez, a riječi "šest mjeseci" zamjenjuju se riječju "jedne". Ministrica nije prihvatila ni ovaj amandman navodeći objašnjenje identično kao u prethodnom amandmanu. I u ovom se slučaju zastupnica Antičević – Marinović javila za riječ ocjenjujući da je dosadašnja praksa ukazala da je tih besmislenih zapriječenih šest mjeseci zaista apsurdno. Međutim, ukoliko će se u drugoj fazi reformi ovo pitanje urediti, mi povlačimo amandman.

I sljedeći amandman koji se odnosi na članak 41. zakona podnio je Klub zastupnika SDP-a. Predložili su da se u članku 322. stavku 2. iza riječi "novčanom

kaznom ili kaznom zatvora do tri godine" zamjenjuje riječima "kaznom zatvora od jedne do tri godine". Ministrica je istaknula da je i u ovom slučaju objašnjenje jednako, a zastupnica Antičević – Marinović ocijenila da je za širenje lažnih i uznemirujućih glasina kada može doći do velikih štetnih posljedica također predviđena niska kazna. Budući da će najesen doći do nastavka druge faze, povukla je u ime podnositelja i ovaj amandman iz zakonodavne procedure.

Ministrica je naposljetku prihvatila amandman **Odbora za zakonodavstvo**, kojim se članak 45. mijenja i glasi: "Ovaj Zakon objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. listopada 2004. godine."

Zatim se pristupilo glasanju, a predsjedavajući je prethodno napomenuo da je za donošenje Zakona potrebna većina glasova svih zastupnika, dakle njih 77, koji će glasovati "za". Nakon toga dao je na glasanje Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Po obavljenom brojanju glasova, konstatirao je da je predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona donesen jednoglasno (104 "za"), u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNIM MISIJAMA UJEDINJENIH NARODA

Sudjelovanje Oružanih snaga u međunarodnim misijama

Zastupnici su jednoglasno donijeli Odluku o nastavku sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedi-

njenih naroda u tekstu predlagatelja – Vlade Republike Hrvatske. Ocijenjeno je da se time pridonosi međunarodnim mirovnim misijama, ali i podiže među-

narodna reputacija Republike Hrvatske, vezano uz mogućnost članstva u NATO-u, te za nestalnog člana Vijeća sigurnosti UN-a.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski prijedlog dostavila je Vlada Republike Hrvatske, a uvodna obrazloženja podnio je ministar obrane Republike Hrvatske **Berislav Rončević**. Prethodno je predsjedavajući podsjetio da se u ovom slučaju primjenjuju odredbe Poslovnika koje se odnose na drugo čitanje. Ministar **Rončević** zatim je istaknuo da je Vlada predložila donošenje odluke kojom se obrazlaže o kojim se misijama radi. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske upućuju se u slijedeće mirovne misije UN-a, uz mogućnost rotacije: u Siera Leone (UNAMSIL) 6 pripadnika u statusu vojnih promatrača, u Etiopiju i Eritreju (UNMEE) sedam pripadnika u statusu vojnih promatrača, u Zapadnu Saharu (MINURSO) dva pripadnika u statusu vojnih promatrača, u Liberiju (UNMIL) tri pripadnika u statusu stožernih časnika, na Cipar (UNFICYP) dva pripadnika u statusu stožernih časnika, na Obalu Bjelokosti (UNOCI) tri pripadnika u statusu vojnih promatrača, u Sudan (UNMISUD) tri pripadnika u statusu stožernih časnika, u Gruziju (UNOMIG) tri pripadnika u statusu vojnih promatrača, na Golansku visoravan (UNDOF) dva pripadnika u statusu vojnih promatrača i u Libanon (UNIFIL) dva pripadnika u statusu vojnih promatrača. Ovi se poslovi poklapaju s težnjom Republike Hrvatske za dobivanjem statusa nestalne članice Vijeća sigurnosti, te jasno deklariranom odlukom Vlade o strateškom cilju vanjske politike pristupanja NATO-u i članstvu PFP koje je Hrvatska već član.

Bitno je istaknuti, nastavio je ministar, kako se radi o sudjelovanju pripadnika naših oružanih snaga u ovim mirovnim misijama u statusu vojnih promatrača ili stožernih časnika, dakle nije riječ o borbenim zadaćama. Sredstva za sudjelovanje osigurana su od redovnog proračuna u poziciji Ministarstva obrane, a dijelom od stavki koje osigurava UN. Ovom odlukom, koja se donosi temeljem član-

ka 7. Ustava Republike Hrvatske, osigurava se kontinuitet sudjelovanja hrvatskih oružanih snaga u mirovnim misijama. Time se našoj zemlji ujedno daje kredibilitet kao članici koja želi biti aktivni čimbenik osiguranja mira u svijetu, zaključio je ministar Rončević.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna saborska tijela. Tako je **Odbor za zakonodavstvo** raspravio i podupro donošenje ove Odluke i ne protivi se prijedlogu da stupi na snagu danom donošenja. Na tekst Odluke nije iznio primjedbe. **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** saslušao je uvodno izlaganje predstavnika Vlade koji je upoznao članove Odbora s razlozima i interesima zbog kojih se predlaže sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovne misije Ujedinjenih naroda, uz mogućnost njihove rotacije. Navodi kako je sudjelovanje u mirovnim misijama jedan od načina hrvatskog doprinosa miru i sigurnosti u svijetu, kao i jedan od partnerskih ciljeva RH dogovorenih sa NATO-om u sklopu provođenja postupka pristupanja u NATO. Većinom glasova Odbor je Hrvatskom saboru predložio donošenje Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda, u predloženom tekstu. Odbor je također većinom glasova predložio donošenje zaključka kojim se Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda, obvezuje izvijestiti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost o učinkovitostima misije.

RASPRAVA

U ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost govorio je predsjednik Odbora, **Ivan Jarnjak**,

istaknuvši da je Odbor većinom glasova podupro Prijedlog odluke. Zastupnik **Željko Kurtov** govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a, podsjetivši da se sudjelovanjem u mirovnim misijama, Hrvatska svrstala među odgovorne članice međunarodne zajednice koje su spremne preuzeti dio tereta opće sigurnosti svojim aktivnim sudjelovanjem. Time se pridonosi naporima da naša zemlja postane nestalna članica Vijeća sigurnosti, a posebice strateškim ciljevima ulaska u NATO i Europsku uniju. Istaknuo je da naši časnici imaju iskustvo iz Domovinskog rata, te su u misijama pokazali visoku profesionalnost. Klub zastupnika HNS-a, PGS-a podržava što veće učešće hrvatskih časnika u mirovnim misijama, zaključio je zastupnik Kurtov, dodajući da je to časni posao i dug prema međunarodnoj zajednici. Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu, te pozvao zastupnike da glasuju o predloženom zakonskom tekstu. Napomenuo je da je za donošenje pravovaljane odluke potrebna dvotrećinska većina svih zastupnika, dakle najmanje 102 glasa "za".

Nakon brojanja, konstatirao je da je Hrvatski sabor jednoglasno, sa 106 glasova "za" donio Odluku o nastavku sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj. Sukladno Prijedlogu Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, dao je zatim na glasovanje slijedeći zaključak:

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda, obvezno je izvijestiti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost o učinkovitosti misije. I ovaj je zaključak prihvaćen jednoglasno, sa 104 glasa "za".

V.Ž.

STATUT VIJEĆA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE - POTVRĐIVANJE

Sukladno članku 76. Zakona o elektroničkim medijima, Vijeće za elektroničke medije dostavilo je statut Hrvatskom saboru na potvrđivanje. Hrvatski sabor je na 8. sjednici, bez rasprave jednoglasno sa 104 glasa, potvrdio Statut Vijeća za elektroničke medije.

Statutom Vijeća za elektroničke medije uređuje se zastupanje i predstavljanje, odgovornost za obveze Vijeća, djelatnost, ustrojstvo, vođenje i upravljanje, djelokrug i način rada Vijeća, imovina Vijeća, opći akti, javnost rada, planiranje rada, te druga važna pitanja za obavljanje djelatnosti Vijeća. Vijeće obavlja djelatnost

u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima. Vijeće ima predsjednika, stručnu službu te ima sedam članova.

Raspravu su proveli Odbor za zakonodavstvo, Odbor za informiranje, informatizaciju i medije te Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Odbor za zakonodavstvo raspravio je i prihvatio Statut Vijeća za elektroničke medije. **Odbor za informiranje, informatizaciju i medije** iznio je primjedbu na članak 19. gdje se u stavku 5. alineji 4. govori o tome da predsjednik Vijeća nadzire zakonitost rada Vijeća, te je predloženo da umjesto toga stoje riječi "brine o zakonito-

sti". Na pitanje o tome kada će moći dati glas u pisanom obliku i na koji način će se raspodjeljivati sredstva iz Fonda za poticanje pluralizma i raznolikosti elektroničkih medija konstatirano je da će se to urediti Poslovnikom o radu Vijeća. Predloženo je također da se za monitoring izaberu stručni i mladi ljudi s visokom naobrazbom, što će se urediti Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu. Posebno je naglašeno da jedna od aktivnosti Vijeća treba biti sloboda učlanjivanja u međunarodne organizacije. **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** nije imao primjedbi na predloženi Statut.

M.Mi.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

Na svojoj sjednici Povjerenstvo je razmotrilo zahtjev za mirovanje zastupničkog mandata koji je, sukladno članku 14. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio mr. sc. **Neven Jurica (HDZ)**. Povjerenstvo je utvrdilo da su ispunjeni svi Zakonom utvrđeni uvjeti za početak mirovanja zastupničkog mandata gospodina Jurice, kao i uvjeti za početak obnašanja zastupničke dužnosti njegovog zamjenika **Vlade**

Jelkovca (HDZ). Sukladno tome, Povjerenstvo je predložilo Hrvatskom saboru (prijedlog je na sjednici obrazložio predsjednik Povjerenstva **Damir Sesvečan**) da donese odluku kojom se utvrđuje da je dana 15. srpnja 2004. godine započelo mirovanje zastupničkog mandata zastupnika mr. sc. **Nevena Jurice** i da je zastupničku dužnost, sukladno članku 9. stavak 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora tog datuma počeo obnašati zamjenik zastupnika **Vlado**

Jelkovac. Zastupnici su se jednoglasno složili s prijedlogom te odluke. Zatim je zastupnik Jelkovac prisegnuo, a predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks** čestitao mu na položenoj prisezi i zaželio uspjeh u obavljanju časne i odgovorne zastupničke dužnosti, a gospodinu Jurici zaželio uspjeh u obnašanju isto tako odgovorne dužnosti veleposlanika Republike Hrvatske u SAD-u.

J.Š.

ISPRAVAK

U "Izvješćima Hrvatskoga sabora," u broju 394, od 8. rujna, na str. 33. u drugom stupcu, greškom je navedeno - u okviru prikaza amandmana na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumar-

stvu - da je Klub zastupnika IDS-a zatražio da se po 3 kune po kilogramu izdvaja za uzgoj dagnji i kamenica.

Taj dio teksta trebao je glasiti:

Klub zastupnika IDS-a predložio je da se za uzgoj puževa po kilogramu

izdvaja 3 kune (ukupno bi za to trebalo osigurati 225.000 kuna).

Molimo Klub zastupnika IDS-a i ostale čitatelje da uvažavaju ovaj ispravak.

Redakcija

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirjana Milić, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora